

1. ÚVOD

1.1 ÚČEL PROGRAMU ROZVOJA

Nové úlohy a kompetencie samosprávy pri uskutočňovaní podpory regionálneho rozvoja boli hlavným dôvodom pre spracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Mestskej časti Bratislava - Rača (ďalej len PHSR MČ RAČA).

Ďalším dôvodom bola akútna potreba komplexného rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického a inštitucionálneho rozvoja.

Odbornú asistenciu zabezpečil Projektový tím EUROactivity s.r.o., Bratislava a Agentúra regionálneho rozvoja-AZ Trnava, ktorá zrealizovala aj zostavenie finálneho dokumentu.

PHSR MČ RAČA má charakter strategického, t.j. strednodobého rozvojového dokumentu. Plánovací horizont rozvojovej strategickej časti programu rozvoja mestskej časti Bratislava - Rača bol stanovený na 5 rokov (do roku 2013).

PHSR MČ RAČA je nositeľom rozvojovej politiky Mestskej časti Bratislava – Rača. (ďalej len „MČ Rača“). MČ Rača vypracovaním PHSR MČ RAČA dáva najavo záujem o svoju budúcnosť, ako aj budúcnosť svojich obyvateľov a súčasne tým preberá na seba zodpovednosť za ďalší rozvoj. V podobe tohto dokumentu získava nástroj na aktívne riadenie rozvoja, založené na iniciovaní potrebných a žiaducich zmien. Jasné stanovenie rozvojových priorít umožní mestu realizovať dlhodobý rozvoj založený na cielenej stratégii a nie na náhlych, nekoordinovaných rozhodnutiach.

PHSR MČ RAČA je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude jeho úlohou zastrešovať ostatné plánovacie dokumenty a odvetvové koncepcie spracované na miestnej úrovni. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj keď ide o komplexný dokument, jeho cieľom nie je vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie. Podstatou je z množstva problémov a problémových okruhov identifikovať tie, ktoré sú v danom prostredí kritické a prioritné z hľadiska riešenia. Za účelom dosiahnutia čo najvyššej efektivity a reálnosti cieľov sústreďuje zdroje na niekoľko prioritných cieľov, resp. prioritných oblastí rozvoja.

Strednodobý plánovací horizont znamená veľkú mieru neistoty a rizika, ktoré nemožno vopred predvídať s dostatočnou presnosťou. Preto má program rozvoja charakter otvorenej,

flexibilnej koncepcie, schopnej reagovať na aktuálne zmeny východiskových podmienok. Aby bol program rozvoja skutočne živým dokumentom, musí byť permanentne aktualizovaný.

Z právneho hľadiska je dokumentom koordinačným, ktorý nemá charakter všeobecne záväzného predpisu. Zámery obsiahnuté v tomto dokumente sú záväzné len pre obstarávateľa – aj to len v rovine morálneho a politického záväzku, daného schválením dokumentu v miestnom zastupiteľstve. Ostatné fyzické a právnické osoby sú programom viazané len do tej miery, s ktorou sami vyslovili súhlas.

Výlučné kompetencie pri obstarávaní programu má MČ Rača a jej výkonné orgány. Na základe Zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky, získali obce na úseku regionálneho rozvoja právomoc vypracúvať program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (čl. I., § 2). Miestne zastupiteľstvo program rozvoja schvaľuje (resp. len jeho strategickú a implementačnú časť), rovnako ako aj prípadné zmeny a doplnky tohto dokumentu.

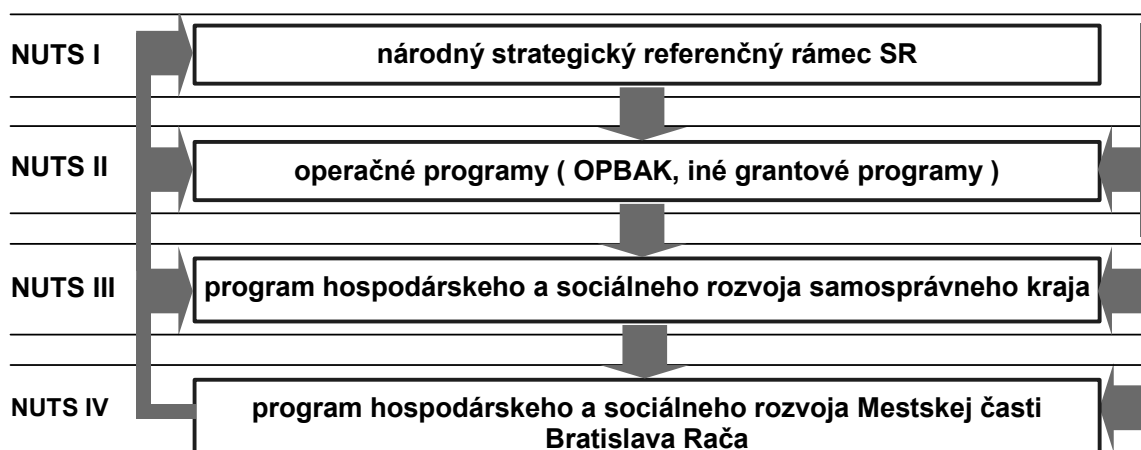
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, ktorý je legislatívne vymedzený Zákonom č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (§ 10) v zmysle neskorších zmien podľa Zákona č. 351/2004 Z. z. obsahuje najmä:

- a.) analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
- b.) úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach,
- c.) návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Uvedený zákon zaraďuje program rozvoja medzi 5 programových dokumentov regionálneho rozvoja (spolu s Národným strategickým referenčným rámcom, operačnými programami a programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja). Na základe týchto programových dokumentov sa realizuje podpora regionálneho rozvoja zo zdrojov EÚ.

Vypracovaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja, MČ Rača splní jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie - princíp programovania. Súčasne tak zvýši svoje šance získať finančnú podporu na realizáciu projektov zo štrukturálnych fondov, keďže mesto musí preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami i miestnou stratégiou, ktorú reprezentuje PHSR MČ RAČA.

Pri spracovaní PHSR MČ RAČA sa prihliadalo na to, aby ciele a opatrenia stanovené v tomto dokumente boli v súlade s nadradenými programovými dokumentmi regionálneho rozvoja - Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja, Národným strategickým referenčným rámcom, vrátane jeho operačných programov.

Sústava základných programových dokumentov podpory regionálneho rozvoja**1. 2 CELKOVÝ PRÍSTUP A PODMIENKY SPRACOVANIA PHSR MČ RAČA****1. 2. 1 Metodika**

Súčasťou tohto dokumentu je stručný popis metodiky a procesu tvorby PHSR MČ RAČA. Cieľom je uľahčiť spravovanie a ďalšiu modifikáciu dokumentu a umožniť lepšie pochopenie princípov strategického plánovania smerom k širšej verejnosti, predovšetkým spolutorcom a užívateľom plánu. Predpokladá sa, že po ukončení etapy prípravy programu ho jeho užívatelia budú sami prispôbovať meniacim sa podmienkam. Pri rešpektovaní metodických postupov by nemalo dôjsť k narušeniu konzistentnosti myšlienok obsiahnutých v dokumente. Pri usmerňovaní plánovacieho procesu a spracovaní dokumentu boli aplikované metodické postupy pri zhodnotení výsledkov viacerých výskumných projektov a využití viacerých osvedčených domácich a zahraničných metodík strategického plánovania na komunálnej úrovni. Obsah dokumentu je v súlade s odporúčaniami metodickej príručky Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja, podľa ktorej bola upravená aj použitá terminológia.

1. 2. 2 Plánovací postup

V procese spracovania PHSR MČ RAČA bol aplikovaný prístup predstavujúci kombináciu expertnej a komunitnej metódy, ktorý spája profesionalizmus a miestne znalosti. Cieľom je, aby PHSR MČ RAČA nebol len „názorom odborníkov“, ale aby bol zrozumiteľný i pre laikov a slúžil MČ Rača a jej obyvateľom.

PHSR MČ RAČA v zásade tvoria tri časti:

1. analytická časť (pozostáva zo situačnej analýzy a SWOT analýzy),
2. strategická časť (pozostáva zo strategickej vízie a strategických cieľov),
3. implementačná časť (pozostáva z akčných plánov s časovým harmonogramom a návrhom

finančného a organizačného zabezpečenia).

Obsah a postup spracovania PHSR MČ RAČA

Prvá skupina činností zahŕňala všeobecnú analýzu situácie MČ Rača. Analytická časť má charakter komplexného profilu MČ Rača a predstavuje prehľad (audit) vnútorných zdrojov - prírodných, územno-technických, ľudských a finančných. Jej úlohou je poskytnúť odpoveď na otázku, „kde sa MČ Rača v súčasnosti nachádza“. Analytická časť predstavuje koncentrovaný zdroj informácií s možnosťou ďalšieho využitia, napríklad na prezentačné účely. Je členená podľa jednotlivých oblastí života MČ Rača, resp. funkčných subsystémov, v rámci ktorých je obsiahnutá aj analýza realizovaných aktivít a opatrení.

Informácie pre analýzy poskytla MČ Rača a využité boli aj existujúce koncepčné materiály. Ďalšie informácie boli získané formou prieskumov v teréne, rozhovorov s predstaviteľmi mesta. Informácie pre analýzy regionálneho kontextu sme čerpali z rozvojových dokumentov regionálnej úrovne a ďalších zdrojov.

Podobne ako pri stanovení vízií a cieľov, aj analýzy sa sústreďovali len na rozhodujúce faktory a kľúčové prvky - kvalitatívne hodnotenia boli uprednostnené pred kvantitou vstupných údajov.

Okrem analýz samotnej mestskej časti bolo treba väčšiu pozornosť venovať analýzám externého prostredia, s cieľom identifikovať konkurenčné aktivity v regióne i možnosti ďalšej spolupráce s okolitými obcami a mestskými časťami.

Ďalším krokom bola syntéza parciálnych analýz použitím štandardnej metódy strategického plánovania – SWOT analýzy. Výsledkom bola strategická diagnostika mestskej časti, nevyhnutná pre stanovenie prioritných cieľov rozvoja.

V ďalšej etape, ktorá prebiehala sčasti súbežne s analytickou fázou, sme pristúpili k definovaniu rozvojovej stratégie, pozostávajúcej zo strategickej vízie podrobnejšie definovanej vo forme sústavy strategických cieľov.

V poslednej plánovacej etape boli špecifikované niektoré konkrétne krátkodobé kroky (akčné plány a projekty), ktoré by mali viesť k naplneniu vízie a dlhodobých zámerov. To znamená, že pokiaľ predmetom stanovenia rozvojovej stratégie bolo zodpovedať otázku „kde chceme byť?“, tak akčné plány majú povedať „ako sa tam dostaneme“.

Pri definovaní akčných plánov a projektov boli zvažované aj možnosti získania finančných prostriedkov z fondov Európskej Únie (štrukturálnych fondov). V strategickej časti je preskúmaná väzba akčných plánov na priority, opatrenia a podporované aktivity relevantných programových dokumentov.

PHSR MČ RAČA má hierarchickú štruktúru, ktorá smeruje od všeobecného ku konkrétnemu, resp. od celkového k špecifickému. Hierarchia začína globálnym cieľom strategickej vízie, pokračuje strategickými cieľmi rozdelenými podľa prioritných oblastí a uzatvára ju sústava opatrení, projektov a aktivít zhrnutých v akčných plánoch. Hierarchické usporiadanie znamená aj rozdielne časové horizonty. PHSR MČ RAČA je teda integrovaným plánovacím dokumentom (preto sa používa označenie „program“ a nie „plán“) zahŕňajúcim strategickú časť, ktorú tvoria dlhodobejšie ciele a operatívnu časť - opatrenia realizovateľné v kratšom období.

1. 2. 3 Udržateľný rozvoj a Miestna agenda 21

Z filozofie projektového tímu EUROactivity vyplýva poslanie šíriť myšlienky udržateľného rozvoja urbánnych štruktúr a usilovať sa o ich aplikáciu v praxi. Pri formulovaní rozvojovej stratégie pre MČ Rača bola ako jedna z prioritných oblastí definovaná „kvalita životného prostredia“. Okrem environmentálno-ekologickej dimenzie však komplexnejšie ponímaná koncepcia udržateľného rozvoja zahŕňa aj ekonomické a sociálne kontexty rozvoja. Tieto tri dimenzie udržateľnosti reflektujú prítomnosť troch typov tzv. kapitálu komunity:

prírodný kapitál (prírodné zdroje, pôda, krajina),

finančný kapitál (vyrábané tovary, nehnuteľnosti, infraštruktúra, informačné zdroje),

ľudský/sociálny kapitál (kultúrne dedičstvo, vzdelanie, schopnosti a zdravie obyvateľov).

Cieľom je dosiahnuť rovnovážny rozvoj vo všetkých troch dimenziách a optimálne využitie uvedených zdrojov pri eliminácii ich potenciálnych vzájomných konfliktov. To napríklad znamená, že nie je efektívne sústrediť sa len na budovanie technickej infraštruktúry na úkor životného prostredia a bez investícií do vzdelania a zdravia obyvateľov.

Aplikáciu princípov udržateľného rozvoja na úrovni obcí a miest predstavuje Miestna agenda 21, ktorá je programom udržateľného rozvoja pre 21.storočie a zahŕňa komunitné aktivity pre miestnu úroveň. Tieto princípy a postupy boli tvorivo využité a rozvinuté aj pri spracovaní PHSR MČ RAČA a v následných fázach.

1. 2. 4 Východiskové dokumenty a zdroje informácií

PHSR MČ RAČA je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v Národnom strategickom referenčnom rámci 2007-2013 (schválené vládou SR 6. 12. 2006), Operačným programom Bratislavský kraj (schválený Európskou komisiou 3. 12. 2007) a Stratégiou rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja (schválená Zastupiteľstvom Bratislavského samosprávneho kraja uznesením 36/2003).

Dôležitým regulatívom územného rozvoja MČ Rača je Územný plán hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy (ďalej len „ÚPN“) schválený uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy č. 123/2007 .

ÚPN vo svojej záväznej časti stanovuje základné princípy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia 6 regionálnych rozvojových pólov Bratislavy. ÚPN pre Severovýchodný regionálny rozvojový pól v smere MČ Rača – Mestská časť Bratislava - Vajnory – Svätý Jur:

- zachováva severne od štátnej cesty prírodný charakter územia s plochami vinogradov vrátane lokalít s pôvodnou štruktúrou vinohradníckej krajiny: vinohrady sú zachované aj ako hospodárska základňa pre tradičné aktivity ako súčasť historických a kultúrno – spoločenských tradícií osídlenia s ich uplatnením v rámci rozvoja turistického ruchu (Malokarpatská vínná cesta),
- navrhuje južne od železničnej trate na Trnavu a vo väzbe na preložku štátnej cesty II/502 do ulice Na Pántoch rozvoj výrobných aktivít vo väzbe na existujúce výrobné zariadenia a plochy občianskej vybavenosti, ktoré sa môžu formovať aj ako obslužné centrum regionálneho významu,

ÚPN zároveň stanovuje špecifické požiadavky na priestorové a funkčné využitie územia MČ Rača:

Rešpektovať:

- severovýchodnú rozvojovú radiálu Bratislavy, sceliť jej stavebnú štruktúru, dobudovaním uzlových mestotvorných priestorov a centier občianskej vybavenosti hlavne v priestoroch kríženia Račianskej ul. s Peknou cestou, Žitnej s Detvianskou ulicou,
- športové a telovýchovné zariadenia na Hečkovej ulici, doplniť ich o prislúchajúcu občiansku vybavenosť viažucu sa k funkcii šport,

- jestvujúce areály občianskej vybavenosti odborných učilíšť a ubytovní na ulici Na pántoch s možnosťou dostavby so zásadami rozvoja pre stabilizované územia.

Dotvoriť:

- územia existujúcej zástavby rodinných domov zodpovedajúcou občianskou vybavenosťou,
- jestvujúce prechodné a distribučné prevádzky pozdĺž Púchovskej ul. formou reštrukturalizácie pre funkčné využitie obchod, výrobné a nevýrobné služby,
- prevádzky pozdĺž ulice Na pántoch a nezastavané, disponibilné plochy Pánty a Šajby polyfunkčnou štruktúrou občianskej vybavenosti – obchod, služby s doplnkovou funkciou bývanie,
- obchodné, výrobné a stavebné prevádzky na Žabom majeri na zmiešané územie obchodu, služieb, stavebníctva, komerčne – podnikateľských a výrobné – skladovacích funkcií.

Vytvoriť:

- v priestore križovania Detsianskej ulice s Rustaveliho ulicou lokálne centrum mestskej časti s rozvojom mestotvorných funkcií,
- v lokalite Úžiny – Rinzle identifikačný uzlový priestor s ťažiskom funkčného využitia občianska vybavenosť celomestského a lokálneho charakteru, viacpodlažná a málopodlažná bytová zástavba s návrhom zelene pozdĺž toku Račianskeho potoka,
- nové zóny bývania s vlastnými centrami občianskej vybavenosti lokálneho charakteru,
- v lokalite Huštekl na hranici s MČ Vajnory (v križovaní cesty II/502 s Vajnorskou dolinou) cintorín a urnový háj s prislúchajúcou občianskou vybavenosťou,
- v nadväznosti na biocentrum jazera na Šprinčovom majeri v lokalite Spodné Šajby v blízkosti Kozlín, areál športu a rekreácie.

Východiskové podmienky pre realizáciu PHSR MČ Rača 2007-2013 a čerpanie finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov Európskej Únie sú definované v koncepcii územného rozvoja Slovenska (ďalej len „KURS 2001“).

KURS 2001 ako dokument zameraný na usmerňovanie rozvoja SR v korelácii plánovaných aktivít s ich územno-priestorovou realizáciou, vychádza z Národného plánu regionálneho rozvoja ako základného programového dokumentu regionálnej politiky. Koncepcia vytyčuje 6 základných cieľov pre územno-plánovaciú politiku. Koncepcia okrem stanovenia vlastných cieľov dáva do popredia tiež ciele Národného plánu regionálneho rozvoja, ktorý vytyčuje 6 globálnych cieľov a z nich vyplývajúcich 32 špecifických cieľov.

KURS 2001 zaraďuje mesto Bratislava do inovačných pólov rastu. V inovačných póloch rastu sa budú koncentrovať veľké národné projekty v oblasti znalostnej ekonomiky. V týchto

póloch rastu sa budú prostredníctvom cielených príspevkov v rámci strategickej priority „inovácie, informatizácia a znalostná ekonomika“ vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj najvýznamnejších zdrojov rastu postavených na využívaní poznatkov, raste efektívnosti a účinnosti rozhodujúcich ekonomických a sociálnych procesov ovplyvňujúcich vývoj v ostatnom území Slovenskej republiky. Cieľom príspevkov do inovačných pólov rastu je stimulovať také procesy, ktoré umožnia vznik a rozvoj priemyselných klastrov schopných dlhodobo konkurovať na globálnom trhu.

2. AUDIT ZDROJOV A SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA

2.1 HISTÓRIA MČ RAČA

Prvé známky osídlenia územia Rače pochádzajú z neskorej doby kamennej, teda z prelomu 3. a 2. tisícročia p.n.l. Nálezom z tohto obdobia je kamenný sekeromlat. Neskoršie nálezy sa datujú do mladšej doby železnej. Laténska doba je známa aj ako doba silného rozšírenia keltskej kultúry. Z tohto obdobia pochádzajú bronzové kruhy, ktoré dokazujú prítomnosť keltského osídlenia v Rači. Pravdepodobne pochádzajú zo zaniknutého keltského pohrebiska.

V prvých storočiach nášho letopočtu starí Rimania rozšírili hranice svojej ríše až po Dunaj. Svedčia o tom nálezy ich predsunutých staníc v okolí Bratislavy, i na miestach dnešnej Rače (bronzová minca z doby rímskeho cisára Trajána, teda zo začiatku 2. storočia po Kristovi). Prvé vinohrady zakladali v oblasti Malých Karpát rímske légie.

Prvá listina, v ktorej sa spomína Rača, pochádza z roku 1274 (aj keď prvá listina, v ktorej sa spomína osídlenie na území dnešnej Rače pochádza z roku 1237- dedina Okol). Listina z roku 1274 je dôležitým dokumentom, je to donácia kráľa Ladislava IV. (Kumánskeho) na osady Simberg a Churre. Tie kráľ vrátil šľachticom Jánovi, Petrovi a Pavlovi, ktorí boli synmi Beňadika a Štefanovi a Mikulášovi, ktorí boli synmi Raču. Ich majetok odňal násilným spôsobom bratislavský bán Henrich. V roku 1276 bolo vrátenie majetkov aj písomne potvrdené.

Do konca 13. storočia sa pôvodná dedina rozdelila na dve. Časť, ktorá patrila potomkom Raču prijala meno tohto šľachtica a začala sa rozvíjať rýchlejšie ako okolité dediny a postupne ich svojím významom prevýšila, neskôr dokonca pohltila.

V priebehu 13. storočia prebehla postupne aj vlna nemeckej kolonizácie, ktorá sa dotýkala celej malokarpatskej oblasti. Nemeckí kolonisti priniesli do oblasti nové technológie a spôsoby pestovania a spracovania hrozna, čím prispeli k rozvoju vinohradníctva v tejto oblasti. Listiny zo 14. storočia potvrdzujú silnú previazanosť tohto regiónu s vinohradníctvom a vinárstvom. Väčšina z nich sú zápisy zo súdnych sporov, ktoré riešila bratislavská kapitula. Dotýkajú sa napríklad výšky poplatkov, alebo daní.

Richtár sa v Rači prvýkrát spomína už v roku 1358. Majitelia Rače sa v priebehu času menili, okrem pôvodných šľachticov z rodu Raču tu mali majetky aj Marcholfovci. V polovici

15. storočia sa Rača stala súčasťou devínskeho panstva, v rokoch 1512- 1513 patrila pánom zo Svätého Jura a Pezinka.

V roku 1555 bol pred bratislavskou kapitulou riešený ďalší spor o hranice. Bratislavský mestský kapitán s ozbrojenými bratislavčanmi na príkaz richtára a mestskej rady vtrhli do račianskych lesov, ukradli a odviezli drevo. V roku 1559 vtrhli Račania do vajnorského lesa, ktorý patril Bratislave. Narúbali tam stromy a postavili hranicu. Spor o hranice sa riešil dlhé roky.

Pravdepodobne medzi rokmi 1562 (kedy sa Rača spomína v listine kráľa Ferdinanda I. ešte ako osada) a rokom 1574 bola Rača povýšená na mestečko, čo prinášalo zníženie daní a dávok alebo obmedzenie rozsahu verejných prác.

Neskoršími majiteľmi boli Bátoryovci, ktorí boli majiteľmi devínskeho panstva. Za verné služby Raču od nich dostal v roku 1581 do zálohu Michal Bay, od roku 1583 bol jej vlastníkom. Ten získal do užívania od cisára Rudolfa II. aj druhú časť Rače, keďže rod Farkašovcov, ktorí boli majiteľmi tejto časti, vymrel v roku 1598 a tá pripadla z titulu odúmrtia uhorskej kráľovskej komore. Do tej doby mala Rača aj dvoch richtárov.

Po smrti Michala Baya v roku 1605 sa o rok neskôr dostala Rača do vlastníctva Jána Kegleviča, bohatého magnáta chorvátskeho pôvodu, ktorý bol Bayovím zaťom. Práve z erbu Keglevičovcov je pravdepodobne odvodený súčasný erb mestskej časti.

V roku 1616 sa vzburili poddaní na Devíne. K vzbure a pripojili aj poddaní z Rače.

V roku 1635 pripadla Rača malackej línii pálfyovského rodu. Tí boli jej majiteľmi až do prvej pozemkovej reformy, kedy boli zrušené aj posledné zvyšky šľachtických výhod.

Okrem nemeckých kolonistov osídľovali toto územie aj Chorváti, ktorí, ako zaznamenal jezuitstký historik Ján Segedy, sa vysťahovali v dôsledku tureckej expanzie. Väčšina z nich pochádzala zo Slavónie, teda severného Chorvátska, alebo zo Srbska.

Od roku 1755 sú opäť známe mená račištorfských richtárov a prisažných. Prvým po roku 1755 je Pavol Katrič, ktorý svoj úrad vykonával do roku 1759.

Tereziánsky urbár, vydaný rakúskou cisárovnou Máriou Teréziou v roku 1768 začal v Rači platiť 21. apríla 1768.

Mária Terézia zasiahla významne do dejín Rače ešte jedenkrát, a to, keď račiansku frankovku oslobodila od daní a dovolila ju predávať pod názvom tereziánska frankovka. Pri tejto príležitosti darovala račištorfskej delegácii aj ornát.

Významným spôsobom sa Rača uviedla do dejín v rokoch 1848 a 1849, teda v dobe uhorskej revolúcie. V čase od 3. júna 1848 bol v Rači umiestnený hlavný stan slovenských dobrovoľníkov v dome na námestí. Zároveň táborili hurbanovské vojská v miestach dnešného parku. Dňa 29. júna 1849 navštívili dobrovoľníkov Štúr, Hurban a Hodža. Po príhovore vykonali slávnostne prísahu na prápor. Račania tvorili z celkového počtu slovenských dobrovoľníkov, ktorých sila bola okolo 1500 mužov približne 10%, veľkú zásluhu pri organizácii mal uvedomelý račiansky richtár Michal Lednár, ktorý tragicky zahynul v roku 1849.

Dňa 22. novembra 1863 sa uskutočnila za účasti významného slovenského národovca F.V.Sasinka slávnosť tisícého výročia príchodu Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu. Rača sa vždy zapájala do národobuditeľských aktivít, k čomu významne prispel aj kňaz a rodolub Móric Alster, ktorý bol vedúcim Bratislavského jednoteľstva Matice slovenskej.

Po prvej svetovej vojne bolo v Rači podľa súpisov 589 domov a 4581 obyvateľov. Väčšinu z nich tvorili Slováci a Nemci. V tridsiatych rokoch bolo do dnešnej podoby pretvorené aj námestie a súčasná Detvianska ulica

Po druhej svetovej vojne bol Račištorf premenovaný na Raču a spolu s ďalšími obcami v okolí Bratislavy sa obec stala jej súčasťou ako jej mestská časť.

2. 2 VYMEDZENIE ÚZEMIA MČ RAČA

2. 2. 1 Administratívno – správne začlenenie

Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava (ďalej len „HM SR Bratislava“) je za účelom výkonu samosprávy rozdelené na mestské časti, ktoré sú definované v Čl. 3 ods. 3 Štatútu HM SR Bratislavy nasledovne: „*Mestské časti sú právnickými osobami, ktoré za podmienok ustanovených osobitným predpisom a týmto štatútom, hospodária so zvereným majetkom a so zverenými finančnými prostriedkami, ako aj s vlastnými príjmami i vlastným majetkom získaným vlastnou činnosťou*“ .

HM SR Bratislava v súčasnosti zahŕňa 5 štátno-správnych okresov, 17 mestských častí, 20 katastrálnych území. Mestské časti sú spravované vlastnými orgánmi miestnej samosprávy. Obvodné úrady zabezpečujú výkon štátnej spravy na území mesta.

Bratislava je v Bratislavskom samosprávnom kraji, MČ Rača je v Bratislave v okrese Bratislava III, kam patrí aj Mestská časť Bratislava – Nové Mesto (ďalej len „MČ Nové Mesto“) a Mestská časť Bratislava - Vajnory (ďalej len „MČ Vajnory“).

Vymedzenie územia MČ Rača je ustanovené vo Všeobecne záväznom nariadení HM SR Bratislava č. 6/2001 v § 9.

(1) Západnú hranicu tvorí západná strana areálu ubytovne akciovej spoločnosti Istrochem, severná strana poľnej cesty, západná strana Horskej ulice, východná strana Peknej cesty, katastrálna hranica vedúca súbežne s východnou stranou Peknej cesty a východná strana lesnej cesty v hone Malá baňa.

(2) Severnú hranicu tvorí prúdnicu potoka Vydrica a hranica hlavného mesta.

(3) Východnú hranicu tvorí katastrálna hranica vedúca pozdĺž západného brehu Kobylackého potoka a pozdĺž honov Široké a Potočné, východná strana areálu akciovej spoločnosti Benzinol, katastrálna hranica po areál Združenia technických a športových činnosti, západná strana Vajnorského letiska, katastrálna hranica v priestore zriaďovacieho nádražia a severná strana areálu podniku Isar.

(4) Južnú hranicu tvorí južná strana železničnej trate Bratislava - Galanta.

MČ Rača patrí do okresu Bratislava III. Niektoré geografické ukazovatele prinášame v tabuľke č. 1. a 2.

Názov územia	Prvá písomná zmienka z roku	Nadmorská výška stredu obce [m]	Rozloha v m ² v roku		Hustota obyvateľstva na 1km ² k 31.12.		
			2005	2004	2005	2004	2003
Okres Bratislava III	x	x	74 675 032	74 675 032	827	825	823
Bratislava - Nové Mesto	.	136	37 481 484	37 481 484	988	991	990
Bratislava - Rača	1 296	154	23 659 304	23 659 304	860	857	855
Bratislava - Vajnory	1 237	-	13 534 244	13 534 244	320	310	305

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Tabuľka č. 2.: Geografické ukazovatele - katastrálna plocha

Názov územia	Celková výmera územia v m ²						
	spolu	v tom					
		poľnohosp. pôda	nepoľnohosp. pôda	v tom			
				lesný pozemok	vodná plocha	zast. plocha a nádvorie	ostatná plocha
Okres Bratislava III	74 675 032	18 691 097	55 983 935	31 643 664	957 832	15 687 300	7 695 139
Bratislava - Nové Mesto	37 481 484	4 366 476	33 115 008	20 857 076	192 522	8 260 536	3 804 874
Bratislava - Rača	23 659 304	7 694 998	15 964 306	9 166 270	261 271	3 924 365	2 612 400
Bratislava - Vajnory	13 534 244	6 629 623	6 904 621	1 620 318	504 039	3 502 399	1 277 865

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

MČ Rača patrí do Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „BSK“). BSK je najmenším samosprávnym krajom v Slovenskej republike (ďalej len „SR“) s rozlohou 2 053 km². Územnú a sídelnú štruktúru tvorí 73 obcí, z ktorých Bratislava má štatút HM SR a 6 má štatút mesta (Malacky, Stupava, Svätý Jur, Pezinok, Modra, Senec). BSK ako najvýkonnejší región v ekonomike SR sa podieľa cca 26% na tvorbe hrubého domáceho produktu Slovenska.

2. 2. 2 Priestorové usporiadanie územia.

MČ Rača sa nachádza v severovýchodnej časti mesta Bratislavy. Rozprestiera sa po oboch stranách severovýchodnej osi mesta (železničná trať Bratislava – Žilina a cesta II/502). V rámci urbanistickej koncepcie a regulácie územia MČ Rača tvorí súčasť vonkajšieho mesta.

Urbanistické usporiadanie a funkčné členenie MČ Rača bolo ovplyvnené prírodnými a terénnymi danosťami v území, lesným masívom Malých Karpát a súbežne založeným komunikačným systémom na hranici Malých Karpát a Podunajskej nížiny, severovýchodnou radiálou mesta. Rača tvorí koncový, alebo vstupný útvar severovýchodnej rozvojovej osi mesta. V MČ Rača sú zreteľné pásma území s odlišnými funkciami, ktoré prebiehajú rovnobežne s lesným masívom Malých Karpát a severovýchodnou dopravnou radiálou mesta. Súbežne s územím lesného masívu Malých Karpát prebieha obytné pásmo, za ním dopravné a priemyselné pásmo. Daný lineárny princíp je základom koncepčného riešenia, ako prirodzený, historicky vyvinutý urbanizačný princíp územia mestskej časti.

Severozápadnú oblasť mestskej časti po železničnú trať Bratislava – Trnava, tvorí prevažne obytná zóna, ktorá je na severnom okraji doplnená plochami výroby, obchodu, služieb a podnikateľských aktivít. Celkovú priestorovú osnovu v zásade stabilizovanej zóny tvoria pozdĺžne ťažiskové osi Račianska radiála a železničná trať Bratislava – Trnava, ktoré

majú nadradené postavenie nad priečnymi osami Pekná cesta, Hečkova ulica, Detvianska ulica. V polohe kríženia uvedených osí sa vytvárajú hierarchizované uzlové body, s potenciálnym predpokladom vytvoriť hlavné ťažiská atraktivít (križovatka Račianskej ul. a Peknej cesty, Račianskej a Hečkovej ul., Žitnej a Detvianskej ul.). Pôvodnú zástavbu najstaršieho osídlenia Rače zahŕňa Alstrova ulica, Pri vinohradoch, Lisovňa a časť Detvianskej ulice. Medzi pôvodnou zástavbou rodinných domov, ktorú tvoril urbanistický celok formovaný na základe zoskupenia rodinných domov v spoločných dvoroch a železničnou traťou sa nachádza novšia rodinná zástavba. Dané územie sa považuje za stabilizované, nevyžaduje si výraznejší urbanistický zásah. Možné je uvažovať s dostavbou rodinných domov v prielukách a na plochách nadmerných záhradách.

V ÚPN je riešené posilnenie významu severovýchodnej osi Bratislavy dotvorením centier občianskej vybavenosti v uzlových priestoroch Peknej cesty a Detvianskej ulice. Rozvoj viacpodlažnej a málopodlažnej bytovej zástavby je navrhnutý vo väzbe na súčasné zastavané územie mestskej časti v lokalite Úžiny – Rinzle, v lokalite južne od Peknej cesty a v súvislom páse ponad zastavané územie Alstrovej ulice až po novonavrhovaný cintorín v lokalite Huštekl. Rozvoj podnikateľských aktivít je navrhnutý východne od obytnej zóny pozdĺž Púchovskej ulice.

Protipólom severozápadného územia mestskej časti je územie juhovýchodne od železničnej trate Bratislava – Trnava, v ktorom dominantne prevláda funkcia výroby, podnikateľských aktivít, obchodu, služieb a skladov. V malej miere je v tejto oblasti zastúpená funkcia vyššej občianskej vybavenosti areálového typu s nízkym podielom bývania – hlavne forma prechodného ubytovania. Dobudovaním dnes rozdrobenej štruktúry juhovýchodnej zóny dôjde k jej stmeleniu. Dané územie má veľké rezervy rozvoja jednak na voľných rozvojových plochách lokalít Pánty a Šajby a tiež formou reštrukturalizácie a dobudovania jestvujúcich areálov. Na nezastavaných plochách Pánty a Šajby je navrhnuté zmiešané funkčné využitie obchodu, výrobných a nevýrobných služieb, občianskej vybavenosti, bývania – ako doplnkovej funkcie, priemyselnej výroby, distribučných centier a skladov. Občianska vybavenosť celomestského významu je lokalizovaná v priestore ulice Na pántoch. Funkcia bývania je v tomto území navrhnutá v malom rozsahu – len ako pohotovostné bývanie. Na územie Pánty a Šajby nadväzuje Východné nádražie s už založenou štruktúrou s prevládajúcou funkciou bývania (pôvodne pohotovostné byty železničiarov) a občianskej vybavenosti areálového typu (ťažiskom sú zariadenia rezortu Ministerstva vnútra SR).

Územie rozvojovej zóny Pánty a Šajby a Východného nádražia je nevyhovujúco napojené na ťažiskové územie MČ RAČA úrovňovým križovaním so železničnou traťou a ulicami pomedzi jestvujúcu rodinnú zástavbu. Rozvoj územia za železnicou vyžaduje riešiť zodpovedajúce funkčné a najmä dopravné prepojenia na ťažiskovú obytnú časť a centrum

vybavenosti MČ RAČA. Priestor v rámci komunikácie Na pántoch poskytuje možnosť prevedenia štátnej cesty II/502 ako pokračovanie severnej tangenty do zázemia mesta mimo ťažiska obytných zón MČ Rača. Vyžaduje však pomerne náročné mimoúrovňové križovanie ponad železničnú trať Bratislava – Trnava (v nadväznosti na severný cíp Východného nádražia). Tým sa funkčný útvar Východné nádražie a rozvojové územie lokalít Pány a Šajby prirodzene zapoja do komplexu ostatných štruktúr MČ Rača.

Tretí svojbytný útvar tvorí územie Žabieho majera s funkciami prevažne výrobné – skladového a komerčne – podnikateľského charakteru. Od ostatného územia mestskej časti je izolovaný bariérou železničných tratí a telesom zriaďovacej stanice. Pre zabezpečenie pripojenia Žabieho majera k ostatným štruktúram mesta a MČ Rača je potrebné dobudovanie vonkajšieho dopravného polkruhu (s prepojením Račianskej a Vajnorskej radiály), vedeného v predĺžení Galvaniho a Bojníckej ulice až po Račiansku ulicu s bezkolíznym mimoúrovňovým križovaním - ponad jestvujúce železničné trate. Severná časť územia Žabieho majera je rezervovaná pre nárokované rozšírenie zriaďovacej stanice Železnice Slovenskej republiky (ďalej len „ŽSR“). Južne od zriaďovacej stanice ŽSR je rezervovaná plocha pre depo nosného systému Miestnej hromadnej dopravy (ďalej len „MHD“).

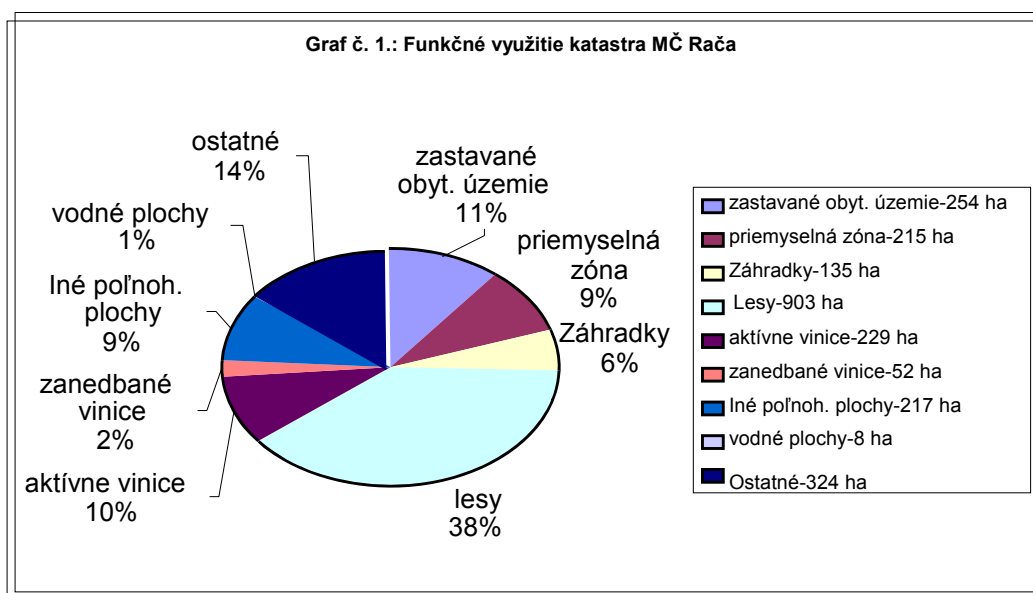
Potenciál pre rozvoj zariadení výrobné – distribučného charakteru Žabieho majera poskytuje jednak súčasné zastavané územia s požiadavkou reštrukturalizácie v prospech zvýšenia kvality prostredia a lepšieho využitia plôch založených prevádzok a jednak rozvojové plochy momentálne využívané ako plochy záhradkárskych osád v západnej časti územia, ktoré sú v prevažnej miere územným plánom určené na funkčné využitie – zmiešané územie obchodu, výrobných a nevýrobných služieb. Vo východnej časti Žabieho majera vo väzbe na jazero Kalná je stabilizovaná jestvujúca záhradkárska osada, ktorá svojou zeleňou zabezpečuje oddelenie tejto chránenej lokality od intenzívne využívaného územia.

Najvýznamnejšie chránené hodnoty na území mestskej časti sú prírodné územia, lokality v masíve a nadväznom území Malých Karpát ako súčasť Bratislavského lesného parku (ďalej len „BLP“) a súčasť chránenej krajinej oblasti. Súvislé plochy viníc na svahoch Malých Karpát patria k výrazným limitujúcim faktorom ako súčasť krajinej ekológie Bratislavy a sú spolu s BLP jedným z charakteristických znakov obrazu MČ Rača. Záber plôch vinogradov je v minimálnom rozsahu. V riešení územného plánu sa uvedené hodnoty zachovávajú.

Rozvoj rekreačných plôch sa viaže na tradičné lokality BLP. Nástupy do masívu Malých Karpát a Bratislavského lesoparku sú lokalizované v časti Krasňany na Peknej ceste a v časti Kopanice na Potočnej ul. Športovo – rekreačná vybavenosť v nástupných priestoroch sa rieši ako vybavenosť celomestského významu. Rekreačný priestor Červený kríž, Pánova lúka, Biely kríž a Slalomka sa navrhuje dobudovať pre letné aj zimné športy.

2. 2. 3 Funkčné využitie územia MČ RAČA.

V grafe číslo 1. predkladáme údaje funkčného využitia územia MČ Rača a v následnom texte podrobnú charakteristiku funkčného využitia územia, na podkladoch projekcie ÚPN.

Zdroj: Projektový tím EUROactivity s.r.o Bratislava

Funkčné využitie územia severozápadnej časti:

- rozvoj občianskej vybavenosti celomestského charakteru a lokálneho charakteru, viacpodlažnej a málopodlažnej bytovej zástavby na plochách dnešných vinohradov v lokalite Úžiny – Rinzle,
- doplnenie športových a telovýchovných zariadení na Hečkovej ulici prislúchajúcou občianskou vybavenosťou viažucou sa k funkcii športu,
- rozvoj málopodlažnej bytovej zástavby v lokalite južne od Peknej cesty, nadväzujúcej na lokalitu Slanec v MČ Nové Mesto,
- rozvoj zmiešanej zástavby obchodu, výrobných a nevýrobných služieb v lokalite bývalého areálu Meopty, formou reštrukturalizácie územia
- rozvoj málopodlažnej bytovej zástavby v súvislom páse nad Alstrovou ul. v lokalite Záhumenice od ulíc Modrý chodník, Stupavská, Popolná až po novonavrhovaný cintorín v lokalite Huštekl na okraji sídliska Komisárky,
- dobudovanie prislúchajúcej občianskej vybavenosti na plochách nadväzujúcich na jestvujúci amfiteáter v Knižkovej doline,
- rozvoj viacpodlažnej bytovej zástavby na Komisárkach II.,
- rozvoj málopodlažnej bytovej zástavby na Komisárkach I. na východnom okraji mestskej časti medzi sídliskom Komisárky a navrhovaným cintorínom a na Kamilkovej ulici na plochách vinohradov,

- reštrukturalizácia jestvujúcich obchodných a distribučných prevádzok pozdĺž Púchovskej ul. pre funkčné využitie obchodu, výrobné a nevýrobné služby,
- rezervovanie plochy na hranici mestskej časti v dotyku cesty II/502 s Vajnorskou dolinou pre navrhovaný cintorín a urnový háj s prislúchajúcou občianskou vybavenosťou.

Funkčné využitie územia južne od železničnej trate:

- reštrukturalizácia a dobudovanie jestvujúcej funkčne – prevádzkovej štruktúry pozdĺž ulice Na pántoch s funkčným využitím: výroba, obchod, služby, distribučné centrá, sklady, občianska vybavenosť a viacpodlažná bytová zástavba v doplnkovom rozsahu,
- rozvoj športových a rekreačných aktivít v priestore pri jestvujúcej vodnej ploche na ul. Na pántoch s využitím jej potenciálu,
- revitalizácia bývalého hospodárskeho dvora PD Rača na skladový areál,
- dobudovanie jestvujúcej občianskej vybavenosti celomestského a nadmestského charakteru na ulici Na pántoch,
- rozvoj funkčne – prevádzkového využitia územia južne od ulice Na pántoch na disponibilných, nezastavaných plochách (v súčasnosti prevažne poľnohospodárska pôda) ako plochy pre rozvoj mestských a miestnych funkcií, s občianskou vybavenosťou celomestského a nadmestského charakteru, zmiešaného územia bývania a občianskej vybavenosti a zmiešaného územia obchodu a služieb,
- rozvoj športu a rekreácie v lokalite Spodné Šajby a v lokalite Horné Šajby ,
- potvrdenie stabilizovaného územia areálu Ministerstva vnútra SR a rozvoj v západnej časti areálu MV SR s funkčným využitím pre občiansku vybavenosť celomestského a nadmestského charakteru,
- potvrdenie stabilizovanej zóny Východné nádražie pre jestvujúce funkčné využitie a doplnenie rozvoja na jej východnom okraji plochami občianskej vybavenosti, viacpodlažnej a málopdlažnej bytovej zástavby a územia obchodu a služieb pozdĺž železničnej stanice Východné,
- trasovanie navrhovanej preložky cesty II/502 južne od železničnej trate Bratislava – Trnava v priestore predĺženia ulice Na pántoch s mimoúrovňovým križovaním ponad železničnú trať Bratislava – Trnava, čím sa funkčný útvar Východné nádražie a rozvojové územie lokalít Pánty a Šajby prirodzene zapoja do komplexu ostatných štruktúr MČ Rače.

Zásady funkčného využitia územia Žabí majer:

- stabilizácia a postupné dobudovanie a kvalitatívna reštrukturalizácia jestvujúcich obchodných, výrobných a stavebných prevádzok na Žabom majeri na zmiešané územie obchodu, služieb, stavebníctva, skladov a distribučných centier,

- rozvoj funkcie komerčne – podnikateľského a výrobné – skladového charakteru v západnej časti Žabieho majera, predovšetkým okolo navrhovanej komunikácie – vonkajší dopravný polkruh mesta prevažne na plochách poľnohospodárskej pôdy,
- dobudovanie vonkajšieho dopravného polkruhu, vedeného v predĺžení Galvaniho a Bojnickej ulice až po Račiansku ulicu s bezkolíznym mimoúrovňovým križovaním – ponad jestvujúce železničné trate,
- rezervovanie severnej časti územia Žabieho majera pre nárokové rozšírenie zriaďovacej stanice ŽSR,
- rezervovanie plochy pre depo nosného systému MHD južne od zriaďovacej stanice ŽSR.

Funkčné využitie územia lesoparku a juhovýchodných svahov Malých Karpát:

- zachovanie pásu vinogradov medzi urbanizovaným prostredím mesta a neurbanizovaným prostredím Malých Karpát s prioritnou funkciou tvorby krajinného obrazu mesta,
- rešpektovanie špecifickosti Bratislavského lesoparku, v ktorom sa stretávajú požiadavky na využitie územia pre rozvoj rekreačne – zotavovacích funkcií so záujmami ochrany prírody,
- riešenie športovo – rekreačných a zotavovacích funkcií v rámci jestvujúcich priestorov Biely kríž, Pánova lúka, Červený kríž, Slalomka pre letné aj zimné športy s rekreáciou v zeleni s preferovaním zimných športov a turistických prechádzkových trás so zásadami rozvoja pre stabilizované územia,
- vytváranie predpokladu pre dobudovanie založených a rozvoj nových nástupných bodov do lesoparku s vybudovaním systému záchytných parkovísk v lokalite Krasňany na Peknej ceste a v lokalite Kopanice na Potočnej ul.

2. 2. 4 Projektové zámery funkčného využitia územia .

Pre konkretizáciu územného rozvoja MČ Rača, je potrebné následne rozpracovať ÚPN do podrobnejších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ďalej len „ÚPD“) na úroveň územného plánu zóny (ďalej len „ÚPN-Z“) pre zóny MČ Rača:

- Ohňavy - Hojné vinice,
- Úžiny – Rinzle (dopracovať na podklade UŠ Z Úžiny – Rinzle),
- Záhumenice (na podklade UŠ Z IBV Nad centrom Rača),
- Kopanice,
- Táborky – Huštekl,
- Žabí majer,
- Pánty – Šajby,
- Rendez – Východné,

- Územie bývalej Pamiatkovej zóny Rača.

V rámci stabilizovaného územia sa predpokladá miera stavebných zásahov do existujúceho prostredia prevažne do 15% celkovej podlažnej plochy existujúcej zástavby v území. V zásade sa jedná o nadstavby, dostavby a prístavby budov, využitia podkrovi, úpravy a dovybavenie vnútroblokových priestorov, výstavbu v prielukách a podobne. Stabilizované územia charakterizujú určitý spôsob zástavby, ktorý výrazne podmieňuje spôsob a možnosti jeho dotvorenia novými investíciami. Limitom pre novú zástavbu v stabilizovanom území je najmä charakteristický obraz a proporcie konkrétneho územia, ktoré je potrebné akceptovať, chrániť a rozvíjať. Prvoradým je zvýšenie kvality prostredia, nielen kvality zástavby, ale aj prevádzkovej kvality. Z hľadiska väzby novej zástavby k pôvodnej štruktúre mesta je potrebné rešpektovať diferencovaný prístup podľa jednotlivých typov existujúcej zástavby a nie je možné ho generalizovať stanovením jednotnej regulácie intenzity využitia pre celú stabilizovanú funkčnú plochu. Lokalizácia novej zástavby v stabilizovanom území vonkajšieho mesta musí byť predmetom riešenia územnoplánovacích dokumentácií zóny.

Doteraz spracované dokumenty:

ÚPN-Z Rača – Bratislava, Prieskumy a rozbor. Hupro – proj. Činnosť, 1992,
Urbannistická štúdia (ďalej len „UŠ“) MČ Rača, Hupro, 1994,
UŠ MČ Rača, premietnutie pripomienok, Hupro, 1997,
UŠ MČ Rača, PC ARCH FA STU 1997,
Urbanistická štúdia zóny (ďalej len „UŠ-Z“)IBV Nad centrom, Ing.arch. Jančina, Hupro, 1999,
UŠ-Z Rača – Rinzle, MAX-ART s.r.o. Bratislava, 2005,
UŠ Popolná – Pod vodojemom, Ing. arch.Simonides, 2004.

2. 3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ UKAZOVATELE MČ RAČA

Pre dlhodobý vývoj MČ Rača má rozhodujúci význam demografický potenciál a demografická prognóza, ktorá vychádza z analýzy a vyhodnotení najdôležitejších demografických ukazovateľov.

Z demografického vývoja sa odvodzujú základné požiadavky sociálnych a ekonomických potrieb obyvateľstva, ako je trh práce a zamestnanosť, rozvoj vzdelanosti, potreba bytov, zdroje pre zabezpečenie dôchodcov, požiadavky na dopravu a na zabezpečenie rozvoja inžinierskych sietí, požiadavky na rozvoj občianskej vybavenosti rozvoja sociálnych služieb.

2. 3. 1 Vývoj obyvateľstva

Súčasný populačný vývoj na Slovensku je hodnotený v kontexte širšieho európskeho populačného vývoja. Viaceré demografické procesy prebiehajú na Slovensku s časovým posunom, pričom sa zachovávajú určité demografické špecifiká. Súčasný demografický problém Slovenska i Bratislavy sú dnes veľmi podobné problémom, ktoré majú vyspelé západné krajiny. Obyvateľstvo mesta Bratislavy dynamicky rástlo nepretržite od polovice minulého storočia s výnimkou niekoľko krátkych medzivojnových období. Rast počtu obyvateľstva mesta bol trojnásobne intenzívnejší ako rast obyvateľstva Slovenska. Táto skutočnosť vyplýva hlavne z atraktívnej polohy mesta, priaznivých klimatických podmienok, z ekonomických podmienok, z potreby pracovných síl a zo vzdelanostných a kultúrnych možností. Rozsiahly rast mesta nastal v povojnovom období po roku 1950 až do 90-tych rokov spojený s výraznou investičnou činnosťou v oblasti výstavby priemyselných podnikov celoštátneho významu, občianskej vybavenosti, služieb a hlavne bytov.

Od polovice 90-tych rokov sa v Bratislave prejavujú výrazné zmeny v demografickom vývoji, ktoré sú odrazom aktuálnej spoločensko-ekonomickej situácie. Tieto zmeny môžeme označiť ako prechod na nový model reprodukčného správania sa obyvateľstva. Výrazný pokles sobášnosti a plodnosti, pretrvávajúci mierne rastúci trend rozvodovosti, napriek zlepšeniu zdravotníckej starostlivosti majú za následok znižovanie prirodzeného prírastku obyvateľstva, a tým i jeho starnutie. V dôsledku toho od roku 1996 do roku 2001 mesto prestáva rásť a nastáva výraznejšie znižovanie stavu keď počet obyvateľstva poklesol o 27133 obyvateľov, t.j. o 6,4 %.

Uvedené „celomestské“ tendencie môžeme vidieť aj v MČ Rača.

ROK	1991*	1996	2001*	2003	2006	Prognóza 2030
Počet obyvateľov	20 784	21 068	20 172	21 000	22 104	27 400

Zdroj: Údaje* SODB a ÚPN

2. 3. 2 Veková štruktúra

V nasledovnej časti PHSR MČ RAČA uvádzame základné ukazovatele vekovej štruktúry v okrese Bratislava III. do ktorého MČ – Rača spolu s MČ Nové Mesto a MČ Vajnory patrí.

Názov územia	Obyvateľstvo			Predproduktívni (0 - 14) spolu	Produktívni		Poproduktívni (55ž+, 60m+) spolu
	spolu	muži	ženy		(15 - 59) muži	(15 - 54) ženy	
Okres Bratislava III	61 728	28 531	33 197	7 439	19 302	18 176	16 811
Bratislava - Nové Mesto	37 040	16 807	20 233	4 425	11 091	10 739	10 785
Bratislava - Rača	20 357	9 576	10 781	2 442	6 671	6 116	5 128
Bratislava - Vajnory	4 331	2 148	2 183	572	1 540	1 321	898

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Z tabuľky č. 4 je zrejmé, že MČ Nové Mesto tvorí až 60,0%-tný podiel zo všetkých obyvateľov okresu Bratislava III. MČ Nové Mesto je zároveň „najstaršou mestskou časťou“. Podiel seniorov (poproduktívny vek) je v MČ Nové Mesto 29,1%, kým v MČ Rača 25,2% a v MČ Vajnory len 20,7%. Podiel seniorov v okrese Bratislava III. je 27,2%.

Obyvatelia produktívneho veku tvoria v MČ Rača 62,8%-tný podiel (MČ Nové Mesto 58,9% a MČ Vajnory 66,1%). Obyvatelia predproduktívneho veku tvoria v MČ Rača 12,0 % (MČ Nové Mesto 11,9% a MČ Vajnory 13,2%).

Populácia mesta Bratislavy je ešte stále relatívne mladá s trendom postupného starnutia. Obyvateľstvo mesta v dôsledku zníženej reprodukcie a zvýšenej emigrácie postupne starne, čo sa prejavuje intenzívnejším nárastom priemerného veku.

Priemerný vek predstavoval v roku 2001 38,65, k roku 1999 37,98 roka, v r.1995 činil 36,2 roka. Oproti priemerného veku Slovenska je mesto o 2,5 roky staršie. Od roku 1990 sa priemerný vek zvýšil o 4 roky., od roku 1980 o 5,2 roka a od roku 1970 o 5,9 roka.

Priemerný vek obyvateľov MČ Rača v roku 2005 bol 42,0 roka (muži 40,0 roka, ženy 43,7 roka)

Index starnutia predstavuje v súčasnosti už hodnotu 139,15. Index starnutia v rámci Slovenska dosahuje hodnotu 96,7. To znamená, že mesto po roku 1995 starne podstatne intenzívnejšie ako obyvateľstvo Slovenska. Index starnutia predstavuje rozdiel oproti Slovensku už 42 bodov.

Index starnutia v MČ Rača predstavoval v roku 2005 hodnotu až 220,8 (muži 142,8, ženy 298,9). Uvedené ukazovatele naznačujú že obyvateľstvo mesta a MČ Rača začína postupne,

ale čoraz intenzívnejšie a výraznejšie starnúť. Z uvedených dôvodov je žiadúce vytvoriť osobitné opatrenia na obmedzenie tohto stavu.

2. 3. 3 Indexy vekovej štruktúry.

Pre hospodársko - sociálnu a územnú politiku je dôležité poznať demografické hodnoty jednotlivých indexov vekovej štruktúry od ktorých sú odvíjame základné občianske, ekonomické, sociálne a kultúrne potreby obyvateľov mesta. Medzi základné patria:

- index vitality, ktorý vyjadruje pomer predproduktívneho a poproduktívneho obyvateľstva,
- index ekonomického zaťaženia, ktorý vyjadruje pomer predproduktívneho a poproduktívneho obyvateľstva k produktívnemu obyvateľstvu,
- index dôchodkového zaťaženia, ktorý vyjadruje počet obyvateľov v poproduktívnom veku na 100 obyvateľov v produktívnom veku,
- index obnovy pracovnej sily - vyjadruje pomer medzi počtom obyvateľov vo vekovej štruktúre 35 - 44 ročných k štruktúre 45 - 55 ročných.

Index vitality predstavoval v roku 2001 v Bratislave 72 bodov oproti SR kde je priemer 103 bodov. V roku 2005 bol index vitality v MČ Rača len 48 bodov. Bratislavská populácia podľa tohto indexu je zaradená do stagnujúceho typu s pokračujúcou regresiou.

Index ekonomického zaťaženia, obyvateľov mesta predstavuje 51 bodov. Na Slovensku predstavuje tento index hodnotu 58, V MČ Rača bol v roku 2005 tento index 59 bodov. Populácia mesta Bratislavy podľa indexu ekonomického zaťaženia predstavuje typ dlhodobu stabilizovaný.

Index dôchodkového zaťaženia predstavuje hodnotu 30 bodov. Na Slovensku je hodnota indexu 29 bodov. Podľa tohoto indexu obyvateľstvo mesta prechádza do typu rastovej fázy zvyšovania podielu v dôchodkovom veku, čo si vyžiada výrazný nárast finančných požiadaviek pre skupinu dôchodcov v celej sociálnej oblasti. V MČ Rača je situácia ešte negatívnejšia, pretože index dôchodkového zaťaženia v roku 2005 predstavoval hodnotu až 40 bodov.

Index obnovy pracovnej sily predstavoval v roku 2001 v Bratislave hodnotu 85 bodov. V roku 1999 mal hodnotu 98,6 a v roku 1997 hodnotu 114,1. Oproti roku 1990 predstavuje pokles o 91,7. V MČ Rača predstavoval v roku 2005 index obnovy pracovnej sily hodnotu 87 bodov. Uvedený stav poukazuje na značné zníženie možnosti obnovy pracovnej sily z vlastného obyvateľstva a bude nutné počítať so zvýšenou migráciou za prácou z okolitého územia.

V tabuľkách 5. až 8. prezentujeme pohyb obyvateľstva v MČ Rača.

Tabuľka č. 5.: Demografia - prirodzený pohyb obyvateľstva k 31. 12. 2005

Názov územia	Živonarodení			Zomretí					Prírodný prírastok (+), úbytok (-) na 1000 obyvateľov		
				spolu			z toho				
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	do 1 r.	do 28 dní	spolu	muži	ženy
Okres Bratislava III	561	293	268	813	394	419	5	3	-4,08	-1,64	-2,44
Bratislava - Nové Mesto	347	186	161	587	275	312	4	3	-6,46	-2,39	-4,06
Bratislava - Rača	170	88	82	197	101	96	-	-	-1,33	-0,64	-0,69
Bratislava - Vajnory	44	19	25	29	18	11	1	-	3,51	0,23	3,28

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Tabuľka č. 6.: Demografia - mechanický pohyb obyvateľstva k 31. 12. 2005

Názov územia	Sťahovaním						Saldo migrácie					
	pristťahovaní			vysťahovaní			spolu			z toho zahraničnej		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Okres Bratislava III	1 853	857	996	1 487	672	815	366	185	181	196	143	53
Bratislava - Nové Mesto	1 243	587	656	1 093	488	605	150	99	51	149	106	43
Bratislava - Rača	541	234	307	444	201	243	97	33	64	35	29	6
Bratislava - Vajnory	180	85	95	61	32	29	119	53	66	12	8	4

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Tabuľka č. 7.: Demografia - Celkový prírastok obyvateľstva k 31. 12. 2005

Názov územia	Prírastky (+), úbytky (-) obyvateľstva			Celkový prírastok (+), úbytok (-) na 1000 obyvateľov
	Spolu	Muži	Ženy	
Okres Bratislava III	114	84	30	1,85
Bratislava - Nové Mesto	-90	10	-100	-2,42
Bratislava - Rača	70	20	50	3,44
Bratislava - Vajnory	134	54	80	31,37

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Tabuľka č. 8.: Demografia - Základné demografické údaje k 31. 12. 2005						
Názov územia	Sobáše	Rozvody		Potraty		Počet mŕtvo narodených spolu
		spolu	na 100 sobášov	spolu	z toho umelé preruš. tehot.	
Okres Bratislava III	284	153	53,87	187	138	2
Bratislava - Nové Mesto	163	90	55,21	124	90	-
Bratislava - Rača	104	57	54,81	54	41	2
Bratislava - Vajnory	17	6	35,29	9	7	-

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Od druhej polovice 90-tych rokov dochádza v Bratislave k postupnému útlmu rastu obyvateľstva, ktorý sa prejavil v mínusových hodnotách ako prirodzeného tak i mechanického prírastku. Tendencia poklesu rastu obyvateľstva je spôsobená viacerými faktormi, vyplývajúcimi zo spoločenských a hospodárskych podmienok v samotnom štáte, ktoré sa prejavujú hlavne v zabezpečení životných podmienok, v stabilizácii pracovného postavenia mladých ľudí, čo sa odráža v posunutom veku sobášnosti a zníženej pôrodnosti.

Zastaveniu demografického poklesu nepomáha ani zvýšená bytová výstavba a imigračný prírastok obyvateľov, pretože pretrvávajú emigrácia mladšieho obyvateľstva do zahraničia. Napriek tomu, že dopyt po bytoch je v Bratislave značný, množstvo mladých rodín si nemôže dovoliť kúpiť nový byt do vlastníctva alebo drahý pozemok na málopodlažnú zástavbu. Preto hľadá lacnejšie bývanie v širšom regióne Bratislavského kraja, čo spôsobuje pretrvávajúcu demografickú depresiu.

Negatívny vývoj obyvateľstva mesta je tiež spôsobený útlmom a odsunutím populačného rastu z dôvodu málo jasných sociálnych, spoločenských, finančných a ekonomických faktorov, ktoré by dávali záruky a istoty pre mladých ľudí. Mladí ľudia odsúvajú sobášnosť na neskoršie obdobie z dôvodu nejasnej perspektívy, nedostatku pracovných príležitostí, neistoty zamestnania ako i nedostatku prijateľného bývania.

Vzhľadom na demografický a sociálno-ekonomický vývoj sa uvedené celomestské tendencie v MČ Rača výraznejšie neprejavili.

2. 3. 4 Vzdelanostná štruktúra

Kvalifikačná úroveň obyvateľstva predstavuje stupeň vyjadrený školským vzdelaním. Kvalifikačná úroveň bratislavského obyvateľstva podľa profesijnej odbornosti je značne vysoká. V roku 2001 bolo z celkového počtu obyvateľov nad 15 rokov 79,5 % odborne kvalifikovaných. Vysokoškolsky vzdelaných bolo 24,3 %. Nárast za desať rokov predstavoval 2,7 %. Stredoškolsky vzdelaného obyvateľstva bolo 36,1 %. Nárast za desať rokov predstavoval 4,0 %. Odborne vzdelaného obyvateľstva bolo 19,1 %, keď pokles v tejto

skupine predstavoval 1,2 %. Obyvateľstvo so základným vzdelaním predstavovalo 14,9 %, keď pokles činil 7,7 % oproti roku 1991.

Z pohľadu medzinárodného hodnotenia je Bratislava po Prahe druhým najvzdelanejším regiónom postsocialistických krajín Únie. Hodnotenie spracoval Viedenský inštitút pre výskum kvalifikácie a výučby. Miera vzdelanosti dosahuje podľa tohto hodnotenia 201 bodov, Praha má 208 bodov.

Tabuľka č. 9.: Bývajúce obyvateľstvo MČ Rača podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania			
Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu
Základné	962	1 895	2 857
Učňovské (bez maturity)	1 347	900	2 247
Stredné odborné (bez maturity)	778	883	1 661
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	606	319	925
Úplné stredné odborné (s maturitou)	1 574	2 478	4 052
Úplné stredné všeobecné	521	941	1 462
Vyššie	97	97	194
Vysokoškolské bakalárske	64	47	111
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	1 645	1 336	2 981
Vysokoškolské doktorandské	225	110	335
Vysokoškolské spolu	1 934	1 493	3 427
Vysokoškolské podľa zamerania:			
- univerzitné	568	721	1 289
- technické	783	259	1 042
- ekonomické	345	390	735
- poľnohospodárske	63	27	90
- ostatné	175	96	271
Ostatní bez udania školského vzdelania	270	266	536
Ostatní bez školského vzdelania	13	10	23
Deti do 16 rokov	1 439	1 349	2 788
Spolu	9 541	10 631	20 172

Zdroj: Slovenský štatistický úrad . SOBD 2001.

Tabuľka číslo 9. znázorňuje obyvateľstvo podľa dosiahnutého vzdelania a pohlavia. Najväčší počet obyvateľstva je so stredoškolským vzdelaním (40 %, z toho je 20 % bez maturity a 80 % s maturitou). Takmer 17 % tvorí vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo, 11 % obyvateľov uviedlo učňovské vzdelanie bez maturity a 14 % obyvateľstva má len základné vzdelanie.

2. 3. 5 Národnostná štruktúra

Podľa národnostnej štruktúry prevláda v Bratislave obyvateľstvo slovenskej národnosti s 92,3 %, maďarskej bolo 3,8 %, českej národnosti bolo 2,0 %, ostatnej 1,7 %, (údaje SOBD 2001). Pri sčítaní ľudu v roku 1930 bolo slovenskej národnosti len 48,5 %, nemeckej 26,5 % a maďarskej 15,3 %.

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	8 908	9 885	18 793
Maďarská	199	262	461
Rómska	6	5	11
Rusínska	9	11	20
Ukrajinská	4	10	14
Česká	159	239	398
Nemecká	23	17	40
Poľská	3	1	4
Chorvátska	1	4	5
Srbská	2	2	4
Ruská	3	12	15
Židovská	0	2	2
Ostatné, nezistené	224	181	405
Spolu	9 541	10 631	20 172

Zdroj: Slovenský štatistický úrad . SOBD 2001.

V tabuľke číslo 10. uvádzame údaje za MČ Rača o obyvateľstve, ktoré bolo zastúpené podľa pohlavia a národnosti. Až 93 % tvorí obyvateľstvo slovenskej národnosti. Druhé miesto v národnostnej štruktúre MČ Rača obsadili obyvatelia s maďarskou národnosťou, tretie s nezistenou národnosťou a obyvateľstvo českej národnosti obsadilo štvrté miesto.

2. 3. 6 Odvetvová štruktúra hospodárstva a ekonomicky aktívne obyvateľstvo.

Odvetvová štruktúra predstavuje základný pohľad na hospodársku štruktúru Bratislavy. Odvetvová štruktúra je charakterizovaná zastúpením takmer všetkých výrobných a nevýrobných odvetví. V súčasnosti v odvetvovej štruktúre prevládajú obchodné služby, výskum a vývoj s 18,6 % podielom. Druhým odvetvím sú obchodné a obslužné činnosti s 18,5 % podielom, tretím je priemysel so 14,5 % podielom, štvrtým odvetvím je doprava, pošty a telekomunikácie s 9,6 %, piate školstvo má 7,1 % podiel. Stavebníctvo je na šiestom mieste s 5,5 % zastúpením.

Tabuľka č. 11.: Bývajúce obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva				
Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			z toho
	muži	ženy	spolu	odchádza do zamestnania
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	52	20	72	21
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	4	4	8	4
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	5	1	6	5
Priemyselná výroba	755	506	1 261	842
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	58	33	91	81
Stavebníctví	219	81	300	224
Veľko a maloobchod, oprava motorových vozidiel motoriek a spotrebného tovaru	702	715	1 417	967
Hotely a reštaurácie	123	150	273	201
Doprava, skladovanie a spoje	589	432	1 020	663
Peňažníctvo a poisťovníctvo	135	272	407	355
Nehnutelnosti, prenájmanie a obchodné služby, výskum a vývoj	587	483	1 071	781
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	461	567	1 028	778
Školstvo	229	548	777	465
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	84	424	508	399
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	199	237	436	343
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	2	2	4	4
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo bez udania odvetví	1 463	1 159	2 622	609
Spolu	5 667	5 634	11 301	6 742

Zdroj: Slovenský štatistický úrad . SOBD 2001.

Tabuľka číslo 11. znázorňuje ekonomicky aktívne obyvateľstvo MČ Rača podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva. Podľa pohlavia pracovalo 49,9 % žien a 50,1 % mužov. Z celkového počtu obyvateľstva 11 301 odchádzalo za prácou 59,7 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva. Najviac mužov pracuje v oblasti priemyselnej výroby (13,3%), na druhom mieste je to veľkoobchod a maloobchod... (12,4 %) a tretie miesto zastupujú muži v oblasti dopravy skladovania a spojov (10,4 %). U žien je v najväčšom počte zastúpená oblasť veľkoobchodu a maloobchodu ... (12,7 %), na druhom mieste je to verejná správa ... (10,1 %) a na treťom mieste školstvo (9,7 % ekonomicky aktívnych žien).

2. 3. 7 Problémy a trendy demografického vývoja

Súčasný problémy demografickej štruktúry Bratislavy sú charakterizované nasledovnými špecifikami:

- nepriaznivý vývoj populácie obyvateľstva predproduktívneho veku,
- nepriaznivý vývoj obyvateľstva ročníkov vstupujúcich do produktívneho veku,
- silné zastúpenie obyvateľstva v produktívnom veku,
- pokles prirodzeného prírastku obyvateľstva z vlastných zdrojov,
- pokles obyvateľstva mesta z migračných zdrojov spôsobených sťahovaním,
- znížená sobášnosť obyvateľov mesta.

Z uvedených problémov je možné v demografickom vývoji odvodiť nasledovné trendy:

- demografický nárast z vlastného obyvateľstva možno očakávať v priebehu rokov 2005 až 2010,
- migračný prírastok obyvateľstva zo sťahovania môže priaznivo ovplyvniť rast mesta iba za podmienky cenovo primeraných podmienok na bývanie,
- z dlhodobého hľadiska nastupuje proces starnutia vlastného obyvateľstva z dôvodu prechodu silných populačných ročníkov do dôchodkového veku,
- z dlhodobého pohľadu treba znížiť vekovú štruktúru v prospech mladších vekových skupín a to podporovaním bytovej výstavby pre mladé rodiny i pre ostatné rodiny,
- zníži sa počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva a nastane intenzívnejší nárast dochádzky za prácou z okolitých regiónov a zvýšený dopyt po prechodnom ubytovaní,
- vzdelanostná štruktúra bude narastať, čo si vyžiada prípravu územia určeného pre rozvíjanie nových progresívnych podnikov vyžadujúcich si kvalifikovanú pracovnú silu.

Z demografických problémov a trendov je možné prognózovať vývoj obyvateľstva za MČ Rača. Podľa prognózy obyvateľstva podľa mestských častí a okresov zverejnenej v ÚPN bude mať MČ Rača v roku 2030 celkovo 27 400 obyvateľov . V prognóze najvyšší prírastok vykazuje V. okres, nasleduje IV. okres a potom III. okres. Najnižšie prírastky dosahuje I. okres.

2. 4 BÝVANIE V MČ RAČA

2. 4. 1 Štandardy a ukazovatele bývania

Rozvoj bytovej výstavby v Bratislave v posledných rokoch zaznamenáva nárast počtu dokončených bytov a stúpajúci dopyt po bytoch v nových i starších objektoch. Záujem o novú bytovú výstavbu stúpa najmä v lokalitách už jestvujúcich obytných súborov. Okrem tradičného záujmu o výstavbu rodinných domov, stúpol záujem o výstavbu bytových domov a v poslednom čase i o výstavbu bytov v polyfunkčných objektoch.

Základné ukazovatele stavu domového a bytového fondu MČ Rača predkladáme v tabuľkách číslo 12. a 13.

Tabuľka č. 12.: Stav domového a bytového fondu (podľa SODB-1991 a SOBD 2001)

Názov územia	Byty spolu	Trvalé obývané byty		Domy spolu	Trvalé obývané domy	
		spolu	z toho v rodinných domoch		spolu	z toho trvale obývané rodinné domy
Okres Bratislava III – SODB	26 766	25 601	4 091	5 923	5 308	3 850
BA - Nové Mesto - SODB	17 650	16 974	1 867	2 950	2 711	1 738
Bratislava - Rača - SODB	7 884	7 543	1 316	1 929	1 693	1 240
Bratislava - Rača - SODB	8 481	7 664	1 264	2 063	1 691	1 205
BA - Vajnory - SODB	1 232	1 084	908	1 044	904	872

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Tabuľka č. 13.: Prírastky, úbytky a stav bytového fondu k 31.12. 2005

Názov územia	Prírastky bytov		Úbytky bytov		Stav bytov spolu
	spolu	z toho územnou zmenou	spolu	z toho územnou zmenou	
Okres Bratislava III	473	-	6	-	30 117
Bratislava - Nové Mesto	366	-	-	-	19 412
Bratislava - Rača	43*	-	2	-	8 773
Bratislava - Vajnory	64	-	4	-	1 932

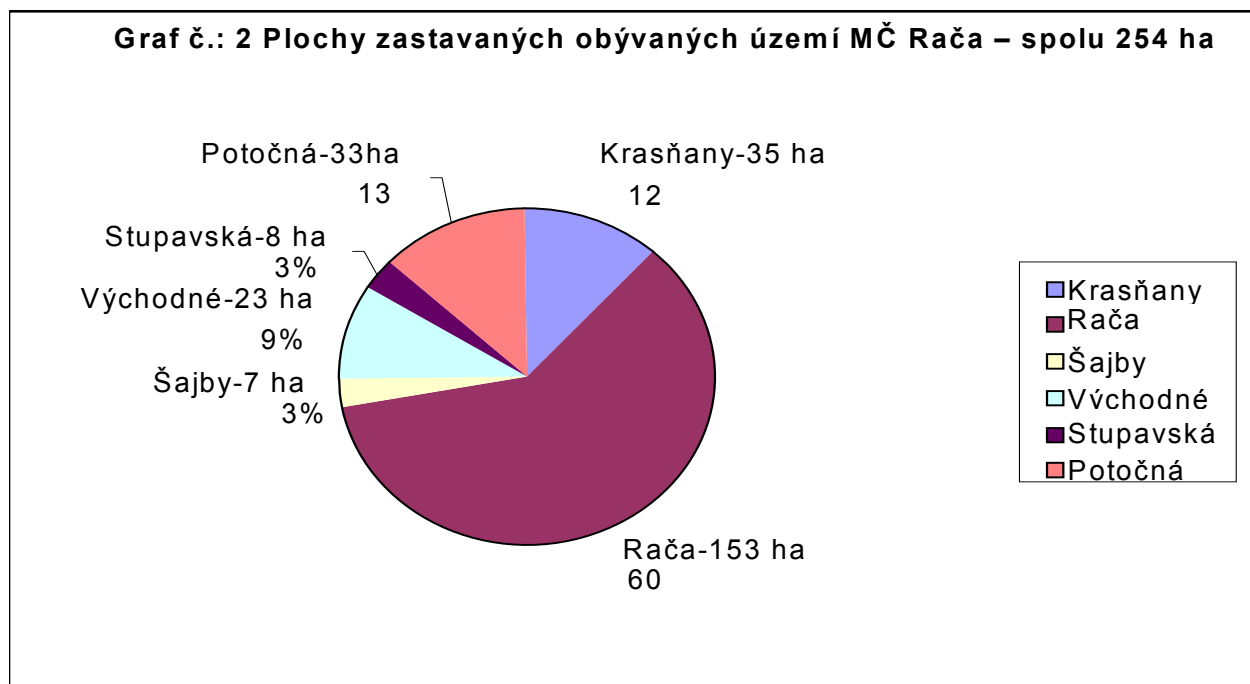
* Poznámka: Všetkých 43 bytov v MČ Rača vzniklo individuálnou formou výstavby

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

2. 4. 2 Rozvoj bývania v MČ Rača

Právo na zodpovedajúce bývanie patrí medzi základné ľudské práva, zakotvené v čl. 25 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Potrebu bytov možno formulovať ako rozdiel medzi počtom bytov a počtom cenových domácností v danom časovom období. Skutočná potreba bytov je do značnej miery ovplyvňovaná ekonomickou situáciou štátu a obcí a socio-profesnou štruktúrou obyvateľstva – jej požiadavkami na nové bývanie a reálnymi finančnými možnosťami.

Graf plôch zastavaných obývaných území MČ Rača:

Zdroj: Projektový tím EUROactivity s.r.o Bratislava

Vo funkčnom a priestorovom usporiadaní územia sa rozvoj viacpodlažných foriem bývania rieši na území v lokalite Úžiny – Rinzle, Spodné Šajby, Rustaveliho, Komisarčky.

V katastrálnom území Rača je málopodlažná obytná zástavba lokalizovaná na plochách nachádzajúcich sa severozápadne od jestvujúcej obytnej a zmiešanej zástavby Krasňan – priestor Peknej cesty, cez územie Úžiny – Rinzle a svahy nad historickou časťou zástavby Rače, s ukončením v lokalite nového cintorína v severovýchodnej časti Rače.

ÚPN uvádza rozvojové zámery v podobe kapacít navrhovanej bytovej výstavby. V MČ Rača sa navrhuje postaviť 1089 bytových jednotiek v málopdlažnej obytnej zástavbe a 1898 bytových jednotiek vo viacpodlažných formách bývania.

2. 5 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ V MČ RAČA

Rozvoj občianskej vybavenosti sa sústreďuje do ťažiskových mestotvorných priestorov. V lokalite Na pántoch sa dôsledne zhodnocuje priestor vo väzbe na preloženú štátnu cestu s ťažiskom zástavby charakteru občianskej vybavenosti, areálov odborného školstva, areálových zdravotníckych zariadení a sociálnych služieb, športových areálov a zmiešaným územím podnikateľských aktivít. V území je navrhnutý nový spoločenský priestor prepájajúci v zásade stabilizované územie štvrte Východné nádražie (Rendez) cez priestor Na pántoch, ponad teleso železničnej stanice Rača na ťažiskový priestor Rače – Detvianska ulica s rozvojom bývania formou mestskej polyfunkcie.

2. 5. 1 Zdravotníctvo

V MČ Rača sa zdravotnícka starostlivosť poskytuje formou ambulantnej starostlivosti v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach. Progresívnym prvkom, ktorý je treba zachovať je úzky kontakt medzi špecialistami v ambulantnej sfére a lekármi primárneho kontaktu (praktický lekár pre dospelých, praktický lekár pre deti a dorast, gynekológ a stomatólog). V tabuľke číslo 14. predkladáme prehľad o vybraných zdravotníckych zariadeniach.

Názov územia	Polikliniky samostatné (územné a závodné)	Nemocnice s poliklinikou (vr. pôrodníc)	Transfúziol. a hematolog. odd.	Samostatné ambulancie praktického lekára			Lekárne a výdajne liekov
				dospelí	deti	špecial.	
					a dorast		
Okres Bratislava III	6	8	2	47	14	292	19
Bratislava - Nové Mesto	5	7	2	39	9	274	16
Bratislava - Rača	1	-	-	8	4	17	4
Bratislava - Vajnory	-	-	-	-	1	1	1

Zdroj: Slovenský štatistický úrad, MÚ Rača

V MČ Rača nie sú plánované funkčné územia pre výstavbu nemocničných zariadení. Rozvoj ambulantnej starostlivosti sa rieši dobudovaním zdravotných stredísk rozšírením ich kapacít.

Obyvateľom MČ Rača slúžia zdravotné strediská, kde je dostupná základná zdravotná starostlivosť. Nasledovný prehľad zariadení zdravotnej starostlivosti spracoval Místny úrad Bratislava – Rača.

Zdravotné stredisko Hubeného 2: dermatologická ambulancia –1, všeobecný lekár dospelí – 2, všeobecný lekár pre deti a dorast - 2, stomatologická ambulancia 2, zubná technika -1, lekárne –1.

Zdravotné stredisko Tbiliská 6: všeobecný lekár pre dospelých – 3, všeobecný lekár pre deti a dorast – 2, stomatologická ambulancia – 4, plastická chirurgia –1, chirurgia – 1, imunológ-alergológ –1, gynekológ –1, ORL-1, Ortopédia -3 , rehabilitácia, Diabetológ -1, Neurológ – 1, Internista – 1, EKG, Urológ –1, Psychiatria -1, OKB laboratórium-1, Röntgenologické pracovisko -1 lekárne -1, Zdravotnícke potreby –1.

Lekári mimo zdravotníckych zariadení: všeobecný lekár pre dospelých -1 (v objekte ŽSR), stomatologická ambulancia - 3 (v objektoch ZŠ,SŠ, SŠ a obytnom dome), gynekológ -1 (v objekte SŠ), lekárne - 5, očná ambulancia – Kubačova 19 – v priestoroch nákupného centra

Račan.

2. 5. 2 Sociálna starostlivosť

V sociálnej oblasti štát preniesol kompetenciu sociálnej starostlivosti z centrálného riadenia do pôsobnosti orgánov štátnej správy na vyššie územné celky a obce, zákonom č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky. Obce spomínaným zákonom prevzali zodpovednosť za riešenie sociálnych problémov v danom regióne. Samospráva prevzala kompetencie v oblasti zabezpečovania sociálnych služieb. MČ Bratislava – Rača nedisponuje žiadnym sociálnym zariadením na umiestňovanie klientov, ako sú penzióny, domovy dôchodcov, alebo domovy sociálnych služieb. Na území MČ Bratislava – Rača VÚC Bratislavského samosprávneho kraja prevádzkuje pre seniorov Domov dôchodcov, ktorý pozostáva z troch častí : domov – penzión pre dôchodcov, domov dôchodcov a domov sociálnych služieb. MČ Bratislava – Rača zabezpečuje opatrovateľskú službu, zabezpečuje stravovanie pre dôchodcov, vrátane rozvozu stravy do domácností (ako jedna z foriem poskytovania opatrovateľskej služby), prevádzkuje kluby dôchodcov. Sociálna starostlivosť je poskytovaná klientom v poproduktívnom veku, tak aj klientom v produktívnom veku, vrátane sociálnej starostlivosti pre celé rodiny (dospelí členovia rodín a deti). MČ Bratislava – Rača v rámci skvalitnenia sociálnych služieb, prevádzkuje Klub matiek.

Tabuľka č. 15.: Zariadenia sociálnej starostlivosti k 31. 12. 2005						
Názov územia	Domy s opatrovateľskou službou		Domovy dôchodcov		Domovy - penzióny pre dôchodcov	
	spolu	počet bytov	spolu	počet miest	spolu	počet miest
Okres Bratislava III	2	62	3	255	-	100
Bratislava - Nové Mesto	2	62	2	100	-	-
Bratislava - Rača	-	-	1	155	-	100
Bratislava - Vajnory	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Existujúca štruktúra a počet zariadení sociálnych služieb (tabuľka číslo 15.) nepostačuje rastúcim potrebám. Počet žiadostí o prijatie do domovom dôchodcov ďaleko prevyšuje ich kapacitu. Čakacie doby na prijatie do samosprávnych inštitúcií sú viac ako pol roka reálne však presahujú aj viac rokov.

Vzhľadom k stárnutiu populácie v našej MČ je opatrovateľská služba jednou z najžiadanejších sociálnych služieb, ktoré poskytuje MČ Bratislava - Rača. V rámci tejto

činnosti sa zhromažďujú a vyhodnocujú informácie získané priamo od klientov opatrovateľskej služby. Zo zistených informácií (získaných od klientov OP, rodinných príslušníkov, lekárov prvého kontaktu, odborných lekárov ako i sociálnych sestier z nemocníc) vyplýva, že jedným z najzávažnejších problémom je umiestňovanie klientov v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých je akútny nedostatok.

Obyvateľom MČ Rača slúži sociálna infraštruktúra. Nasledovný prehľad zariadení sociálnej starostlivosti spracoval projektový tím EUROactivity s.r.o. a Miestny úrad Bratislava— Rača:

- Domov dôchodcov a domov penzión Bratislava - Rača Pri vinohradoch 267, Podbrezovská 28, Strelkova 2,
- Klub dôchodcov Rača- Žarnovická 7, počet členov cca. 180,
- Klub dôchodcov Krasňany Kadnárova 19, počet členov cca. 120,
- Detské jasle Tbiliská 2, kapacita 20 detí (max. 22 detí),
- ADOS- Linda agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, Zdravotné stredisko Tbiliská 6,
- Detské centrum pri výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie, Cyprichova 42,
- Kultúrne stredisko Žarnovická - Klub matiek s deťmi.

Vzhľadom na demografický vývoj prichádza k nárastu podielu obyvateľov v poproduktívnom veku, v dôsledku čoho sa zvýšil deficit miest v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov.

2. 5. 3 Školstvo

V MČ Rača sídlia 3 základné školy (ďalej len „ZŠ“). Materské školy (ďalej len „MŠ“) sú podľa zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) od 1. septembra 2008 zaradené do sústavy škôl – teda ich pôvodné označenie školské zariadenia sú už neplatné.

MČ Rača má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti 2 štátne ZŠ (ZŠ s MŠ Hubeného 25, ZŠ Tbiliská 4) a 6 materských škôl. Na všetkých predmetných školách budú počas celého školského roka v prevádzke zariadenia školského stravovania – školské jedálne, výdajne a školské kuchyne. Na území MČ Rača pôsobí 1 cirkevná ZŠ Jána De la Salle, ktorá patrí pod rehoľu školských bratov.

V školskom roku 2008/2009 navštevuje základné školy spolu 1 230 žiakov.

- ZŠ Hubeného 457 žiakov,
- ZŠ Tbiliská 537 žiakov,

- ZŠ Jána de La Salle 236 žiakov.

Tabuľka č. 16.: Prehľad žiakov v ZŠ v predchádzajúcich školských rokoch						
Škola	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
ZŠ s MŠ Hubeného	365	354	360	345	363	457
ZŠ s MŠ Plickova	326	291	258	233	175	zrušená
ZŠ Tbiliská	665	646	618	591	579	537
ZŠ Jána de la Salle	208	207	203	209	221	236
spolu:	1356	1291	1236	1378	1338	1230

Zdroj: Analytický materiál MČ Rača

V rámci projektu Infovek boli na školách vytvorené aj špecializované odborné učebne vybavené počítačmi s pripojením na internet. Školy zabezpečujú okrem školského vzdelávania aj záujmovú činnosť. Okrem toho realizujú rôzne voľnočasové aktivity pre žiakov.

Z analýzy súčasného stavu siete ZŠ na území MČ Rača vyplynulo že, kapacita základných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ Rača je postačujúca (1500 žiakov) to znamená, že podľa súčasnej naplnenosti škôl je možné prijať ešte cca 500 žiakov. Podľa prognózy počtu obyvateľov k roku 2030 (MČ Rača – 27 400 obyvateľov) je teoreticky potrebných v MČ Rača 2603 miest v ZŠ, čo znamená nárast 803 nových miest.

Tabuľka č. 17.: Prehľad počtu detí v MŠ v predchádzajúcich školských rokoch						
Škola	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
MŠ Barónka	53	53	45	44	46	51
MŠ Cyprichova	95	96	94	95	100	100
MŠ Gelnická	99	99	102	100	100	100
MŠ Hubeného	52	45	51	50	43	67
MŠ Plickova	100	87	92	96	95	97
MŠ Pri Šajbách	99	100	100	100	106	100
MŠ Tbiliská	120	108	112	105	106	115
spolu:	618	588	596	590	596	630

Zdroj: Analytický materiál MČ Rača

MČ Rača, ako je vidieť z prehľadu, zaznamenáva v posledných rokoch mierny nárast počtu detí umiestnených v MŠ pri jej maximálnej naplnenosti. Výraznejší nárast sme zaznamenali

v školskom roku 2008/2009. Nárast počtu detí oproti predchádzajúcemu školskému roku je o 34 detí.

Situácia na území MČ Rača je kapacitne stabilizovaná. Potreba rozšírenia žiackych miest v MŠ sa bude riešiť v rámci existujúcich zariadení MŠ.

Stredné a vysoké školy (SŠ a VŠ).

Štatistiku SŠ a gymnázií v III. Bratislavskom okrese uvádzame v tabuľkách 19. a 20.

Názov územia	Štátne SOU			Súkromné SOU			Štátne SOŠ		
	počet zariadení	počet detí		počet zariadení	počet detí		počet zariadení	počet detí	
		spolu	na triedu		spolu	na triedu		spolu	na triedu
Okres Bratislava III	3	1 530	23,54	3	464	20,17	2	1 074	29,83
Bratislava - Nové Mesto	-	-	x	-	-	x	1	638	29,00
Bratislava - Rača	2	1 127	23,00	3	464	20,17	1	436	31,14
Bratislava - Vajnory	1	403	25,19	-	-	x	-	-	x

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Názov územia	Štátne			Cirkevné			Súkromné		
	počet zariadení	počet detí		počet zariadení	počet detí		počet zariadení	počet detí	
		spolu	na triedu		spolu	na triedu		spolu	na triedu
Okres Bratislava III	2	877	25,06	1	288	28,80	-	-	x
Bratislava - Nové Mesto	1	237	16,93	-	-	x	-	-	x
Bratislava - Rača	1	640	30,48	1	288	28,80	-	-	x
Bratislava - Vajnory	-	-	x	-	-	x	-	-	x

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

1	Gymnázium Hubeného 23 (štátne)
2	Gymnázium školských bratov Čachtická 14 (cirkevné)
3	Škola knihovníckych a informačných štúdií, Kadnárova 7
4	Stredná odborná škola Na pántoch 7, (bývalé SOU železničné)
5	Stredná odborná škola Na pántoch 9, (bývalé SOU obchodné)
6	Stredná odborná škola Hlinícka 1, (bývalé SOU pôšt a telekomunikácií)
7	Stredná odborná škola Račianska 190, (bývalá Združená stredná škola polygrafická)
8	Súkromná stredná odborná škola kadernícka, Karpatské nám. 9

9 Stredná odborná škola Rybníčná 59, (bývalé SOU elektrotechnické)

Zdroj: MÚ Rača

Centrum voľného času Hlinícka 3

Základná umelecká škola Vrbenského 1

Vysoká škola v MČ Rača: Akadémia policajného zboru v Bratislave Sklabinská 1

V MČ sa plánuje zriadenie gymnázia a vysokej školy.

2. 5. 4 Kultúra

K základnej kultúrnej vybavenosti každej mestskej časti patria galérie a výstavné siene, kluby pre kultúrnu činnosť, verejné knižnice, kiná , kultúrne domy a amfiteáter .

Názov územia	Múzeá vrátane pobočiek	Kultúrne domy vrátane PKO	Domy mládeže (záujmové)	Verejné knižnice vrátane pobočiek		
				spolu	počet knižničných jednotiek	počet používateľov v osobách
Okres Bratislava III	3	5	1	7	226 952	6 259
Bratislava - Nové Mesto	1	2	-	4	167 821	5 310
Bratislava - Rača	1	3	1	2	45 258	719
Bratislava - Vajnory	1	-	-	1	13 873	230

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Trendom vo vývoji kultúrno – spoločenských zariadení je väčšia viacúčelovosť.

V oblasti knižníc je základnou tendenciou ich rozširovanie a elektronizácia knižníc, s využitím nových počítačových informačných technológií. Knižnice sa postupne transportujú na mediatéky (integrácia viacerých typov médií – knižnica, galéria, kino, koncertná sieň, divadlo, múzeum, a ich doplnkových foriem – posluchárne a občerstvenie).

V oblasti múzeí vzniká nová koncepcia prezentácie objektov, prostredníctvom vizuálnej komunikácie s novými prezentačnými možnosťami a radom vzdelávacích a osvetových aktivít.

V oblasti divadiel sa budú budovať menšie, flexibilnejšie divadelné objekty mestského typu slúžiace pre rôzne kultúrne aktivity.

V oblasti osvetových zariadení a domov voľného času pre mládež sa predpokladá rozvoj rôznych záujmových zoskupení na vytváraní ponuky na podnikateľskom základe, čo

predpokladá existenciu flexibilných a polyfunkčných, dobre vybavených objektov pre realizáciu rôznych aktivít.

Uvedené trendy by sa mali premietnuť po rekonštrukcii Nemeckého kultúrneho domu, kultúrneho strediska Impulz a vo využití kultúrneho strediska Žarnovická .

V Ústrednom zozname pamiatkového fondu (ďalej len „ÚZP“) sú zapísané nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (ďalej len „NKP“): Rímskokatolícky kostol sv. Filipa a Jakuba, Alstrova ulica, Kostol evanjelický augsburského vyznania, Alstrova ulica, kúria, Alstrova ulica č.171, Kaštieľ, Námestie Andreja Hlinku č.1, Mestský palác, Námestie Andreja Hlinku č.3. Bariny - pamätné miesto - studňa, Dopravná ul. - Východná stanica (Rendez) - technické pamiatky v areáli rušňového depa.

Na území Bratislavy sa nachádza rad pamätihodností a hodnotných súborov, ktoré nie sú súčasťou pamiatkového fondu SR, ale svojím charakterom dotvárajú identitu MČ Rača. Medzi takéto pamätihodnosti patrí aj budova Nemeckého kultúrneho domu s klenbovými pivnicami.

Rozsiahlou rekonštrukciou budovy Nemeckého kultúrneho domu na ul. Barónka 3 v rokoch 2009 - 2010 sa vytvorí dôstojné kultúrno-spoločenské centrum pre obyvateľov MČ Rača. Zmenou funkčného využitia bývalého výrobného objektu na spracovanie hrozna vznikne nové reštauračno-ubytovacie zariadenie s kongresovou sálou a samostatnou vinárňou. Dôjde tak k oživeniu tejto chátrajúcej pamätihodnosti Rače so vzácnymi dvojitémi klenbami pivničných priestorov. Pripravuje sa rekonštrukcia Kultúrneho strediska Impulz.

Osobnosti kultúrneho života MČ Rača :

V Mestskej časti Bratislava – Rača žije a pracuje niekoľko popredných umelcov, napr.:

Anna a Quido Hölbling, obaja bývalí členovia Slovenskej filharmónie, dlhodobo spolupracovali so Slovenským komorným orchestrom Bohdana Varchala, kde pravidelne dostávali príležitosti na sólovú prezentáciu ako husľoví koncertný umelci. Zúčastnili sa významných domácich i medzinárodných hudobných festivalov. Vo svojej aktívnej koncertnej činnosti absolvovali množstvo celovečerných koncertov. Anna Höblingová sa popri svojej husľovej koncertnej činnosti venuje pedagogickej činnosti ale i maliarskym aktivitám, zrealizovala už niekoľko výstav na Slovensku i v zahraničí. Quido Höbling, koncertný majster, husľoví virtuóz, pôsobil i ako pedagóg a v súčasnosti sa venuje umeleckej fotografii.

Ing. Vojtech Polakovič, namaľoval niekoľko desiatok pozoruhodných obrazov. Ako techniku používa olejomaľbu a maľbu akrylom na sololite a na plátne. Nemá vyhranený umelecký štýl, čím oslovuje široké kategórie milovníkov umenia. Podnety k práci čerpá najmä zo svojho rodiska a bydliska Bratislavy – Rače.

Ing. Alfonz Vojtech Havránek sa venuje drevorezbárstvu. Je zakladajúcim členom spoločnosti rezbárov – Spoločnosti rozvinutej fantázie (SPOROFA). Jeho tvorba je zameraná

na odhaľovanie a zvýrazňovanie krásy dreva v súvislosti s typológiou ľudskej tváre. Podstatnou myšlienkou jeho tvorby je jeho vlastné krédo : „Viac hláv, viac rozumu“. Toto krédo dáva jeho tvorbe nadčasový rozmer a hlbokú ľudskú dimenziu.

Ivan Bella – prvý slovenský kozmonaut plukovník Armády SR Ing. Ivan Bella sa narodil 21. mája 1964 v Brezne. Je pilotom vojenskej stíhačky Armády SR, oficiálny názov jeho zamestnania je: letovod - programátor. V marci 1998 odišiel do podmoskovského Hviezdného Mestečka, kde sa začal pripravovať na vesmírny let. V auguste 1998 vybrali Ivana Bellu za člena hlavnej rusko-francúzsko-slovenskej posádky 27. expedície na Mir.

K ďalším významným osobnostiam patria :

Vladimír Ivanič spisovateľ, Ľudovít Havlovič – autor monografie o Rači, Peter Hargaš – maliar, Jolana Fogašová - operná speváčka, Henrieta Lednárová – operná speváčka, Zuzana Frenglová – herečka, RNDr. Gustáv Murín, CSc. – výskumný pracovník, spisovateľ, Viliam Horňáček - akademický sochár, Pavol Barabáš – režisér, dokumentarista, scénarista, Iveta Macešková – predsedníčka Ústavného súdu SR.

Na území našej obce pôsobia aj zaujímavé združenia, za mnohé môžeme uviesť :

Združenie priateľov tanca H&T sa pravidelne zúčastňuje na Majstrovstvách Európy 2008 a Majstrovstvá moderných tancov. Tanečný klub H&T je viacnásobný majster Európy v rokoch 2006 (11 titulov vo viacerých tanečných kategóriách) a 2007. Klub získal významné ocenenia a tituly Majstra Európy. Tanečný klub H&T sa pravidelne zúčastňuje na podujatiach usporadúvaných Mestskou časťou Bratislava – Rača, reprezentujú mestskú časť na národných a medzinárodných tanečných súťažiach.

Klub paličkovanej čipky - Členky klubu sa zúčastňujú Medzinárodných stretnutí čipkároek v Českej republike, ktoré je sprevádzané výstavami. Ďalej klub poskytuje možnosť ďalšieho vzdelávania v oblasti paličkovanej čipky s možnosť doplnenia odbornej literatúry, oboznámenia sa s novými trendami, poznatkami a materiálmi, ktoré členky klubu uplatnia vo svojej tvorbe. Svoju tvorbu prezentujú na výstavách v Rači napr.: Račianske hody, Vinobranie ako i v partnerských mestách Gols, Priverno.

2. 5. 5 Cirkev

V tabuľke číslo 22 prinášame prehľad o náboženskom vyznaní obyvateľov tretieho Bratislavského okresu.

Tabuľka č. 22.: Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania v % (zo SODB-1991 a SODB 2001)								
Názov územia	Rímsko katolícke	Evanjel. cirkve	Grécko katolícke	Pravo slávne	České husitské	Bez vyznania	Nezistené	Ostatné
Okr. Bratislava III - SODB	51,06	6,01	0,55	0,21	0,04	17,34	0,45	24,33
MČ - Nové Mesto - SODB	50,01	6,98	0,59	0,23	0,06	18,15	0,52	23,45

MČ Rača - SODB	60,27	5,42	0,76	0,34	0,08	27,09	0,30	5,02
MČ Rača - SODB	50,63	4,71	0,52	0,22	0,02	17,13	0,34	26,42
MČ Vajnory - SODB	66,28	2,42	0,30	0,00	0,00	8,87	0,27	21,87

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Na území mesta Bratislava pôsobí 15 cirkví registrovaných štátom. Počtom veriacich sú najpočetnejšia Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike (v meste jej patrí 43 kostolov s celkovou kapacitou 10384 miest na sedenie) a Evanjelická cirkev augsburského vyznania na Slovensku (v meste má 7 kostolov s celkovou kapacitou 3604 miest na sedenie). V MČ Bratislava-Rača sa nachádzajú dva kostoly – Rímskokatolíckej cirkvi (Farský kostol sv. Filipa a Jakuba, kostol Panny Márie Pomocnice kresťanov) a jeden kostol Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania.

Na Peknej ceste v Krasňanoch je vo výstavbe nový rímskokatolícky kostol.

2. 5. 6 Administratíva

ÚPN predpokladá rozvoj administratívy nižších stupňov v MČ Rača v lokálnych centrách obytných zón. Umiestnenie administratívnych objektov, resp. vstavaných plôch ostatnej komerčnej aj nekomerčnej administratívy v zmiešanej zástavbe, prináša do obytného územia potrebný potenciál pracovných príležitostí. Administratívne objekty lokálnych centier obytných zón majú význam tiež z hľadiska vytvárania vhodných dominánt územia.

Pre rozvoj administratívy je vhodný aj územný potenciál vstupu do mestskej časti – priestor Rustaveliho.

2. 5. 7 Samospráva

Orgány samosprávy Mestskej časti Bratislava – Rača tvoria starosta a miestne zastupiteľstvo. Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom mestskej časti je starosta. Funkcia starostu je verejná funkcia. Funkčné obdobie starostu sa končí zložením sľubu novozvoleného starostu. Spôsob voľby starostu upravuje osobitný zákon.

Miestne zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi obce. Volebné pravidlá upravuje osobitný predpis. Funkčné obdobie miestneho zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného miestneho zastupiteľstva na štyri roky. Miestne zastupiteľstvo pre funkčné obdobie rokov 2006 – 2010 tvorí 33 poslancov. Mestská časť Bratislava – Rača je rozdelená na štyri volebné obvody, s prislúchajúcim počtom poslancov:

- Volebný obvod č. 1 – 8 poslancov (Rača),
- Volebný obvod č. 2 – 12 poslancov (Rača),
- Volebný obvod č. 3 – 7 poslancov (Krasňany),

Volebný obvod č. 4 – 6 poslancov (Východné).

Miestne zastupiteľstvo pracuje v nasledovných komisiách :

- Komisia pre dopravu, životné prostredie a verejný poriadok,
- Komisia územného rozvoja a výstavby,
- Komisia sociálna, zdravotná a bytová,
- Komisia finančná a hospodársko – podnikateľská,
- Komisia pre školstvo a šport,
- Komisia pre kultúru,
- Komisia mandátová,
- Komisia na prešetrovanie sťažností voči voleným funkcionárom samosprávy,.
- Komisia pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií.

Kontakt s obyvateľmi a ich informovanosť o kultúrnom dianí Rače, činnosti miestneho úradu, úradných hodinách organizácií je zabezpečený viacerými spôsobmi:

- webová stránka www.raca.sk,
- Račianska televízia. Moderované spravodajstvo s infotextovým blokom a zaujímavosťami počas celého dňa,
- časopis „Račiansky výber“,
- miestny rozhlas,
- kancelária prvého kontaktu na miestnom úrade.

V minulom roku bola do prevádzky spustená nová webová stránka mestskej časti, ktorá neustále zaznamenáva nárast návštevníkov s priemerným počtom cca 400 návštev denne. Tento fakt svedčí o zvyšujúcom záujme občanov o elektronickú komunikáciu s mestskou časťou. Čoraz viac vyvstáva aktuálna požiadavka na postupnú zmenu jednosmerného toku informácií smerom k občanovi na obojsmerný, kde občan môže prostredníctvom webového portálu (eGOV) aj zadávať požiadavky resp. vybaviť vybrané úkony elektronickou formou bez osobnej návštevy miestneho úradu

2. 5. 8 Maloobchod, pohostinské odbytové strediská a veľkoobchod.

Na území MČ Rača sa k 1. 1. 2006 nachádza 12 615 m² predajných plôch maloobchodu v členení: Potraviny a šport – 244 m², ostatný sortiment 8 875 m² (maloobchod dennej spotreby), obchodné centrá a nákupné strediská 3496 m² (vyššia obchodná vybavenosť). Celková predajná plocha v meste sa odhaduje na cca 639 650 m².

V tabuľke číslo 23. prinášame prehľad o počte maloobchodných prevádzok a pohostinstiev v treťom Bratislavskom okrese.

Tabuľka č. 23.: Maloobchodné predajne a pohostinské odbytové strediská k 31.12.2005							
Názov územia	Počet predajní					Obchodné domy a nákupné strediská	Pohostinské odbytové strediská
	potravin. tovaru	zmiešan. tovaru	nepotravin. tovaru	pohonných látok	motorov. vozidiel		
Okres Bratislava III	91	1	420	18	22	6	186
Bratislava - Nové Mesto	64	-	293	12	16	4	148
Bratislava - Rača	20	-	122	3	3	2	30
Bratislava - Vajnory	7	1	5	3	3	-	8

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Deficit MČ Rača v maloobchode dennej spotreby je v súčasnosti cca 3 000 m² predajnej plochy, výhľadová potreba je 4 500 m². Potreba MČ Rača na vyššiu obchodnú vybavenosť je cca 15 000 m².

Územnú ponuku pre nároky vyššej obchodnej vybavenosti predstavujú lokality na Kadnárovej ul. (Úžiny, Rinzle), priestor Detvianskej – Rustaveliho ul. a Púchovskej cesty (Táborky).

V roku 2008 prebieha výstavba obchodnej jednotky Kaufland a pripravuje sa výstavba ďalšieho obchodného zariadenia s pracovným názvom Fachmarktcentrum v lokalite Púchovská.

Veľkoobchodná distribúcia sa v poslednom období začala koncentrovať, čím sa stala efektívnejšia. Trend v oblasti veľkoobchodu smeruje k centralizácii logistiky, t. j. k distribúcii prostredníctvom distribučného centra.

Územná ponuka pre distribučné centrum pre východnú časť mesta predstavuje lokalita Žabí majer, o rozlohe cca 16 ha.

2. 5. 9 Služby

Trh so službami za posledné obdobie podstúpil hlboké štrukturálne zmeny. Rozšírila sa škála faktorov ovplyvňujúcich trh. Vznikli nové odbory špecializovaných služieb, ktoré sa označujú aj ako služby pre podnikateľskú sféru. Špecifické služby pre obyvateľov mesta i jeho zázemia poskytujú pohrebné služby s nárokom na rozvoj cintorínov.

Základné služby, t. j. služby dennej spotreby zahŕňajú:

služby nevýrobné (kaderníctvo, kopírovanie, čistiarne, opravy tovaru pre domácnosť, videopožičovne) a služby výrobné (krajčírstva – opravy odevov, oprava obuvi).

V MČ Rača bol v roku 2004 stav v nevýrobných službách 696 m² a vo výrobných službách 80 m². Deficit v roku 2006 bol 441 m², pričom výhľadová potreba do roku 2030 je 900 m² podlažnej plochy pre služby dennej spotreby.

Územnú ponuku pre rozvoj základných služieb predstavuje priestor medzi Detvianskou a Rustaveliho ulicou.

Zberne surovín.

V oblasti separovaného zberu odpadu pribúdajú zberné dvory, ktoré by mali postupne nahradiť zberne surovín. Optimálne by mal byť jeden zberný dvor na 10 000 – 20 000 obyvateľov. Zberný dvor by mal mať širší sortiment zbieraných komodít, vrátane nebezpečných látok.

MČ Rača má v súčasnosti najväčšiu kapacitu skladových plôch zberných dvorov a zberných surovín – (cca 5500 m²) zo všetkých MČ Bratislavy.

Cintoríny.

Na území mesta sa v roku 2004 nachádzalo 22 prevádzkovaných cintorínov a jedno krematórium.

Tabuľka č. 24.: Cintoríny, urnové háje, rozptyľové lúčky a domy smútku k 31.12.2005			
Názov územia	Cintoríny		Domy smútku spolu
	spolu	plocha v ha	
Okres Bratislava III	2	2,08	2
Bratislava - Nové Mesto	-	-	-
Bratislava - Rača	1	1,38	1
Bratislava - Vajnory	1	0,70	1

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

V MČ Rača sa nachádza jeden prevádzkový cintorín zaberajúci plochu 1,4 ha. Na cintoríne bolo 1934 hrobových miest a 456 urnových miest.

ÚPN predpokladá k roku 2030 s lokalizáciou jedného klasického cintorína aj v MČ Rača v lokalite Huštekl (plocha 4,1 ha) a predpokladá sa rozšírenie existujúceho cintorína.

2. 5. 10 Cestovný ruch

Cestovný ruch je najperspektívnejšou oblasťou slovenského sektora služieb a je všeobecne považovaný za odvetvie budúcnosti s ohľadom na multiplikačné efekty sprevádzajúce jeho rozvoj. Priemerný medziročný rast cestovného ruchu sa vo svetovom meradle prognózuje tempom 2,5-2,8 %, pričom v rámci Európy sa najvyššia dynamika rastu očakáva v stredovýchodných a juhovýchodných krajinách kontinentu.

Cestovný ruch predstavuje odvetvie sektora služieb, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví.

Hlavné mesto SR Bratislava je už v súčasnosti najvýznamnejším mestským strediskom medzinárodného a domáceho cestovného ruchu v rámci poznávacieho turizmu. Začína sa rozvíjať kongresová turistika v súlade so stratégiou formovať mesto ako miesto tvorby a výmeny špičkových informácií.

Stravovacie zariadenia, často ako súčasť ubytovacích zariadení cestovného ruchu, slúžia pre saturovanie nárokov obyvateľov mesta a jeho návštevníkov.

Ubytovanie cestovného ruchu

Tabuľka č. 25.: Hotely, motely a turistické ubytovne k 31.12.2005						
Názov územia	Hotely, motely a botely				Turistické ubytovne	
	**** a ****		*** až *		počet zariadení	počet lôžok
	počet zariadení	počet lôžok	počet zariadení	počet lôžok		
Okres Bratislava III	1	100	8	811	2	135
Bratislava - Nové Mesto	1	100	6	515	2	135
Bratislava - Rača	-	-	2	296	-	-
Bratislava - Vajnory	-	-	-	-	-	-

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

V MČ Rača sa v súčasnosti nachádza jeden hotel s 236 lôžkami a dva penzióny.

Stravovacie zariadenia

V roku 2004 boli najväčšie deficity v zariadeniach verejného stravovania základného vybavenia v MČ Ružinov, Vrakuňa, Nové Mesto, Rača, Dúbravka, Devínska Nová Ves a Petržalka. Zariadenia verejného stravovania základného vybavenia predstavujú jedálne, zariadenia rýchleho občerstvenia a bufety. Deficit podlažnej plochy týchto zariadení predstavoval v roku 2006 až 616 m². Potreba k roku 2030 bude o 900 m² odbytových plôch väčšia ako je súčasný stav. Územnú ponuku predstavuje priestor Detvianskej a Rustaveliho ulice.

V zariadeniach verejného stravovania vyššieho vybavenia (reštaurácie, gril, bary, kaviarne, pivárne a vinárne) je situácia v MČ Rača v porovnaní s inými MČ uspokojivá.

MČ Rača má možnosti rozvíjať podnikateľské zámery v rámci turizmu, kde absentuje akási ucelená marketingová stratégia zameraná na udržiavanie a zachovávanie viacerých tradícií MČ (napr. historické tradície vinohradníctva, železničnej dopravy). Minimálne v týchto dvoch oblastiach je MČ Rača „vstupnou bránou a križovatkou“ tradícií Bratislavy.

Začiatkom podielu samosprávy na propagácii cestovného ruchu a „zviditeľnení“ MČ Rača by mohlo byť zriadenie „informačného strediska“ na zlepšenie propagácie regiónu :

- v oblasti turistiky informácie o okolitej prírode, turistických a cyklistických trasách,
- v oblasti kultúrnych, športových a voľnočasových aktivít informácie o aktuálnom dianí v meste a v regióne (výročné slávnosti, kultúrne a športové podujatia, trhy ...),
- v informovaní o dopravných spojeniach, ubytovacích a stravovacích možnostiach a ochutnávkach miestnych vín,
- v oblasti rozvoja MČ Rače informácie o možnostiach podnikania a zamestnanosti, občianskej vybavenosti a službách, pozemkoch na bytovú výstavbu, podnikateľoch v regióne,
- v ponuke propagačných materiálov, v prepojení informačného strediska s miestnymi médiami a v propagácii na internete.

Informačné stredisko by mohlo fungovať na princípe súkromného a verejného partnerstva.

Do rozvoja cestovného ruchu na území MČ Rača treba začleniť aj partnerské väzby v rozvoji cezhraničnej spolupráce.

2. 5. 11 Partnerské mestá a cezhraničná spolupráca

MČ Rača udržiava živé kontakty a neustále rozvíja cezhraničnú spoluprácu s talianskym mestečkom PRIVERNO, rakúskym mestečkom GOLS.

PRIVERNO

Mestečko Priverno www.comune.priverno.latina.it, pôvodne staroveké mesto Privernum, leží asi 90 km na juh od Ríma v regióne Lazio, pôvodne staroveké Latinum. V jeho blízkosti vedie najslávnejšia staroveká cesta Via Appia. V okolí mesta je veľa pamiatok spred 2000 rokov z čias starovekého Ríma. Okrem nich sú tu aj stredoveké opátstva a kostoly. Jedným z nich je opátstvo Fossanova s najstarším gotickým kostolom, kde pôsobil a zomrel Svätý Tomáš Akvinský. Priverno každoročne v auguste organizuje Stredoveké oslavy, podujatie na ktorom sa zúčastňujú aj hostia z partnerských miest. Na pracovnom stretnutí v roku 2008 dominovali otázky týkajúce sa novej Zmluvy o partnerstve ktorá, nadobúda zaujímavý obsah pre obe strany.

GOLS

Obec Gols www.gols.at sa nachádza v severnom Burgenlande v Rakúsku neďaleko Nezdiderského jazera, ktoré je chránenou prírodnou rezerváciou. Obec leží vo vinohradníckom kraji a jeho obyvatelia sa zaoberajú hlavne vinohradníctvom a turizmom. Oblasť je známa svojimi veternými elektrárňami. Každoročne sa tu usporadúvajú letné slávnosti „Sommerfest“ spojené s kultúrnym letom, na ktorom vystupujú rôzne hudobné skupiny a svoje produkty tu vystavujú miestny vystavovatelia. MČ Rača sa v rámci cezhraničnej spolupráce predstavila na Kultúrnom lete 2007.

Cezhraničná spolupráca Rače a Golsu sa začala v roku 2001. Intenzívna je najmä medzi vinármi a základnými školami.

Mestská časť má záujem o rozšírenie cezhraničnej spolupráce aj s inými partnerskými mestami EÚ.

2. 5. 12 Šport, telovýchova a voľný čas

V tabuľkách 26. až 28. predkladáme prehľad o počtoch zariadení pre športové, telovýchovné a voľnočasové aktivity v treťom Bratislavskom okrese.

Názov územia	Telocvične		Ihriská		
	spolu	z toho školské	futbalové	školské	ostatné
Okres Bratislava III	46	33	10	37	6
Bratislava - Nové Mesto	30	18	7	28	5
Bratislava - Rača	13	12	2	8	-
Bratislava - Vajnory	3	3	1	1	1

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Názov územia	Štadióny		Športové haly	Ostatné športové zariadenia
	zimné (kryté a otvorené)	ostatné (otvorené)		
Okres Bratislava III	2	8	6	7
Bratislava - Nové Mesto	2	7	5	5
Bratislava - Rača	-	1	1	2
Bratislava - Vajnory	-	-	-	-

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Názov územia	Kúpaliská spolu (umelé a prírodné)	Bazény		
		spolu okrem školských		školské spolu (kryté a otvorené)
		kryté	otvorené	
Okres Bratislava III	4	3	3	2
Bratislava - Nové Mesto	2	3	3	1
Bratislava - Rača	2	-	-	1
Bratislava - Vajnory	-	-	-	-

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

ÚPN rešpektuje jestvujúce športové areály. Nové športové plochy sú navrhnuté najmä v priestore zóny Na pántoch. Problémom zostávajú chýbajúce športové zariadenia pre širokú verejnosť v jestvujúcich areáloch športu a telovýchovy v MČ Rača.

ÚPN uvažuje o budovaní nových športových areálov v lokalite Horné Šajby, Kadnárova – Hečkova. Lokalita vo väzbe na Vajnorské letisko vystupuje ako ponuková plocha pre Národný futbalový štadión.

Rozvoj rekreačných plôch sa viaže na tradičné lokality v masíve Malých Karpát nad Račou (s nástupom na Peknej ceste a Popolnej ulici), s plochami rekreácie v zeleni, s minimalizáciou urbanizácie lokalít, s preferovaním prechádzkových trás a s riešením vybavenosti v nástupných priestoroch lesoparku.

V MČ Rača sa využívajú existujúce športoviská:

Viacúčelové ihrisko na Tbiliskej ulici – futbal, basketbal, volejbal,

Športový areál na Púchovskej ulici - tenis, basketbal, petang,

Areál Sklabinská – tenis, detské ihrisko, basketbal, volejbal, futbal,

MŠ Cyprichova – tenisový kurt,

Areál školy Plickova – pozemný hokej,

Areál Černockého – futbal, stolný tenis, bikros,

Kúpalisko Krasňany, Kúpalisko Rača ,

Posilňovne - na Černockého ulici, MŠ Gelnická ,Dopravná 27.

Z výhľadom do budúcnosti plánujeme každoročne aj úpravu detských ihrísk, výmenu piesku, obnovu náterov a odstraňovanie nedostatkov na zariadeniach detských ihrísk.

Športové kluby s pôsobnosťou v MČ Rača :

FK Rača - futbalový klub založený v roku 1925 sa venuje výchove seniorov , ale veľký dôraz kladie hlavne na prácu s mládežou. V klube pôsobí zhruba 100 mladých futbalistov všetkých vekových kategórií. Domovský stánok má na Černockého ulici 2. Seniorské A mužstvo momentálne pôsobí v 2. lige Západ a mládežnícke kategórie hrajú v súťažiach riadených BFZ. Je to športový klub s najširšou základňou v Rači a reprezentuje našu MČ nielen na slovenských , ale aj medzinárodných podujatiach.

Fighting kick-box klub - tento klub pôsobí v areáli FK Rača. Združuje mladých nadšencov bojových športov má okolo 40 členov. Prvú skupinu tvoria mladí adepti , ktorí sa učia základom sebeobrany. Druhú skupinu tvoria muži, ale aj ženy ktoré sa zúčastňujú súťaží a exhibícií .

Karate Rapid - Bratislava - pracuje v priestoroch CVC na Hlinickej ulici. Oddiel združuje karatistov všetkých vekových kategórií. Vo svojich radoch má aj viacero medailistov z vrcholných podujatí a reprezentantov SR.

Športový klub Rača - stolnotenový klub **MOSTEX Rača** pôsobí na území našej mestskej časti. Dlhorodne sa venuje výchove talentov a reprezentantov Slovenska. Hráči klubu sú účastníci superligy, extraligy a dorasteneckej ligy. Dôležitou stránkou v jeho činnosti

je aj práca s mládežou. Klub každoročne organizuje medzinárodné majstrovstvá kadetov, na ktorom sa zúčastňuje 25 štátov z celého sveta. Nemalé finančné prostriedky investujú do organizácie športových podujatí pre mládež a financovaniu centra talentovanej mládeže.

Cross Country Club Rača, klub stúpenčov horského behu a severskej chôdze predložil projekt na rozvoj pravidelného pohybu a kondično-vytrvalostných aktivít prostredníctvom organizácie horských behov a severskej chôdze.

Novovzniknutý klub s pôsobnosťou v našej MČ sa zaoberá širokou vrstvou výkonnostných, rekreačných a začínajúcich stúpenčov kondično-vytrvalostných aktivít. Miestom realizácie športových aktivít klubu sú račianske športoviská, bratislavský lesopark, Malé Karpaty a vinohrady. Klub je organizátorom športového podujatia Cross Baba - Kamzík, na ktorom sa minulý rok zúčastnilo 158 účastníkov, čím sa toto podujatie zaradilo medzi najmasovejšie v SR.

Slovenský Skauting 96. Malokarpatský zbor zabezpečuje okrem iného aj Letný skautský stanový tábor. Projekt obsahuje prípravu a realizáciu stanového tábora v čase letných prázdnin pre školopovinné deti. Tábor poskytuje možnosť realizovať rôzne aktivity v prírode zamerané na všestranný rozvoj, zvyšovanie telesnej a psychickej odolnosti, upevňovanie hygienických návykov a prehľbovanie vedomostí z oblasti poznávania a ochrany prírody. Tábor je určený predovšetkým pre členov Slovenského skautingu vo veku do 18 rokov.

Slovenský skauting 96. Malokarpatský zbor vykazuje aktívnu činnosť. Jeho základňu tvorí 70 členov, z ktorých je 40 detí a mládeže.

Pod vedením vodcov sa mládež oboznamuje s prírodou, so spoložitím s prírodou a so slušným vystupovaním voči spoločnosti. Pravidelne pre svojich členov organizuje letné stanové tábory, nevyhnutné pre splnenie svojich výchovných cieľov.

BMX klub Rača, ktorý pôsobí na území našej MČ, sa venuje rozvoju športovej činnosti talentovanej mládeže. Našu MČ Bratislava – Rača reprezentuje nielen na celoslovenských, ale aj na medzinárodných podujatiach. Z jeho radov pochádzajú aj reprezentanti Slovenska. Pravidelne organizuje športové podujatia hlavne pre mládež, a to nielen pre aktívnych členov, ale aj pre žiakov našich základných škôl.

Klub pozemného hokeja KPH – organizuje medzinárodný turnaj Pohára európskych majstrov v pozemnom hokeji, na ktorom sa zúčastní 8 družstiev z 8 krajín.

KPH Rača sa aktívne venuje športovej činnosti a práci s mládežou. Všetky mládežnícke, ale aj družstvá dospelých aktívne pôsobia v ligách organizovaných Slovenským zväzom pozemného hokeja a zúčastňujú sa medzinárodných turnajov. Členovia tohto klubu, pôsobia aj v reprezentačných výberoch Slovenska. Športová príprava prebieha pod dozorom skúsených trénerov a je zameraná hlavne na školopovinnú mládež.

Marathon Athletic Club Rača - Tento športový klub má dlhoročné skúsenosti s vyplňaním voľného času detí a mládeže. Činnosť klubu nie je zameraná iba na vrcholový šport, ale v prevažnej miere sa venuje aktivitám vo voľnom čase, a to hlavne u rizikových skupín mládeže. Klub disponuje s dostatočným množstvom pedagogicky vzdelaných pracovníkov, ochotných pomáhať pri všetkých aktivitách spojených s činnosťou klubu. Klub aktívne spolupracuje s MÚ mestskej časti Bratislava Rača pri organizovaní športových akcií Beh do vrchu a memoriál Janka Jakubca. Klub sa zameriava na organizovanie športových podujatí pre širokú verejnosť, organizuje rôzne prednášky v spolupráci s Policajným zborom SR, Červeným krížom SR a SOV.

B.S.C. Bratislava - Basketbalový klub B.S.C. Bratislava sa venuje rozvoju pohybových schopností u detí od 8 do 10 rokov. Jeho pôsobiskom je Gymnázium Hubeného, kde v priestoroch školskej telocvične pracujú s deťmi s cieľom vytvorenia potrebných pohybových návykov. Klub začal svoju činnosť v roku 1984 a počas svojej existencie vychoval mnohých mládežníckych ako aj seniorských reprezentantov Slovenska. B.S.C. BRATISLAVA je úspešným organizátorom mnohých športových turnajov a súťaží.

Staršie vekové kategórie dlhoročne pôsobia v Slovenských ligách a tento rok Gymnázium Hubeného získalo titul majstra Slovenska stredných škôl.

Športový klub karate SEIWA pôsobí v MČ Bratislava - Rača od roku 1989. Úzko spolupracuje s MÚ Bratislava – Rača. Za svoju krátku existenciu, vychoval niekoľko úspešných reprezentantov a trénerov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na rôznych seminároch a súťažiach. Klub každoročne organizuje vlastnú súťaž počas vinobrania Račiansky strapec. V súčasnosti má klub 20 členov. Tréningový proces prebieha v telocvičniach ZŠ Tbiliská. Klub sa zameriava hlavne na prácu s mládežou.

Športový hokejbalový klub Račistorf. V športovom klube Račistorf sa združujú športovci už jedenásty rok. Týmto sa dokazuje súdržnosť ľudí, ktorá pramení zo športového vyžitia, ktoré je spojené s využívaním voľného času každého jednotlivca v snahe reprezentovať seba, svoj klub a v neposlednom rade aj Raču.

Hokejbalový klub **OLYMP RAČA** - Olymp Rača je hokejbalový klub, ktorý aktívne pôsobí v bratislavských ligách a jeho členovia pravidelne organizujú turnaje a exhibície na hokejbalovom ihrisku na Tbiliskej ulici.

Volejbalový klub **VK ZK IMA Bratislava – Rača** pôsobí na ZŠ Tbiliská. Venuje sa prevažne školskej mládeži. Od roku 2003 v spolupráci so ZŠ Tbiliská, vytvoril školské športové stredisko. Pod dozorom kvalifikovaných trénerov sa jednotlivé družstvá zapojili do Majstrovstiev SR, oblasť Bratislava v kategórii žiaci, kadetky a 2.liga juniorky .Okrem toho hrajú Slovenský pohár. Klub pravidelne organizuje v našej Mestskej časti hodový, vinobranecký a vianočný turnaj.

V nasledujúcom období plánujeme pokračovať aj v nasledovných TOP športových akciách:

Medziškolská olympiáda – olympiáda určená pre školy s pôsobnosťou v našej MČ a družobných miest. Súťaží sa v atletických disciplínach, vybíjanej, stolnom tenise, futbale, streetbale a pozemnom hokeji. Tohto podujatia sa každoročne zúčastňuje okolo 80 detí základných škôl a gymnázií.

Memoriál Vlastimila Ružičku – cyklistický pretek, ktorý slúži zároveň aj ako spomienka na významného obyvateľa Rače. Preteky sa uskutočňujú v spolupráci s Interom Bratislava.

Memoriál Janka Jakubca – bežecké preteky na počesť človeka, ktorý preslávil Raču v atletických disciplínach.

Medzinárodné majstrovstvá Slovenska v stolnom tenise – športové podujatie s medzinárodnou účasťou

Memoriál Miloša Sedramača - futbalový turnaj, ktorý je súčasťou Račianskeho vinobrania. Spomienka na dlhoročného činníka vo futbale a držiteľa ceny FAIR Play Ivana Chodáka.

V školskom roku 2008/2009 sa po prvýkrát odštartovali súťaže žiakov o **Putovný pohár Komisie školstva a športu**.

2. 6 VÝROBA, HOSPODÁRSKE SUBJEKTY A ZAMESTNANOSŤ V MČ RAČA

2. 6. 1 Výrobná štruktúra

Výrobná štruktúra je zastúpená odvetvami priemyselnej výroby, stavebnej výroby, výrobných služieb a poľnohospodárskej výroby. Je to činnosť spojená so získavaním hmotných predmetov, ktoré sa vyskytujú v prírode a následne ich spracovaním. Odvetvia výrobných štruktúry výrazne ovplyvňujú ekonomiku štátu, pretože sa rozhodujúcim spôsobom podieľajú na tvorbe hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“). Sú to zároveň odvetvia, ktoré prešli významnými kapacitnými, štruktúrnymi a transformačnými zmenami. Prejavilo sa to aj na území Bratislavy – mnohé podniky zanikli, vytvorili sa nové a výrazný je tiež aspekt transformácie. Výrobné podniky Bratislavy predstavujú najvýznamnejšiu štruktúru v rámci Slovenska, pretože sa podieľajú viac ako 35% na celoslovenskej tvorbe HDP a dosahujú tiež najvyššiu produktivitu práce.

Z hľadiska ekonomickej výkonnosti Slovenska jedine Bratislavský región má výkonnosť, ktorá sa pohybuje okolo priemeru Európskej Únie (ďalej len EÚ). V roku 2001 to bolo 101% priemeru EÚ. Ostatné regióny SR boli v tomto roku v rozmedzí 40-46% z priemeru EÚ a sú zaradené do kategórie menej rozvinutých.

Priemyselná výroba

Základné kategórie, ktoré sú zahrnuté v priemysle sú činnosti spojené so spracovateľským priemyslom, výrobou a rozvodom elektriky, plynu a vody a ťažbou nerastných surovín.

Rozhodujúce postavenie v Bratislave z hľadiska spracovateľského priemyslu majú odvetvia výroby dopravných prostriedkov, rafinovaných a ropných produktov, chemickej výroby a odvetvie vydavateľstva a tlače. Významný podiel má tiež potravinárska výroba.

Z územného hľadiska je na území mesta šesť územno – výrobných zoskupení. MČ Rača patrí do severovýchodného územno – výrobného zoskupenia s jadrom v MČ Nové Mesto. Priemyselná výroba v MČ Rača je realizovaná na ploche 40,13 ha s možnosťou jej ďalšieho rozvoja na ploche 11,25 ha.

Rozvoj nových areálov je riešený reštrukturalizáciou existujúcich zariadení a na nových plochách v zóne Žabí majer, v zóne Na pántoch v južnej nadväznosti na teleso, železničnej stanice Rača a ako dobudovanie areálov výroby.

Stavebníctvo, sklady, distribučné centrá, odpadové hospodárstvo

Riešenie ÚPN zachováva ťažisko výrobných aktivít areálového typu v severovýchodnom výrobnom obvode. Rozvoj výroby, stavebníctva, skladov, distribučných centier, obchodu a služieb vrátane zariadení odpadového hospodárstva je navrhovaný reštrukturalizáciou existujúcich zariadení a na nových plochách v zóne Žabí majer. V ÚPN je uplatnená zmena funkcie po zaniknutých výrobných v prospech občianskej vybavenosti obchodno-distribučných zariadení, služieb a zmiešaného územia bývania a občianskej vybavenosti.

V severovýchodnej časti Púchovskej ÚPN rieši reprofiliáciu funkčnej náplne územia v prospech zmiešaných mestotvorných funkcií obchodu a výrobných a nevýrobných služieb.

Reštrukturalizácia časti existujúcich zariadení a návrh nových zariadení výrobného charakteru sa uplatňuje aj v zóne Na pántoch južne od železničnej stanice Rača.

Poľnohospodárstvo

Do územia Bratislavy spadá 8 prímestských poľnohospodárskych družstiev, ktoré v roku 2004 hospodárili na výmere 9,942 ha poľnohospodárskej pôdy.

V tabuľke číslo 29. prinášame údaje o štruktúre poľnohospodárskej pôdy v III. Bratislavskom okrese.

Tabuľka č. 29.: Poľnohospodárska pôda k 31. 12. 2005					
Názov územia	Poľnohospodárska pôda v m ²				
	spolu	v tom			
		orná pôda	vinica	záhrada	ovocný sad

Okres Bratislava III	18 691 097	6 725 143	6 256 237	4 171 942	382 759	1 155 016
Bratislava - Nové Mesto	4 366 476	44 928	2 068 435	1 857 717	-	395 396
Bratislava - Rača	7 694 998	2 504 079	2 936 151	1 559 953	88 680	606 135
Bratislava - Vajnory	6 629 623	4 176 136	1 251 651	754 272	294 079	153 485

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

V štruktúre poľnohospodárskej pôdy majú v MČ Rača najväčšie zastúpenie vinice, ktoré tvoria až 38,2% výmery poľnohospodárskej pôdy. Uvedená výmera viníc v MČ Rača predstavuje takmer 67% výmery všetkých viníc v Bratislave.

Najväčším obhospodarovateľom viníc v MČ Rača je akciová spoločnosť Villa Vino Rača a.s., ktorá obrába 125 ha viníc z ktorej 40% vlastní a ostatnú prenajímajú. Villa Vino Rača a.s. uvažuje s obnovou viníc. Druhé najväčšie zastúpenie v štruktúre poľnohospodárskej pôdy má orná pôda s výmerou 32,5% z poľnohospodárskej pôdy.

V tabuľke číslo 30. predkladáme údaje o štruktúre výmery katastrálnych plôch v III. Bratislavskom okrese.

Tabuľka č. 30.: Katastrálna plocha k 31.12.2005							
Názov územia	Celková výmera územia v m ²						
	spolu	v tom					
		poľnohosp. pôda	nepoľnohosp. pôda	v tom			
				lesný pozemok	vodná plocha	zast. plocha a nádvorie	ostatná plocha
Okr. Bratislava III	74 675 032	18 691 097	55 983 935	31 643 664	957 832	15 687 300	7 695 139
MČ Nové Mesto	37 481 484	4 366 476	33 115 008	20 857 076	192 522	8 260 536	3 804 874
MČ Rača	23 659 304	7 694 998	15 964 306	9 166 270	261 271	3 924 365	2 612 400
MČ Vajnory	13 534 244	6 629 623	6 904 621	1 620 318	504 039	3 502 399	1 277 865

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Zóny podnikateľských aktivít a služieb :

KRASŇANY: SLOVENSKÁ GRAFIA a.s., Auto Rotos – Rozbora s.r.o., DPMB a.s., PD Vinohrady, Geodézia Bratislava, a.s., Sezam s.r.o., ORGA – TRADE a.s., ELZA, a.s., ŠPEP – Štefan Petráš,

RAČA : Villa Vino Rača a.s., DOMO-REAL s.r.o., Drevona Holding a.s., ASV a.s., FENESTRA , Agrimex s.r.o.,

VÝCHODNÉ: Hortim s.r.o., Weindel Logistic Servis SR s.r.o., Maersk logistics s.r.o., TV Nautik s.r.o., Zriaďovacia stanica Železníc SR a.s.,

PÁNTY: Sadtel Slovakia a.s. (Telecom), Robinco Slovakia s.r.o., Setto Spedition Bratislava s.r.o., TNT- logistic Slovakia s.r.o., ŽSR a.s., Sarpo a.s. , Skloexpres Slovakia s.r.o., TEN Expres s.r.o., Logistické centrum Bratislava – Rača,

ŽABÍ MAJER: Slovenská pošta, a.s., Slovak Telecom a.s., Tebau s.r.o., Gobal Progress a.s., IPOS Slovakia s.r.o., Multitel Slovakia s.r.o., Durisol s.r.o., Kosmea Bau s.r.o., Betrans s.r.o., Phoenix Zeppelin, spol. s r.o., PERI s.r.o., Euro Delta s.r.o., Doprastav Export s.r.o., Termotechna a.s., Extavmat s.r.o., Tyrex stavebniny s.r.o.

2. 6. 2 Hospodárske subjekty, organizačná a odvetvová štruktúra.

V tabuľke číslo 31. prinášame prehľad subjektov vedených v Registri štatistických jednotiek k 31.12. 2005 v III. Bratislavskom okrese.

Tabuľka č. 31.: Štruktúra právnych subjektov vedených v Registri štatistických jednotiek k 31.12. 2005						
Názov územia	Počet subjektov spolu	Právnické osoby	Fyzické osoby	v tom		
				živnostníci	slobodné povolania	Súkromne hospodáriaci roľníci
Okres Bratislava III	11 835	5 247	6 588	6 210	339	39
Bratislava - Nové Mesto	8 249	4 039	4 210	3 929	270	11
Bratislava - Rača	2 852	913	1 939	1 859	56	24
Bratislava - Vajnory	734	295	439	422	13	4

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Odvetvová štruktúra predstavuje základný pohľad na hospodársku štruktúru Bratislavy. Vychádza zo sledovania výkazov podľa evidenčných a prepočítaných bilančných stavov ako i podľa členenia na hlavné a vedľajšie zamestnanie. Odvetvová štruktúra v Bratislave je charakterizovaná značne rozsiahlou polyfunkčnou štruktúrou so zastúpením takmer všetkých výrobných i nevýrobných odvetví hospodárstva štátu.

V odvetvovej štruktúre prevládajú v súčasnosti obchodné a obslužné činnosti s 21,1% podielom. Druhým odvetvím, sú obchodné služby, výskum a vývoj s 17% podielom, tretím je priemysel so 15,6% podielom štvrtým odvetvím je doprava, pošty a telekomunikácie s 9,3%, školstvo s 7,0% podielom. Stavebníctvo je až na šiestom mieste s 5,9% zastúpením.

V tabuľke číslo 32. prinášame prehľad subjektov podľa vybraných ekonomických činností v III. Bratislavskom okrese.

Tabuľka č. 32.: Odvetvová štruktúra hospodárstva k 31. 12. 2005						
Názov územia	1* Počet subjektov OKEČ 01-99	z toho				
		2*	3*	4*	5*	v tom

		OKEČ 01,02 a 05	OKEČ 10- 41	OKEČ 45	OKEČ 50- 95	6* OKEČ 50- 64	7* OKEČ 65- 74	8* OKEČ 75- 95
Okres Bratislava III	11 835	74	932	727	10 102	4 669	3 643	1 790
Bratislava - Nové Mesto	8 249	26	621	471	7 131	3 101	2 657	1 373
Bratislava - Rača	2 852	38	249	202	2 363	1 235	792	336
Bratislava - Vajnory	734	10	62	54	608	333	194	81

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Poznámky: 1* Odvetvová štruktúra hosp.: subjekty za územie spolu (OKEČ 01-99), 2* Subjekty v poľnoh., poľov., les., a rybolove spolu (OKEČ 01, 02 a 05), 3* Subjekty v ťažbe ner.sur.,priemysle,vyr.el.plynu,vody(OKEČ 10-41), 4* Subjekty v stavebníctve (OKEČ 45), 5* Subjekty v obchode,hotel.,dopr.,peňaž.,škol.,zdrav...(OKEČ 50-95), 6* Subjekty v obchode,opr.,hotel.,dopr.,pošt. a telekom.(OKEČ 50-64), 7* Subjekty vo finanč.,nehnut.,obchod.,výskume a vývoji (OKEČ 65-74), 8* Subjekty vo verej.správe,obrane,škol.,zdrav.,služb...(OKEČ 75-95)

V odvetvovej štruktúre MČ Rača prevládajú subjekty v doprave, poštách a telekomunikáciách (OKEČ 50-64) s 43,3% podielom. Druhým odvetvím sú obchodné služby, výskum a vývoj s 27,8% podielom, tretím je verejná správa a školstvo s 11,8% podielom štvrtým odvetvím je priemysel s 8,7% podielom. Stavebníctvo je na piatom mieste s 7,1% zastúpením.

K roku 2002 bolo na území mesta evidovaných 21 224 právnických subjektov. Oproti roku 1990 predstavuje nárast deväť násobok. Oproti roku 2000 je to však pokles o 2623 subjektov t.j.12,4%, čo značí že na území mesta neustále prebieha transformácia jednotlivých subjektov. Prehľad o organizačnej štruktúre hospodárstva v III. Bratislavskom okrese predkladáme v tabuľke číslo 33.

Tabuľka č. 33.: Právnické subjekty k 31. 12. 2005								
Názov územia	Organizácie zamerané na tvorbu zisku							Neziskové organizácie spolu
	spolu	z toho						
		akciové spoločnosti	spoločnosti s ručením obmedz.	družstvá	štátne podniky	obecné podniky	ostat. ziskovo orient. jednotky	
Okres Bratislava III	4 057	326	3 449	30	2	x	113	1 190
Bratislava - Nové Mesto	3 114	273	2 635	24	1	x	72	925
Bratislava - Rača	691	41	598	3	-	x	30	222
Bratislava - Vajnory	252	12	216	3	1	x	11	43

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

2. 6. 3 Vývoj zamestnanosti a nezamestnanosti

Existujúca štruktúra ekonomických aktivít v Bratislave je výsledkom dlhodobého vývoja v rozmiestňovaní jednotiek výrobných i nevýrobných činností. Výhodná geografická

poloha, prírodné podmienky a zdroje pracovných síl umožnili založenie rôznych výrobných i nevýrobných činností, čo sa odrazilo aj na pozitívnom vývoji zamestnanosti.

Zamestnanosť obyvateľov mesta Bratislavy dynamicky rástla nepretržite od polovice minulého storočia s výnimkou niekoľko krátkych medzivojnových období a bola úzko spojená s rastom obyvateľstva. Rast zamestnanosti v meste bol trojnásobne intenzívnejší ako rast zamestnanosti na Slovensku.

Rozsiahly rast zamestnanosti v meste nastal v povojnovom období po roku 1950 až do 90 rokov, spojený s výraznou investičnou činnosťou v oblasti výstavby priemyselných podnikov celoštátneho významu, občianskej vybavenosti, služieb a hlavne bytov. Od roku 1960 sa rast zamestnanosti takmer zdvojnásobil. Za posledných desať rokov sa v zamestnanosti mesta výrazne prejavila transformácia a reštrukturalizácia hospodárskych odvetví, čo malo za následok kolísanie v celkovom počte pracovných miest, ale tiež i zmenu štruktúry vykazovania zamestnanosti.

Za posledných 38 rokov od roku 1960 počet obyvateľov Bratislavy vzrástol 1,7krát, v rámci Slovenska len 1,3 krát, ale zamestnanosť narástla dvojnásobne.

Nezamestnanosť v Bratislave od roku 1990 výraznejšie vzrástla, hlavne v dôsledku reštrukturalizácie v podnikoch, ale i vstupu mladých ročníkov do produktívneho veku. Vývoj nezamestnanosti postupne poklesol a od 1993 si udržiava relatívne ustálenú rovnováhu v rozmedzí 8 - 11 tisíc nezamestnaných.

Nezamestnanosť by mala mať charakter voľných štruktúrotvorných rezerv, ktorého trend by nemal prekračovať hranicu 3 - 5 % z celkového stavu ekonomicky aktívneho obyvateľstva vo výhľadovom období. Počet dlhodobo nezamestnaných k 31.10.2008 v MČ Rača je 39, z toho mužov – 21 a žien – 18.

Prognóza zamestnanosti predpokladá, že najvyššia zamestnanosť bude naďalej v MČ Staré Mesto a v MČ Ružinov. Najvyššie prírastky sa očakávajú v MČ Petržalka, Devínska Nová Ves, Karlova Ves, Staré Mesto, Ružinov, Rusovce a Jarovce.

2. 7 DOPRAVA A JEJ INFRAŠTRUKTÚRA

2. 7. 1 Dopravná infraštruktúra

Súbežne s historickým vývojom mesta sa rozvíjala aj jeho komunikačná sieť mesta.

Súčasnú kostru mestských komunikácií tvoria štátne cesty, na ktoré nadväzuje sieť miestnych komunikácií. Jestvujúce trasy obslužných, spojovacích a prístupových komunikácií je potrebné v niektorých častiach rekonštruovať.

Od šesťdesiatych rokov sa rozvoj usmerňoval s cieľom vytvoriť radiálno – okružný systém, doplnený sieťou obslužných ulíc. Tento systém umožňuje optimálne prerozdelenie dopravy prostredníctvom okruhov a odvedenie tranzitnej dopravy mimo centrum mesta.

Bratislava je križovatkou významných európskych trás pre medzinárodnú automobilovú dopravu. Sú to tri hlavné európske cesty E65, E75, E58, ako aj dve doplnkové cesty E571, E575. Komunikačnú sieť tvoria komunikácie s celoštátnym a nadmestským významom a miestne komunikácie v celkovej dĺžke 808,8 km.

V tabuľke číslo 34 uvádzame niektoré ukazovatele dopravy za III. Bratislavský okres.

Tabuľka č. 34.: Miestne komunikácie, chodníky, mosty					
Názov územia	Dĺžka miestnych komunikácií [km]		Dĺžka vybudovaných chodníkov [km]	Počet mostov	Počet staníc a zástavok vlakov
	spolu	z toho bezprašné			
Okres Bratislava III	82,6	82,6	58,8	4	5
Bratislava - Nové Mesto	53,4	53,4	42,3	3	3
Bratislava - Rača	15,4	15,4	13,8	-	1
Bratislava - Vajnory	13,8	13,8	2,7	1	1

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Niektoré miestne komunikácie III. a IV. tr. už nespĺňajú požadované technické parametre a je nevyhnutná ich rekonštrukcia: ide hlavne o komunikácie ako Alstrova, Popolná, Podbrezovská. V roku 2008 bude ukončená rekonštrukcia Podbrezovskej ulice. Vykonali sa početné opravy miestnych komunikácií.

Navrhované riešenie dopravy na území MČ RAČA v ÚPN:

- preložka cesty II/502 sa rieši mimo ťažiska obytných zón, južne od jestvujúcej železničnej trate, v súbehu s komunikáciou Na pántoch s mimoúrovňovým križovaním ponad železničnú trať,
- južne od zriaďovacej stanice ŽSR je situované depo nosného systému MHD,
- v priestore Žabieho majera je riešené prepojenie Vajnorskej a Račianskej ulice – vybudovanie vonkajšieho dopravného polkruhu mesta, predĺžením Bojníckej ulice s mimoúrovňovým križovaním v Krasňanoch,
- na východnom okraji sa rieši vybudovanie mimoúrovňovej križovatky cesty II/502 s vonkajším dopravným polokruhom.

Statická doprava – parkovanie a garážovanie.

Parkovacie plochy a priestranstvá sú pred obytnými budovami a pred objektmi občianskej a technickej vybavenosti. Pre hromadnú bytovú výstavbu (ďalej len „HBV“) je parkovanie a

garážovanie v rámci areálov HBV. Parkovanie a garážovanie pre individuálnu bytovú výstavbu (ďalej len „IBV“) je na vlastných pozemkoch a miestnych komunikáciách. V priemyselných areáloch, ktoré sa nachádzajú mimo intravilán MČ Rača, je parkovanie zabezpečené vo vlastných areáloch. Všeobecne možno konštatovať nedostatok parkovacích miest v MČ Rača v súvislosti s rastúcou bytovou výstavbou ako aj chýbajúce záchytné parkoviská.

Služby motoristom.

Mestskej časti Bratislava – Rača sa v súčasnosti nachádzajú tri čerpacie stanice pohonných hmôt, autoservisy a pneuservisy.

2. 7. 2 Dopravný systém

Mestská hromadná doprava

Mestská hromadná doprava (ďalej len „MHD“) bola v Bratislave zahájená v roku 1885 električkami s rozchodom 1000 mm, ktorý sa zachoval dodnes. Od roku 1927 sa MHD prevádzkuje aj autobusmi a v roku 1941 bola zahájená prevádzka trolejbusmi. Dodnes tieto tri skupiny dopravných prostriedkov zabezpečujú hromadnú dopravu osôb na území hlavného mesta SR a ich sieť pokrýva prakticky celé jeho zastavené územie. Celková dĺžka siete MHD je 475,6 km, električkové trate sú vybudované v dĺžke 39,6 km, trolejbusové trate v dĺžke 39,0 km. Najvyšší podiel 83,5 % z celkovej dĺžky pripadá na sieť autobusovej dopravy. Dopravné a prepravné výkony vypovedajú, že v súčasnosti je v Bratislave nosným systémom MHD autobusová doprava, pre MČ Rača je nedostatočná, hlavne prepojenie časti Východné s Račou a Krasňanmi.

Železničná doprava

Železničný uzol Bratislava tvorí dôležitý komplex zariadení v sieti slovenských železníc. V súčasnom stave je do uzla zaústených 7 traťových smerov. Na území mesta je 13 železničných staníc, 2 odbočky a 2 zástavky. Stavebná dĺžka železničných tratí na území mesta predstavuje 89,450 km z toho je 52,515 km dvojkoľajových. Z celkovej dĺžky tratí je 66 % elektrifikovaných.

Aby sa súčasný stav železničného uzla Bratislava dostal na primeranú úroveň je nevyhnutné postupne realizovať celý súbor stavieb, z ktorých sa niektoré dotýkajú aj územia MČ Rača (v ÚPN je rešpektované nárokovanie rozšírenie zriaďovacej stanice ŽSR na Žabom majeri).

Železničná doprava osobná i nákladná je zaistená železničnou traťou v smere Bratislava – Trnava, ale aj južná trasa v smere Bratislava – Galanta.

V súčasnom období realizujú Železnice Slovenskej republiky modernizáciu železničnej trate Bratislava – Žilina, ktoré je definovaná ako medzinárodný dopravný koridor č.IV. V rámci zásad modernizácie je okrem hlavného cieľa – zrýchlenie dopravnej cesty na 160 km/hod, aj

zabezpečenie ďalších opatrení, medzi ktoré patria predovšetkým nahradenie úrovňových priecestí mimoúrovňovým križením a vybudovanie protihlukových opatrení na zamedzenie nepriaznivých účinkov hlukových emisií na obyvateľstvo.

Cez Mestskú časť Bratislava Rača vedie časť železničnej trate, ktorá bola v úseku od železničnej stanice Bratislava Rača smerom do Trnavy modernizovaná. Pri tejto modernizácii neboli dodržané vyššie spomenuté zásady. Priecestie na ulici Pri šajbách nebolo nahradené mimoúrovňovým križením a taktiež neboli vykonané žiadne protihlukové opatrenia.

Priecestie na ulici Pri šajbách je neuralgický bod tejto lokality. Mestská časť Bratislava Rača sa už roky snaží riešiť tento problém. Intenzita železničnej dopravy je v tomto úseku vysoká, čo spôsobuje neustále uzatváranie priecestia pri prejazde vlaku. V čase dopravných špičiek sa vďaka tomu tvoria nekonečné kolóny automobilov, prejazd cez železničnú trať trvá dlhé minúty. V súčasnom období ŽSR pripravujú na území mesta Bratislavy ďalšiu stavbu a to Prepojenie železničného koridoru TEN -T s letiskom a železničnou sieťou v Bratislave. Po ukončení tejto stavby v roku 2015 bude novú železničnú trať a hlavne železničný tunel popod Dunaj využívať aj nový nosný dopravný systém v Bratislave.

Prioritou mestskej časti bude v rámci modernizácie železničnej trate v úseku Bratislava Rača – Odbočka Vinohrady požadovať vybudovanie náhrady úrovňového priecestia na ulici Pri šajbách mimoúrovňovým križením, riešenie protihlukových opatrení v celom úseku železničnej trate.

Letecká doprava:

Blízkosť medzinárodného letiska M.R. Štefánika.

Pešia doprava

Podiel pešej dopravy z celkového počtu ciest v osobnej doprave na území mesta je v súčasnosti cca 30 %, čo predstavuje vyše 500 tisíc peších ciest za deň. V historickom jadre mesta bola pešia zóna zriadená už v roku 1980. V uzloch s vysokou intenzitou automobilovej dopravy, MHD a peších sa pre zvýšenie prístupnosti a bezpečnosti chodcov vybudovali podchody.

Hlavnými pešími trasami sú chodníky pozdĺž štátnej cesty, ktorá prechádza centrálnou MČ Rača, kde je sústredená vybavenosť. V obytných častiach sú chodníky navrhované jedno alebo obojstranne pozdĺž obslužných, prístupových a spojovacích komunikácií, ako aj samostatné pešie prepojenia. Budujú sa nové samostatné chodníky pre peších ako aj opravy jestvujúcich chodníkov so zámkovou dlažbou.

Cyklistická doprava

Podiel cyklistickej dopravy v del'be prepravnej práce neprevyšuje 1 %. Cyklistická doprava v Bratislave má prevažne charakter sezónnej dopravy, so zvýšeným počtom ciest v letnom období. V súčasnosti je zrealizovaných cca 33 km hlavných a cca 20 km vedľajších cyklistických trás.

Na rozvoj cyklo dopravy v obývanom území, nie sú vytvorené vhodné podmienky. Pri ich budovaní sa neuvažovalo s takým rozvojom motorizácie a nevytvorila sa ani priestorová rezerva pre cyklochodníky. Ulice a chodníky sú úzke a väčšinou na nich parkujú autá miestnych obyvateľov. Cyklo dopravu bude možné úspešne navrhnuť na nových nezastavaných územiach.

V regióne sú vytvorené výborné podmienky pre rozvoj cykloturistiky a to po trasách pozdĺž vodných tokov, v miernom horskom teréne a aj v nížinnej sídelnej a lesnej krajiny. Vyznačená cyklotrasa vedie cez MČ Rača od Železničnej stanice Vinohrady cez historické centrum až po konečnú stanicu električiek, kde by mohla nadväzovať na cyklochodník. Cyklotrasa je vedená výlučne po mestských komunikáciách a chodníkoch. Spája vinohradnícke mestá Malých Karpát s medzinárodnou Dunajskou cyklomagistrálou.

Od konečnej stanice električiek (Komisárky) sa pripravuje v spolupráci MČ Rača, s MČ Vajnory, Svätým Jurom Malokarpatsko – Šúrska cyklomagistrála, ktorá spojí sieť cyklistických chodníkov MČ Rača s MČ Vajnory, okolo Šúrskej rezervácie so Svätým Jurom. Podmienkou realizácie a financovania cyklomagistrály z Operačného programu Cezhraničná spolupráca je majetkoprávne vysporiadanie časti pozemkov pod trasou navrhovanej cyklotrasy.

2. 8 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Technická infraštruktúra mesta je súborom vodohospodárskych, energetických a telekomunikačných systémov, ktoré zabezpečujú základné životné funkcie mestského organizmu. Technická infraštruktúra má celomestský charakter integrujúci jednotlivé mestské časti do navzájom prepojeného celku.

Komplex technickej infraštruktúry mesta pozostáva zo systémov, ktoré zabezpečujú zásobovanie vodou, elektrickou energiou, teplom, plynom, odkanalizovanie územia, ďalej so systémov vodných tokov a vodných plôch, telekomunikácií, ropovodov, produktovodov a kolektorov. Zariadenia technickej infraštruktúry sú verejného aj neverejného charakteru.

Na území severovýchodného rozvojového smeru ÚPN v riešení technickej infraštruktúry navrhuje:

- vybudovanie kompletnej technickej infraštruktúry vo všetkých lokalitách novej zástavby,

- dobudovanie kanalizácie v Rači,
- dobudovanie systému na ochranu zastavaných území pred prívalovými vodami zo svahov, revitalizácia vodných tokov, rekonštrukcia zakrytých úsekov potokov,
- rekonštrukcia VTL plynovodu Vajnory – Rača,
- realizácia tretieho uzla 400 kV pre Bratislavu, TR v lokalite severovýchodne od BEZ v k. ú. Vajnory, vrátane trás 2x 400 kV vzdušných vedení, ktorými bude zapojená do prenosovej sústavy mesta.

-

2. 8. 1 Vodohospodársky systém

Zásobovanie vodou

Systém verejného vodovodu bol na území mesta Bratislavy uvedený do prevádzky v roku 1886. Súčasný bratislavský vodovodný systém tvorí ucelená sústava vodárenských zariadení, t. j. vodných zdrojov, čerpacích staníc, vodojemov a vodovodných potrubí.

MČ Rača sa vyznačuje výškovo členitým územím, čo si z hľadiska zásobovania vodou vyžiadalo jeho rozdelenie do štyroch tlakových pásiem.

Najväčšia časť územia a súčasne tiež potenciálnych rozvojových lokalít spadá do I. tlakového pásma zásobovaného z vodojemov Krasňany a Koziarka. Na veľkých plochách v priestore Horné a Dolné Šajby sa uvažuje s funkčnou náplňou občianska vybavenosť, podnikateľské aktivity, prípadne bývanie. Veľký akumulčný objem vodojemov I. tlakového pásma i dve kapacitné potrubia DN 400 prechádzajúce týmto územím sú schopné pokryť nároky na potrebu vody.

V oblasti Žabieho majera sú navrhované plochy pre výrobu a distribučno-skladové zariadenia, pre ktoré sa navrhuje vybudovať zásobný okruh DN 200 napojený na jestvujúci vodovod DN 200. Polyfunkčný pás zástavby na úrovni Kadnárovej ulice sa navrhuje zásobovať potrubím DN 200 resp. 150 mm, ktoré sú prepojené s jestvujúcimi potrubiami DN 300 a 200 mm.

Územie v oblasti Alstrovej ulice, ale i sídliská Záhumenice a Komisárky, sú zásobované z vodojemu II. tlakového pásma na Popolnej ulici. V tomto pásme je navrhovaná bytová výstavba formou IBV v priestore nad Alstrovou, Pri vinohradoch a Podbrezovskou ulicou. Jej zásobovanie navrhujeme zabezpečiť rozšírením zásobnej siete profilov DN 150 a 100 mm. V enkláve na úrovni vodojemu Krasňany je možná aj alternatíva s vybudovaním ATS v areáli ČS Barónka.

Koncepcia zásobovania III. a IV. tlakového pásma (Kopanice) zostáva nezmenená - ATS pre tretie a vodojem pre štvrté tlakové pásmo. Ďalšie rozširovanie zástavby IBV v tomto území je možné iba v obmedzenom rozsahu a bude riešené rozšírením zásobnej siete DN 100.

Odkanalizovanie

Na odkanalizovaní územia mesta Bratislavy sa podieľajú systémy verejných a neverejných kanalizácií, ako aj sieť vodných tokov.

Raču odvodňujú zberače C, D, F a EO.

Zberač E odvodňuje územie na východnom okraji mesta - oblasť okolo ul. Na pántoch, Východnej stanice, Žabieho majera, východnej časti Trnávky, letiska a časti Vrakune pri ľavom brehu Malého Dunaja. Pripája sa naň kanalizácia Rače prostredníctvom zberačov D, F, EO, ako aj kanalizácia Vajnor.

Významnejšími tokmi povodia Malého Dunaja sú Račiansky potok s prítokmi Gaštanový háj, Vajspeterský potok, Pieskový potok (Šenkárka), Tok Na pántoch, Stupavský potok, Banský potok, Račí potok. Tieto toky zaústňujú do Šúrskeho kanála, ktorý je za hranicami katastra mesta a jeho prostredníctvom do Malého Dunaja. Ľavobežný kanalizačný systém je jednotkovej sústavy. Popri pozitívach sú v odkanalizovaní mesta aj nedostatky, deficity a problémy. Ako najzávažnejšie možno uviesť nerovnomerné pokrytie územia sieťou verejnej kanalizácie.

Kanalizačný systém MČ Rača je v nevyhovujúcom stave – nevyhnutná je jej rekonštrukcia hlavne z kapacitného dôvodu, uličné stoky sú prevažne profilu DN 300. BVS vybudovala v roku 2007 pri Šajbách záchytnú a prietochnú dažďovú nádrž o objeme cca 1 800 m³.

Ochrana intravilánu Rače pred prívalovými vodami je riešená systémom záchytných priekop s lapačmi splavenín so zaústeniami do potokov. Záchytné priekopy sú však zarastené a nedostatočne udržiavané. V súvislosti s pripravovanými IBV je nutné tento systém dobudovať a riadne udržiavať.

2. 8. 2 Energetický systém

Elektrická energia

Zásobovanie mesta Bratislavy elektrickou energiou je v prevažnej miere zabezpečované prostredníctvom nadradených transformovní Podunajské Biskupice, Stupava a od roku 1994 z vodného diela Gabčíkovo. Časť spotreby je krytá výrobou vo vodných elektrárňach v okolí mesta (VE Gabčíkovo, VE Čunovo) a zo závodných elektrární a teplární na území Bratislavy. Vyvedenie výkonu zo štvrtého plánovaného 400 kV uzla Šúr do sústavy 110 kV je navrhované prostredníctvom jestvujúceho 2x110 kV vzdušného vedenia – TR Žabí majer - TR BEZ - smer Trnava, ktoré po rekonštrukcii na 4 - systémové vedenie v pôvodnej trase, a s položením dvoch 110 kV káblových súběžných vedení mimo trasy navrhovaného 4-systémového vedenia. Uvedené riešenie by malo postačovať na prenesenie požadovaného výkonu smerom do centra mesta a je navrhované nasledovne:

jestvujúce vedenie 2x110 kV Žabí majer - BEZ - smer Trnava sa zo smeru od Pezinku a Trnavy zaústi do novej RZ 110 kV Šúr,

jestvujúce vedenia RZ Žabí majer - ŽSR Vinohrady sa ponechá, vybuduje sa nové vedenie 2x110 kV v úseku od ŽSR Vinohrady a spolu s jestvujúcim 2x110 kV Žabí majer - BEZ - smer Pezink sa zaústi ako 4 - systémové do novej RZ 110 kV, druhý koniec súčasného prepojenia ŽSR Vinohrady - Žabí majer sa zaústi do RZ PPC Vajnorská, rozpojené jestvujúce vzdušné vedenie 2x110 kV Lamač - PPC Vajnorská - smer Pod. Biskupice sa cez prechodové objekty situované neďaleko od TR Žabí majer už ako kábelové 2x110 kV zaústi do RZ 110 kV Šúr; trasa je predbežné vedená po Račianskej ulici, Púchovskej ceste a popri železnici do elektrickej stanice Šúr.

MČ Rača nemá so zásobovaním elektrickou energiou problémy.

Zásobovanie teplom

V meste je zabezpečená výroba a rozvod tepla jednak systémom centralizovaného zásobovania teplom a tiež z decentralizovaných zdrojov rozličného výkonu a s rôznymi druhmi využívaných palív.

MČ Rača je vykurovaná z 3 okrskových a 5 blokových kotolní. Menšie sídelne celky a priemyselné areály a administratívne budovy sú zabezpečené teplom pomocou decentralizovaných domových alebo blokových kotolní. Ako palivová základňa prevažnej časti týchto zdrojov slúži zemný plyn. V ostatných častiach mesta, kde nie je predpoklad rozšírenia CZT, je zásobovanie objektov teplom riešené s palivovou základňou – zemný plyn. Sem patria aj rozvodové lokality Žabí majer, Rača.

Zásobovanie plynom

V Bratislave bola prvá plynáreň postavená v roku 1856. Vyrobený plyn z uhlia sa používal na domové a uličné osvetlenie. Po prvej svetovej vojne sa používanie plynu rozšírilo i na varenie, neskôr na prípravu teplej a úžitkovej vody a na vykurovanie.

V súčasnosti je plynofikovaných všetkých 17 mestských častí, odberateľmi plynu na území mesta je 95 % domácností.

Územie MČ Rača je pokryté sieťou stredotlakových plynovodov (ďalej len „STL“) a nízkotlakových plynovodov (ďalej len „NTL“). Z východnej strany prechádzajú jej územím i nadradené vysokotlakové plynovody (ďalej len „VTL“).

Odovzdávacia regulačná stanica (ďalej len „ORS“) Pekná cesta.

Výkon ORS je 20 000 m³/h. ORS zásobuje 0,3 MPa systém a NTL systém v oblastiach Krasňan, Rače, Gaštanového hájika až po oblasť Nového Mesta. Táto ORS bude rekonštruovaná, pričom bude modernizovaná technológia, budú realizované opatrenia na minimalizovanie dopadu hlučnosti na okolitú zástavbu a výkon sa má zvýšiť na 23 000 m³/h. MČ Rača je zásobovaná plynom stredotlakovými i nízkotlakovými plynovými rozvodmi, ktoré

sú zásobované z VTL RS Barónka, VTL RS Komisárky a tiež cez STL sieť z ORS na Peknej ceste.

Hlavným VTL plynovodom prechádzajúcim územím je VTL plynovod Brodské - Malacky - Bratislava - Šaľa DN 500, PN 4,0 MPa, ktorý zásobuje plynom ORS na Peknej ceste s výkonom 20 000 m³/hod. V súčasnosti je ORS zrekonštruovaná na pôvodnom mieste s tým, že je zmodernizovaná technológia čo minimalizuje hlučnosť regulačnej stanice (ďalej len „RS“). Jej výkon sa zvýšil na 23 000 m³/hod s výstupom 0,3 MPa a NTL. ORS na Peknej ceste je v súčasnosti prepojená s ORS na Starej Vajnorskej VTL plynovodom DN 500, PN 4,0 MPa.

Ďalší VTL plynovod je privedený do MČ Rača od Seneckej cesty cez extravilán Vajnor z VTL plynovodu DN 300, PN 2,5. Má dimenziu DN 150. Z tohto plynovodu je zásobovaná plynom VTL RS Komisárky s výkonom 6000 m³/hod a VTL RS Barónka 6000 m³/hod. VTL DN 150 odbočujúci južným smerom cez MČ Rača zásobuje po svojej trase dve RS s výkonom po 1200 m³/hod, pričom je pripravená rekonštrukcia RS Galvaniho II na výkon 3 000 m³/h s možnosťou osadenia technológie pre výkon 5 000 - 6 000 m³/h.

Zároveň sú z VTL plynovodu DN150 zásobovaní aj cudzí odberatelia. Z ORS na Peknej ceste sú zásobované systémy plynovodov s tlakom STL 0,3 MPa a NTL. NTL plynovodná sieť, zabezpečuje potrebu plynu predovšetkým v lokalitách IBV v Starej Rači. V novej zástavbe, t. j. prevažne vo východnej a severnej časti je potreba plynu zabezpečovaná STL plynovodmi s PN 0,1 MPa. Tento systém je zásobovaný z RS Komisárky a RS Barónka. V lokalite Východné nádražie je z RS SPP vybudovaná STL a na východe NTL plynovodná sieť.

NTL systém v Starej Rači je zásobovaný z RS na Hruškovej ul., ktorá má výkon 1000 m³/hod

2. 8. 3 Telekomunikačný systém

Telekomunikačné siete

Súčasný stav telekomunikácií v Bratislave možno hodnotiť ako obdobie búrlivého rozvoja vo všetkých jeho oblastiach. Rok 1993 znamenal nielen začiatok výraznej modernizácie telekomunikačnej siete v Bratislave, ale aj kvalitatívny skok v úrovni poskytovaných telekomunikačných služieb.

Stratégia rozvoja HMSR Bratislavy v oblasti telekomunikácií je zameraná na

- podporu intenzívneho rozvoja telekomunikačnej infraštruktúry, zapojenie sa na globálne informačné diaľnice, vytvorenie predpokladov pre priblíženie multimedialnej komunikácie na každé pracovisko a do každej domácnosti,
- zvýšenie hustoty telefonizácie a rozšírenie telekomunikačného zariadenia do nových rozvojových území,

- dobudovanie kapacity digitálnych ústrední, transportné a prístupové siete tak, aby vyhovovali aj stále rastúcim požiadavkám na dátové prenosy,
- dobudovanie systému káblovej televízie a mobilných rádiatelefonných sietí, rozvíjanie systému rádiokomunikácií,
- rozšírenie sortimentu telekomunikačných služieb.
-

2.9 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Koncepcia starostlivosti o životné prostredie v Bratislave vychádza z poznania súčasného stavu jeho základných zložiek, z definovaných opatrení a trendov obsiahnutých v koncepcných materiáloch, ale aj iných environmentálnych nástrojov smerujúcich k napĺňaniu kritérií a požiadaviek trvalo udržateľného rozvoja. Bratislavská oblasť sa radí medzi najviac zaťažené oblasti v rámci Slovenska.

2. 9. 1 Zložky životného prostredia

Vodné toky a vodné plochy

Podzemné a povrchové vody sú jedným zo základných surovinových zdrojov, tvoria dôležitú zložku prírodného prostredia a slúžia na zabezpečovanie hospodárskych a ostatných celospoločenských potrieb. Dominujúcim faktorom pri tvorbe zásob a kvality podzemných vôd je Dunaj so sústavou ramien. Badateľný je však i vplyv Malého Dunaja, prítokov podzemnej vody zo susedných území, zrážky, výpary a iné faktory.

V povodí Malého Dunaja je hlavným tokom Malý Dunaj. Tento tok má regulovaný prietok prostredníctvom nápuštných (zátvorných) objektov v mieste jeho odbočenia z hlavného toku Dunaja. Systém záchytných priekop na odvádzanie prívalových vôd je v najväčšom rozsahu vybudovaný nad územím MČ Rača. Na priekopách a upravených úsekoch potokov je vybudovaný rad objektov na zmierňovanie sklonu, kinetickej energie vody a na sedimentáciu unášaných splavenín.

V oblasti Bratislavy naďalej pretrváva problém znečistenia podzemných vôd železom a mangánom, dusičnanmi, dusitanmi, síranmi a chloridmi. Kvalita povrchovej vody na území Bratislavy sa sleduje monitorovaním, ktoré zabezpečuje SHMÚ v Bratislave.

Ovzdušie

Katastrálne územie HMSR Bratislava patrí medzi extrémne zaťažené oblasti, vyžadujúce si osobitnú ochranu ovzdušia. Najviac postihnutými územiami sú v súčasnosti centrálna oblasť mesta a územia MČ Nové Mesto, MČ Ružinov, MČ Vrakuňa, MČ Podunajské Biskupice a MČ Rača.

Hlavný podiel na znečisťovaní ovzdušia má chemický priemysel umiestnený hlavne mimo MČ Rača a automobilová doprava. Významným druhotným zdrojom znečistenia ovzdušia je sekundárna prašnosť, ktorej úroveň závisí od meteorologických činiteľov, zemných a poľnohospodárskych prác a charakteru povrchu.

Menšie plochy v MČ Rača spadajú do oblasti s vysokým radónovým rizikom.

Hluk

Bratislava patrí z hľadiska hluku k najviac zaťaženým mestám na Slovensku. V MČ Rača hlukovú situáciu dominantne ovplyvňujú automobilová doprava, železničná doprava a letecká doprava. Vstupom do EÚ sa musí naša legislatíva harmonizovať s legislatívou EÚ. Pre Bratislavu to znamená vypracovať strategickú hlukovú mapu a následne spracovať akčný plán na znižovanie hluku.

Odpady

Bratislava je významným zdrojom odpadov v rámci Slovenska. Žije tu 8,4 % obyvateľstva Slovenska a podiel mesta na celkovej produkcii odpadov predstavuje zhruba 3,7 % a na produkcii komunálnych odpadov 10,6 % (údaj k roku 2002). Podľa zistení okresných úradov v Bratislave sa v roku 2002 vyprodukovalo v Bratislave 508633 ton odpadov. Z celkového množstva odpadov sa zhodnotilo 201683 ton (39,6 %) a zneškodnilo 261495 ton (51,4 %). Základnými cieľmi riešenia odpadového hospodárstva v Bratislave je minimalizácia odpadov, vytvorenie predpokladov pre opätovné zhodnotenie druhotných surovín – separovaný zber a zabezpečenie optimálneho zneškodňovania odpadov, ktoré sa nedajú využiť ako druhotné suroviny.

Do konca 90-tych rokov bola v prevádzke kompostáreň v areáli Poľnohospodárskeho podielnickeho družstva Rača (ďalej len „PPD Rača“), kde sa okrem poľnohospodárskeho odpadu kompostoval aj zelený odpad z okolitých mestských častí (najmä Ružinov, Rača – cca 2. 000 ton). V roku 1999 bolo kompostovanie v PPD Rača ukončené a táto činnosť bola presunutá do Svätého Jura. Kapacita kompostoviska je 10 - 12.000 ton, spracováva i odpad z Bratislavy - z územných obvodov Bratislava II a III.

Z hľadiska potrieb mesta je prednostný záujem o kompostovanie odpadu zo zelene (odrezky stromov, tráva ap.).

Pre plnenie požiadaviek legislatívy v odpadovom hospodárstve je potrebné zabezpečiť najmä nasledovné plochy pre zariadenia odpadového hospodárstva:

- určené parkoviská a spracovateľský závod na nakladanie so starými vozidlami v lokalite: Žabí majer – Hirthy,
- zberné dvory pre rôzny odpad pre občanov, fyzické a právnické osoby – lokalita Pri šajbách za železničnou traťou,
- zberné a recyklačné miesta podnikateľov – lokalita v blízkosti žel. stanice Rača,

- centrálny recyklačný a dotriedňovací závod – lokalita Žabí majer,
- náhradné lokality pre doposiaľ prevádzkované zariadenia odpadového hospodárstva – lokality: Žabí majer – Hirthy, Pánty, východne od železničnej stanice Rača.

2. 9. 2 Pôda, verejná zeleň, krajina

Bratislava vďaka svojej polohe a geomorfologickým danostiam územia má bohaté a rôznorodé prírodné zázemie a bohato zastúpené krajínovotvorné prvky. Prírodné prvky sú však zastúpené nerovnomerne a na mnohých miestach sú poškodené. Chýbajú väčšie biologicky významné plochy zelene v urbanizovanom prostredí. Na prírodné prostredie mesta negatívne vplyva najmä znečisťovanie ovzdušia, vôd, vysoká produkcia odpadových látok, zvýšená hluková záťaž a iné stresujúce faktory (napr. elektromagnetický smog, radón, erózia pôdy, degradácia a devastácia územia, poškodenie vegetácie a zelene).

Z činiteľov, ktoré ohrozujú najmä poľnohospodársky pôdny fond sú najvýznamnejšími vodná a veterná erózia. Najviac vodnou eróziou ohrozovanou oblasťou je územie svahov Malých Karpát v dotyku aj s územím MČ Rača. Z toho dôvodu je potrebné uvažovať aj o opatreniach zamedzujúcich vodnú eróziu, najmä pri urbanizácii prostredia v dotyku Malých Karpát.

V tabuľke číslo 35 prinášame prehľad o chránených územiach a verejnej zeleni v III. Bratislavskom okrese.

Tabuľka č. 35.: Chránené územia a verejná zeleň			
Názov územia	Názov chráneného územia	Verejná zeleň v ha	
		spolu	z toho parková
Okres Bratislava III		95,01	32,72
Bratislava - Nové Mesto	CHKO Malé Karpaty, CHA Koliba, PP Rösslerov Lom	54,29	23,19
Bratislava - Rača	CHKO Malé Karpaty	34,65	7,80
Bratislava - Vajnory	CHKO Malé Karpaty	6,07	1,73

Poznámka:
CHKO - chránená krajinná oblasť, CHA - chránený areál, PR - prírodná rezervácia, NPR - národná prírodná rezervácia, PP - prírodná pamiatka, NPP - národná prírodná pamiatka, CHS - chránený strom

Zdroj: Slovenský štatistický úrad

Významnými krajinnými prvkami zasahujúcimi do katastra MČ Rača je Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty (ďalej len „CHKO Malé Karpaty“) a vinice rozprestierajúce sa na juhovýchodných svahoch Malých Karpát. K ochrane územia Malých Karpát prispieva ich zaradenie do kategórie CHKO s II. stupňom ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Na území MČ Rača platí I. stupeň územnej ochrany. Na základe preneseného výkonu štátnej správy, MČ Rača ako orgán ochrany prírody vykonáva v prvom stupni štátnu správu vo veciach ochrany drevín. MČ rozhoduje o výrube drevín, rastúcich na

pozemkoch zverených do správy ako aj na súkromných pozemkoch, situovaných mimo CHKO.

Negatívne faktory, prispievajúce k zhoršeniu zložiek a stavu životného prostredia:

Ovzdušie, hluk:

- ostatné subjekty pôsobiace ako zdroje znečistenia ovzdušia,
- komunikácia Púchovská, Žitná, Račianska, Pri Šajbách,
- železničná trať,
- električková trať,
- zdrojom hluku sú aj nízko letiace lietadlá.

Pôda, scenéria:

- čierne skládky vznikajúce v lese,
- čierne skládky v záhradkárskejších osadách v lokalite Žabí majer,
- čierne skládky menej frekventované miesta v zastavanej časti územia,
- pôdna erózia na svahoch Malých Karpát.

Faktory a činnosti prispievajúce k zlepšeniu stavu životného prostredia:

- celoplošná deratizácia vonkajších zelených plôch - jarná, jesenná,
- akcia s veľkokapacitnými kontajnermi - jarná, jesenná,
- prevádzkovanie dočasného uloženia odpadov „Zberný dvor“- 5 mesiacov v roku,
- vytváranie tzv. „Zberných hniezd“ pre zber separovaného odpadu,
- údržba zelených plôch zverených do správy MČ Rača, situovaných v intraviláne MČ,
- orez a údržba drevín v intraviláne MČ Rača,
- čistenie verejných priestranstiev od psích exkrementov,
- osвета a informovanosť v rámci ochrany životného prostredia.

3. ANALÝZA HLAVNÝCH FAKTOROV ROZVOJA A KLÚČOVÝCH DISPARÍT

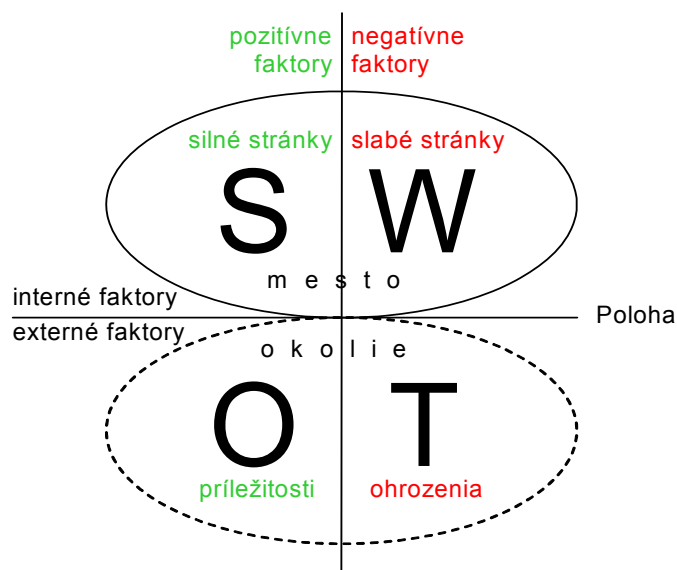
3.1 SWOT analýza

SWOT analýza poskytuje celostný pohľad na situáciu MČ Rača – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by využitovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať. Z tohto dôvodu nie je vhodné jej členenie podľa sektorov.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

Podľa povahy sledovaných javov sa v SWOT analýze rozlišujú pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Princíp SWOT analýzy

3. 1. 1 Komplexná SWOT – analýza

Silné stránky (S) - Analýza interného prostredia obce

- S1** napojenie na dôležité dopravné koridory
- S2** dostatočná obsluha obce verejnou dopravou
- S3** poloha zastavaného územia mimo hlavnej cestnej trasy
- S4** spolupráca s miestnymi podnikateľskými subjektmi
- S5** relatívne pozitívna ekologická stabilita územia

S6 blízkosť prírody

S7 bohatý kultúrno-spoločenský život

S8 vinárska tradícia

S9 aktívny, koncepčný a zodpovedný prístup samosprávy k celkovému rozvoju

S10 starostlivosť o vzhľad MČ Rača

S11 spolupráca s partnerskými miestami

Slabé stránky (W)

W1 nedostatočná hospodárska základňa obce

W2 nepriaznivá veková štruktúra obyvateľstva

W3 výskyt niektorých nežiaducich sociálnych javov

W4 nevyhovujúci stavebno-technický stav staršej zástavby

W5 chýbajúce alebo nevyhovujúce miestne komunikácie

W6 chýba polyfunkčné obchodné centrum

Príležitosti (O) - Analýza externého prostredia obce

O1 výhodná geografická poloha

O2 očakávaný ekonomický rozvoj po optimalizácii priemyselnej výroby

O3 potenciál prisťahovania nových obyvateľov

O4 potenciál vzniku a rozvoja miestnych výrobných prevádzok

O5 dostatok vhodných plôch pre novú bytovú výstavbu

O6 dostupnosť širokého spektra vyššej vybavenosti hlavného mesta SR

O7 predpoklad koncepčného územného a stavebného rozvoja uskutočňovaného na základe aktuálneho ÚPN mesta

Ohrozenia (T)

T1 investičný potenciál

T2 postupný zánik tradícií

T3 príchod obyvateľov bez vzťahu k mestu a miestnej komunite

T4 redukcia verejnej dopravy

T5 obmedzené možnosti získania prostriedkov zo štrukturálnych fondov

3. 1. 2 SWOT - analýza kultúrneho prostredia

Silné stránky (S)

S1 dlhodobé dejiny Rače

S2 vinohradnícke tradície

- S3** tradícia Račianskej frankovky
- S4** dodržiavanie veľkonočných a vianočných tradícií
- S5** slávnosti vinobrania
- S6** hodové slávnosti
- S7** Račianska pamätná izba
- S8** pamiatky a pamätihodnosti Rače
- S9** bohatý kultúrno spoločenský život

Slabé stránky (W)

- W1** nedostatočná hospodárska základňa obce
- W2** výskyt nežiadúcich sociálnych vplyvov
- W3** nezáujem mládeže o kultúrne dedičstvo
- W4** nedostatočná propagácia kultúrneho dedičstva voči občanom
- W5** v MČ Bratislava – Rača chýba múzeum

Príležitosti (O)

- O1** výhodná geografická poloha
- O2** rozvoj cestovného ruchu
- O3** potenciál prisťahovania obyvateľstva
- O4** záujem o račianske tradície

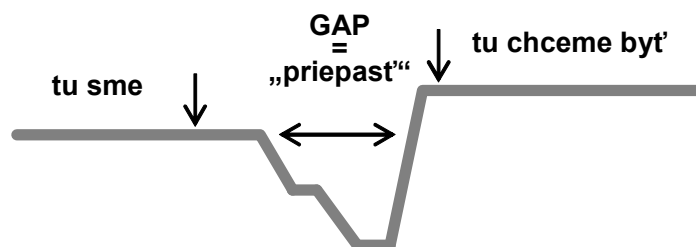
Ohrozenia (T)

- T1** investičný potenciál
- T2** zánik tradícií
- T3** príchod obyvateľov bez vzťahu k mestu a miestnej komunite
- T4** obmedzené možnosti získania prostriedkov zo štruktúrnych fondov

3. 2 GAP analýza

GAP analýza definuje vzťah medzi súčasným stavom a strategickou víziou. Umožňuje lepšie si uvedomiť, čo treba urobiť preto, aby sa vízia stala realitou. GAP analýza je teda pomenovaním problémov, na riešenie ktorých sa treba zamerať. Pomáha definovať konkrétne projekty, aktivity a opatrenia, ktoré sú predmetom nasledujúcej kapitoly.

Princíp GAP analýzy

Problémy vyžadujúce riešenie:

– V oblasti základnej infraštruktúry:

- kanalizácia v MČ má nedostatočnú kapacitu,
- staršia zástavba je v nevyhovujúcom technickom stave,
- časť miestnych komunikácií už nespĺňa technické parametre,
- verejné priestranstvá si vyžadujú revitalizáciu a čiastočnú rekonštrukciu.

– V oblasti kultúry a života komunity:

- rozvinúť a udržať tradíciu vinohradníctva,
- cezhraničná spolupráca má svoje rezervy,
- potreba zapojenia miestnych obyvateľov a mladých ľudí do udržiavania tradícií.

– V oblasti služieb pre obyvateľov:

- ekonomická základňa mestskej časti – stimulácia podnikateľských aktivít,
- ponuka služieb je obmedzená,
- obyvatelia by mali mať možnosť prístupu na internet z verejného miesta,
- absencia centrálnej oddychovej a zhromažďovacej zóny.

– V oblasti životného prostredia:

- ekologické povedomie obyvateľov je pomerne nízke,
- verejné priestranstvá potrebujú revitalizáciu,
- čierne skládky.

– V oblasti stavebného a priemyselného rozvoja:

- príležitosť pre sociálne slabé skupiny obyvateľov získať adekvátne bývanie,
- turistická infraštruktúra v MČ Rača,
- akútna potreba rekonštrukcie kultúrnych pamiatok, pamätihodností.

4. ROZVOJOVÁ STRATÉGIA MČ RAČA

4. 1 DEFINOVANIE ROZVOJOVEJ STRATÉGIE

Definovanie rozvojovej stratégie predstavuje tvorivo náročnú aktivitu. Nadväzuje na výsledky komplexných analýz uvedených v rámci sociálnych a ekonomických východísk a na SWOT analýzu. Programovú štruktúru rozvojovej stratégie vo všeobecnosti tvoria: **vízia, ciele, priority, opatrenia a aktivity.**

Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Nakoľko proces strategického plánovania tvorí vertikálne aj horizontálne prepojený systém, aj v prípade definovania stratégie platí priama previazanosť medzi jednotlivými programovými a rozvojovými dokumentami.

Pri spracovaní rozvojovej stratégie dokumentu PHSR MČ Rača boli akceptované najvýznamnejšie rozvojové dokumenty týkajúce sa MČ Rača. Sú to najmä: Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky 2007-2013 (ďalej len „NSRR“) a jeho operačné programy (ďalej len „OP“), Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Bratislavského samosprávneho kraja na roky 2007-2013 (ďalej len „PHSR BSK“), Stratégia rozvoja hlavného mesta SR Bratislavy a ÚPN.

Politika súdržnosti EÚ bude v programovom období 2007-2013 sústredená na tri hlavné ciele: Konvergenciu, Regionálnu konkurencieschopnosť a zamestnanosť a Európsku územnú spoluprácu.

Stratégia, priority a ciele NSRR sú implementované prostredníctvom 11 operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ. V programovom období 2007 - 2013 v územiach spadajúcich pod cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť bude možné čerpať zo 4 Operačných programov: OP Bratislavský kraj, OP Vzdelávanie, OP Výskum a vývoj, OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia. PHSR MČ Rača zohľadňuje možnosti získavania zdrojov z vyššie spomenutých OP a preto ich v tejto časti podrobne priblížime.

4. 2 ROZVOJOVÁ STRATÉGIA A OPERAČNÉ PROGRAMY

4. 2. 1 OP Bratislavský kraj

Najvýznamnejším programom pre rozvoj MČ Rača je OP Bratislavský kraj 2007 – 2013 (ďalej len „OP BK“).

OP BK predstavuje programový dokument SR pre čerpanie pomoci z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“) pre vybrané oblasti infraštruktúry a vedomostnej ekonomiky bratislavského kraja na roky 2007 - 2013. Z geografického hľadiska vplyvy všetkých opatrení OP BK budú zasahovať celé územie Bratislavského kraja.

Globálny cieľ bol definovaný na základe analýz, SWOT analýzy, kľúčových disparít a faktorov rozvoja Bratislavského kraja, a znie nasledovne:

„Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť Bratislavského kraja ako centra rozvoja európskeho významu“.

Globálny cieľ OP BK reaguje na potrebu zvýšenej podpory inovatívneho podnikania a informačnej spoločnosti ako kľúčových faktorov na zabezpečenie dlhodobého ekonomického rastu a konkurencieschopnosti kraja. Zároveň sa zameriava na zvyšovanie kvalitatívnych parametrov územia, výrazne ovplyvňujúcich atraktivitu kraja pre jeho obyvateľov.

Globálny cieľ sa bude realizovať prostredníctvom troch prioritných osí: Prioritná os 1 – Infraštruktúra, Prioritná os 2 – Vedomostná ekonomika, Prioritná os 3 - Technická pomoc.

Prioritná os 1.: Infraštruktúra

Cieľom prioritnej osi je zvýšenie atraktívnosti Bratislavského kraja zlepšením kvality a úrovne sídiel a kvality verejnej dopravy pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.

Opatrenie 1.1: Regenerácia sídiel.

Podporované oblasti:

- 1.1.1 Príprava a realizácia integrovaných stratégií rozvoja mestských oblastí vo vybraných oblastiach mesta Bratislava v zmysle článku 8 Nariadenia o ERDF (napríklad budovanie a rekonštrukcia ihrísk, ktoré sú súčasťou škôl a školských zariadení, zariadení sociálnych služieb a komunitných centier, obnova škôl a školských zariadení, obnova bývania, obnova prírodného dedičstva a podpora cyklistických trás v sídlach, ale treba spĺňať kritériá ako dlhodobá nezamestnanosť, vysoká stav kriminality v MČ, atď.).
- 1.1.2 Samostatné dopytovo orientované projekty regenerácie sídiel (napríklad úprava verejných priestranstiev, rekonštrukcia verejných osvetlení, úprava prvkov verejnej zelene, lavičky, fontány, odpadkové koše, chodníky, námestia...).
- 1.1.3 Zachovanie a obnova prírodného dedičstva a podpora budovania cyklistických trás s cieľom rozvoja cestovného ruchu (napríklad budovanie cyklotrás, ale len prepojenie už existujúcich, budovanie a rekonštrukcia náučných chodníkov, budovanie a obnova turistických trás).

Opatrenie 1.2: Regionálna mestská hromadná doprava.

Podporované oblasti:

- 1.2.1 Zriadenie jednotného tarifného systému (napríklad budovanie predajných automatov, snímačov časových lístkov ...).
- 1.2.2 Vybudovanie prestupných terminálov (napríklad budovanie záchytných parkovísk).

- 1.2.3 Podpora mestskej hromadnej dopravy (napríklad rekonštrukcia električkových a trolejbusových tratí).
- 1.2.4 Informačné zabezpečenie systému (napríklad elektronický informačný systém).

Prioritná os 2.: Vedomostná ekonomika

Cieľom prioritnej osi je podpora konkurencieschopnosti regionu prostredníctvom podpory inovácií a prístupu k informačno-komunikačným technológiám najmä v oblasti MSP.

Opatrenie 2.1: Inovácie a technologické transfery

Podporované oblasti:

- 2.1.1 Podpora tvorby a zavádzania inovácií a technologických transferov v MSP (napríklad projekty priemyselného výskumu, inovačné centrá).
- 2.1.2 Podpora zavádzania a využívania progresívnych technológií v MSP (napríklad obnoviteľne zdroje energií, tepelné čerpadlá, zníženie energetickej náročnosti).
- 2.1.3 Podpora projektov zavádzania inovatívnych technológií v MSP (napríklad predchádzanie znečistenia ovzdušia, zníženie emisií).
- 2.1.4 Získavanie a ochrana duševného vlastníctva, zavádzanie systémov riadenia kvality (napríklad normy ISO, EMAS, systémy riadenia kvality, podpora nákupu patentov).

Opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti

Podporované oblasti:

- 2.2.1 Elektronizácia samosprávy a rozvoj elektronických služieb na miestnej a regionálnej úrovni (napríklad zavádzanie elektronických služieb samosprávy, budovanie a rozvoj integrovaných obslužných miest).
- 2.2.2 Podpora dostupnosti širokopásmového internetu (podpora k prístupu širokopásmového internetu, ale len na miestach neatraktívnych pre komerčných prevádzkovateľov).
- 2.2.3 Zavádzanie a účinné využívanie prístupu IKT v MSP (napríklad udržiavanie sietí , HW , SW, tvorba WEB stránok, budovanie elektronických rezervačných systémov).

Prioritná os 3 - Technická pomoc.

Cieľom tejto prioritnej osi je zabezpečenie implementácie OP BK v súlade s nárokmi kladenými na riadenie, implementáciu, informovanie, propagáciu, kontrolu, monitorovanie, a hodnotenie OP a na administratívne štruktúry zodpovedné za realizáciu OP BK

4. 2. 2 OP Výskum a vývoj

Prioritná os 3.: Infraštruktúra výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji

Opatrenie 3.1.: Obnova a budovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji.

Cieľ: Modernizácia a skvalitňovanie technickej infraštruktúry výskumu a vývoja v rokoch 2007-2013 s cieľom skvalitňovania vzdelávacieho procesu a zvýšenia schopnosti inštitúcií výskumu a vývoja efektívne spolupracovať s kvalitnými výskumnými inštitúciami v EU a v zahraničí, ako aj so subjektmi spoločenskej a hospodárskej praxe prostredníctvom transferu poznatkov a technológií.

Rámcové aktivity:

- obnova výskumnej a vývojovej infraštruktúry a prístrojového vybavenia na vysokých školách a výskumných inštitúciách, výskumných centrách a ostatných organizáciách výskumu a vývoja,
- podpora výskumnej infraštruktúry svetovej kvality v oblastiach so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti (potreby kľúčových priemyselných odvetí SR, zvyšovanie kvality života a potreby udržateľného rozvoja hospodárstva) s dôrazom na významné interdisciplinárne projekty so zapojením viacerých vzdelávacích alebo výskumných inštitúcií a spoločné výskumné centrá so zapojením akademického a podnikateľského sektoru,
- obnova, budovanie a udržateľný rozvoj IKT infraštruktúry výskumu a vývoja na pracoviskách výskumu a vývoja, vrátane podpory širokopásmových sietí medzi špičkovými pracoviskami výskumu a vývoja.

Prioritná os 4.: Podpora výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji

Opatrenie 4.1 Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu v Bratislavskom kraji.

Cieľ: Zvyšovanie kvality výskumných pracovísk a podpora excelentného výskumu s dôrazom na vysoké školy, na oblasti so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti.

Rámcové aktivity:

- podpora výmenných a spoločných výskumných programov slovenských výskumno-vývojových a vzdelávacích inštitúcií, ktoré budú mať medzinárodnú spoluprácu s kvalitnými zahraničnými inštitúciami výskumu a vývoja,
- podpora významných výskumných a vývojových projektov v oblastiach so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti (potreby kľúčových

priemyselných odvetí SR, zvyšovanie kvality života a potreby udržateľného rozvoja hospodárstva),

- podpora spolupráce medzi regionálnymi štruktúrami a pracoviskami výskumu a vývoja, vrátane spolupráce medzi inštitúciami výskumu a vývoja a strednými školami,
- podpora medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a vývoja,
- podpora profesionálneho návratu slovenských vedeckých pracovníkov (vrátane doktorandov a postdoktorandov), pôsobiacich v zahraničí na Slovensko,
- podpora ľudských zdrojov najvyššej svetovej kvality v oblastiach so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti.

Opatrenie 4.2 Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe v Bratislavskom kraji.

Cieľ: Zvyšovanie miery spolupráce výskumno-vývojových inštitúcií so spoločenskou a hospodárskou praxou prostredníctvom prenosu poznatkov a technológií a tým prispievanie k zvyšovaniu hospodárskeho rastu regiónov a celého Slovenska.

Rámcové aktivity:

- zvyšovanie inovačnej kultúry v akademickej sfére prostredníctvom virtuálnych inkubátorov,
- podpora aplikovaného výskumu a vývoja,
- zvyšovanie kvality interného manažmentu prenosu technológií a poznatkov do praxe z prostredia akademickej sféry vrátane aktivít na odstraňovanie bariér medzi výskumom a vývojom na jednej strane a spoločnosťou a hospodárstvom na druhej strane,
- zvýšenie miery využívania inštitútov duševného vlastníctva kvalitnými pracoviskami výskumu a vývoja v akademickej sfére,
- vybudovanie a podpora regionálnych centier v Bratislavskom kraji.

4. 2. 3 OP Vzdelávanie

Prioritná os 4. Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť pre Bratislavský kraj

Opatrenie 4.1 Premena tradičnej školy na modernú pre Bratislavský kraj.

Cieľ: Uskutočniť obsahovú prestavbu vzdelávania na základných a stredných školách a s využitím inovovaných foriem a metód výučby pripraviť absolventa pre aktuálne a perspektívne potreby vedomostnej spoločnosti, ako aj pre jeho nadväzujúce vzdelávanie v systéme vysokých škôl a ďalšieho vzdelávania.

Rámcové aktivity:

- podpora reformy a rozvoj všeobecného vzdelávania na základných školách a stredných školách,
- podpora reformy a rozvoj odborného vzdelávania a prípravy,

- podpora prípravy učiteľov,
- podpora ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov,
- podpora a rozvoj nástrojov hodnotenia výchovno-vzdelávacích činností škôl a školských zariadení.

Opatrenie 4.2 Zvyšovanie konkurencieschopnosti Bratislavského kraja prostredníctvom rozvoja vysokoškolského a ďalšieho vzdelávania.

Cieľ: Zvyšovať kvalitu a prispôbovať obsah VŠ vzdelávania, podporovať výskum a vývoj a rozvíjať efektívny systém celoživotného vzdelávania a celoživotného poradenstva v súlade s aktuálnymi a perspektívnymi potrebami vedomostnej spoločnosti. Cieľom posilnenia výskumných, vývojových a inovačných aktivít je podporiť vyvážený rozvoj a vyššiu konkurencieschopnosť Bratislavského kraja.

Rámcové aktivity:

- rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania, racionalizácia a skvalitnenie študijných programov VŠ vrátane podpory aktívnej spolupráce VŠ a súkromného sektora pri tvorbe nových študijných odborov a programov a pri procese výučby,
- zefektívnenie správy a manažmentu vysokých škôl,
- podpora rozvoja ľudských zdrojov vo výskume a vývoji,
- zvýšenie zapojenia VŠ a ostatných organizácií výskumu a vývoja do medzinárodnej spolupráce a sietí vývoja a inovácií,
- zvyšovanie kvality ďalšieho vzdelávania vrátane podpory diverzifikácie foriem financovania ďalšieho vzdelávania, rozvoja kľúčových kompetencií prostredníctvom ďalšieho vzdelávania a zlepšenia priechodnosti medzi sektormi formálneho, neformálneho a informálneho vzdelávania.

4. 2. 4 OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia

Cieľom je podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie v Bratislavskom kraji.

Prioritná os 3: Podpora zamestnanosti a sociálnej inklúzie a budovanie kapacít v Bratislavskom kraji.

Opatrenie 3.1: Podpora rastu zamestnanosti a zlepšenia zamestnanosti s osobitným zreteľom na vzdelanostnú spoločnosť.

Cieľom opatrenia je riešenie problémov BSK na trhu práce, a to najmä tvorbou vhodných podmienok na udržanie hospodárskeho rastu a na zvýšenie zručnosti zamestnancov a zamestnávateľov pre potreby znalostnej ekonomiky. Podpora bude zameraná na tvorbu pracovných miest v tých okresoch, kde je vykazovaná vyššia miera nezamestnanosti ako priemerná úroveň v BSK.

Rámcové aktivity:

- opatrenia aktívnej politiky trhu práce a podpory zamestnanosti,
- aktivity zamerané na modernizáciu verejných služieb zamestnanosti,
- aktivity zamerané na zlepšovanie mobility za prácou,
- aktivity zamerané na zvyšovanie bezpečnosti a ochrany pri práci,
- podpora adaptability podnikov, podnikateľov, podnikateľských združení a regiónov.

Opatrenie 3.2: Podpora sociálnej inklúzie, rodovej rovnosti a zosúladenie pracovného a rodinného života v BSK.

Cieľom opatrenia je podpora sociálnej inklúzie osôb ohrozených sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčených prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizované rómske komunity.

Rámcové aktivity:

- podpora zvyšovania dostupnosti a efektivity služieb starostlivosti, ktoré zlepšujú prístup ohrozených a marginalizovaných skupín populácie na trh práce a do spoločnosti,
- aktivity zamerané na podporu komunít a služieb starostlivosti zamerané na podporu plnenia základných funkcií rodiny pre vytvorenie plnohodnotných podmienok na uplatnenie sa členov rodiny na trhu práce,
- aktivity na prevenciu a elimináciu násillia ako bariery pre vstup a udržanie sa na trhu práce,
- aktivity zamerané na podporu komunitnej práce a na vyvolanie a podporovanie zmeny v rámci miestnych spoločenskostí,
- podpora zvyšovania profesionality výkonu a budovanie ľudských kapacít v oblasti sociálnej inklúzie,
- podpora programov zameraných na poskytovanie služieb zamestnanosti a vzdelávania pre zamestnancov ohrozených hromadným prepúšťaním s osobitným zreteľom na starších zamestnancov a zamestnancov s nízkym vzdelaním a na boj proti diskriminácii na pracovnom trhu,
- aktivity zamerané na rozširovanie podporných služieb pre zamestnancov s rodinnými povinnosťami,
- podpora uľahčenia vstupu, integrácie a udržania rodičov na trhu práce s rešpektovaním princípov rovnosti príležitostí pri prijímaní do zamestnania,
- podpora mechanizmov predchádzania a eliminácie rodovej nerovnosti na trhu práce.

Opatrenie 3.3: Budovanie kapacít a zlepšenie kvality verejnej správy v BSK

Cieľom opatrenia je zvyšovanie kvality ľudských zdrojov a ich riadenia v oblasti verejnej správy a mimovládnych neziskových organizácií.

Rámcové aktivity:

- podpora rozvoja ľudských zdrojov zlepšenia kvality služieb poskytovaných verejnou správou,
- podpora rozvoja ľudských zdrojov a zlepšenia kvality služieb poskytovaných neziskovými organizáciami,
- získanie, šírenie a rozvoj poznatkov o zamestnanosti, sociálnom vylúčení, chudobe a sociálnych službách v priamej spojitosti s praktickým využitím poznatkov,
- vykonávanie komplexných auditov pred zavedením systému riadenia kvality,
- výber systému riadenia kvality v podmienkach organizácie,
- zavedenie a aplikovanie systému riadenia kvality.

4. 2. 5 Ďalšie OP

Prostredníctvom zamerania svojich prioritných osí je OP BK previazaný s aktivitami v rámci Regionálneho operačného programu, OP Životné prostredie (na území Bratislavského kraja budú podporované 3 priority: ochrana a racionálne využitie vôd, protipovodňová ochrana a odpadové hospodárstvo, v celkovej výške finančnej pomoci 196,0 mil. EUR z Kohézneho fondu), OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast a OP Doprava.

V prehľade z NSRR prinášame plánované prostriedky pre Bratislavský kraj podľa špecifických priorít:

OP BK:

Príspevok ES v EUR: 87 mil. z ERDF

Riadiaci orgán: Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR

Špecifická priorita: výskum a vývoj a infraštruktúra vysokých škôl

Príspevok ES v EUR: 326, 4 mil. z ERDF

Riadiaci orgán: Ministerstvo školstva SR

Špecifická priorita: podpora rastu zamestnanosti a sociálnej inklúzie

Príspevok ES v EUR: 17,8 mil. z ESF

Riadiaci orgán: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Špecifická priorita: moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť

Príspevok ES v EUR: 17,8 mil. z ESF

Riadiaci orgán: Ministerstvo školstva SR.

5. VÍZIA A PRIORITNÉ OBLASTI ROZVOJA

**VÍZIA
AKÁ BUDE
MČ RAČA
V ROKU
2013**

MČ RAČA - VSTUPNÁ BRÁNA A KRIŽOVATKA TRADÍCIÍ BRATISLAVY.

MČ Rača bude vždy otvorenou, bezpečnou, a sociálne stabilnou časťou Bratislavy, v ktorej žijú aktívni a angažovaní občania, hrdí na tradície predkov. Obrazom MČ Rača bude príjemné miesto pre spokojné bývanie, prácu, vzdelávanie, zdravotné a sociálne zabezpečenie svojich občanov, ale aj pre uplatňovanie ich záľub a oddych.

Základným rozvojovým prvkom MČ Rača bude tvorba hodnôt prácou. Prosperita občanov a podnikateľských subjektov bude založená na kvalitnom, efektívnom a tvorivom podnikateľskom prostredí, stimulujúcim rast nových a stabilizáciu existujúcich pracovných príležitostí.

MČ Rača so svojou prírodnou scenériou, kultúrnym, historickým a prírodným bohatstvom a tradíciami vinohradníctva bude vítať návštevníkov a turistov z domova i zahraničia, v zdravom a ekologicky čistom prostredí.

Táto vízia bude naplnená realizáciou PHSR MČ RAČA za predpokladu uskutočnenia strategických cieľov v jednotlivých prioritných oblastiach rozvoja.

I. OBLASŤ OCHRANY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Mestská časť prírodného bohatstva a vinohradníckych tradícií

MČ Rača vytvorí priaznivé podmienky na ochranu životného prostredia, kultúrneho, historického a prírodného dedičstva.

Najvýznamnejšia chránená krajinná oblasť na území MČ Rača je prírodné územie v lesnom masíve Malých Karpát. Lesný masív spolu s plochami vinohradov na jeho úpätí vytvárajú charakteristickú prírodnú dominantu historického obrazu mesta.

MČ Rača sa zameria predovšetkým na dobudovanie environmentálnej infraštruktúry, kvalitu s ňou spojených služieb. MČ Rača pristúpi koncepčne k problematike odpadového hospodárstva. V rámci svojich kompetencií prispeje k vytvoreniu fungujúceho systému zameraného na minimalizáciu množstva produkovaného odpadu s orientáciou na jeho separáciu, recykláciu a následné druhotné využitie.

II. OBLASŤ ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Mestská časť pre všetkých jej obyvateľov

MČ Rača bude nápomocná pri zabezpečení príležitostí na vzdelávanie, s dôrazom na celoživotné vzdelávanie. Zameria sa na postupnú rekonštrukciu objektov materských a základných škôl, s cieľom zvýšenia ich štandardu a zníženia energetickej náročnosti. Napomôže k ich kvalitnejšiemu materiálnemu zabezpečeniu, ktoré má cieľ skvalitniť vyučovací proces.

MČ Rača vytvorí priaznivé sociálne podmienky a v rámci svojich kompetencií napomôže ku kvalitnej a dostupnej zdravotnej starostlivosti pre všetky skupiny obyvateľstva. Bude nápomocná pre sociálne odkázaných ľudí s cieľom zabezpečiť im dôstojný život v primeranom sociálnom prostredí.

MČ Rača bude spolupracovať s tretím sektorom v oblasti vzdelávania, osvedy kultúry a športu, bude participovať na charitatívnej a dobrovoľnej sociálnej práci spolkov, inštitúcií, cirkevných a iných združení, pôsobiacich na jej území.

III. OBLASŤ TURIZMU, PODNIKANIA, INFORMATIZÁCIE A INVESTÍCIÍ

Mestská časť cestovného ruchu, informatizácie a investícií.

MČ Rača bude v rámci svojich kompetencií stabilizovať existujúce podnikateľské subjekty na lokálnej úrovni. MČ Rača bude participovať v rámci vlastných kompetencií na riešení výrobnjej, technickej a dopravnej infraštruktúry.

MČ Rača sa zapojí do koordinácie rozvoja informačnej spoločnosti v systéme fungovania partnerstva verejného a súkromného sektora tak, aby sa vybudovali základné piliere informatizácie na jej území.

MČ Rača bude iniciovať spracovanie územnej a stavebnej dokumentácie, ktorá definuje priestor a možnosti na skvalitnenie cestovného ruchu, voľnočasových a športovo-rekreačných aktivít v jej tradičných lokalitách .

Na propagáciu značky MČ Rača využije svoje vinohradnícke tradície, spoluprácu s partnermi v zahraničí a obnovené historické a kultúrne pamiatky

6. CIELE, PRIORITY, OPATRENIA, AKTIVITY

6.1 GLOBÁLNY A ŠPECIFICKÉ CIELE

6.1.1 Globálny cieľ

Stratégia rozvoja MČ Rača stavia predovšetkým na zhodnotení silných stránok a maximálnom využití príležitostí, vzhľadom k tomu, že všetky problémy a potenciálne ohrozenia nepovažujeme za mimoriadne kritické.

MČ Rača sa bude orientovať najmä na rozvoj priemyselno-hospodárskej funkcie a funkcie bývania. MČ Rača bude do roku 2013 prosperujúcou mestskou časťou s funkčnou infraštruktúrou, dostupnou zdravotnou a sociálnou starostlivosťou a kvalitným životným a prírodným prostredím. Súčasne sa bude úsilie sústreďovať na zachovanie a oživovanie tradičných hodnôt a koloritu najvýznamnejšej vinohradníckej časti Bratislavy.

6.1.2 Špecifické ciele

- Zlepšenie stavu životného prostredia, skvalitnenie environmentálnej infraštruktúry, podpora starostlivosti o chránené územia a plochy rodiacich vinohradov.
- Skvalitnenie školskej infraštruktúry, zlepšenie podmienok pre trávenie voľného času detí a mládeže a rozvoja športu.
- Vytváranie optimálnejších podmienok pre rozvoj kultúrneho života, obnovu kultúrnych pamiatok, zachovávanie a rozvoj miestnych tradícií.
- Orientovať sociálnu politiku najmä na dôchodcov a mladé rodiny, podporovať tvorbu prostredia, ktoré bude zlepšovať sociálnu situáciu občanov.
- Spolupracovať na tvorbe a realizácii rozvoja MČ Rača s Magistrátom HM SR Bratislavy, BSK, a ďalšími domácimi a zahraničnými partnermi.
- V oblasti územného rozvoja zohrávať úlohu integrátora a iniciátora procesov a vhodných príkladov hospodárskej a sociálnej politiky.
- Vytvárať podmienky na podnikanie najmä v oblasti obchodu, cestovného ruchu a služieb obyvateľstvu s ohľadom na kvalitné životné a prírodné prostredie.
- Skvalitnenie technickej infraštruktúry, zvýšenie plynulosti a bezpečnosti dopravy.
- Uplatňovať rovnaké pravidlá pre všetkých, ktorí vytvoria vhodné podmienky pre podnikanie domácich a zahraničných investorov a zvýšenie zamestnanosti obyvateľov.

6.2 STRATEGICKÉ CIELE, PRIORITY, OPATRENIA A AKTIVITY

6.2.1 Strategické ciele

Strategické ciele nemajú charakter „hotových návrhov“, ale reprezentujú istú filozofiu prístupu k riešeniu problémov, ktorú naznačila už strategická vízia. Strategické ciele sú viazané na 8 vytypovaných prioritných oblastí:

- A. Životné prostredie
- B. Dopravná infraštruktúra

- C. Starostlivosť o komunity
 - C 1. Starostlivosť o seniorov
 - C 2. Starostlivosť o rodiny
- D. Školstvo
- E. Kultúra
- F. Cezhraničná spolupráca a cestovný ruch
- G. Šport
- H. Informatizácia

Prioritné oblasti budú predstavovať hlavné oblasti smerovania finančnej a organizačnej podpory rozvoja.

6. 2. 2 Opatrenia a aktivity prioritných oblastí.

A. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

PRIORITA 1: OCHRANA VÔD A OCHRANA PRED POVODŇAMI

OPATRENIE PRIORITY 1: Preventívne opatrenia na zabezpečenie ochrany čistoty vôd a ochrany pred povodňami.

Aktivita 1.1. Realizácia preventívnych protipovodňových opatrení (zabezpečenie územia pred privalovými vodami).

Aktivita 1.2. Rekonštrukcia kanalizačného systému.

PRIORITA 2: INTEGROVANÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

OPATRENIE PRIORITY 2: Skvalitnenie stavu životného prostredia.

Aktivita 2.1. Revitalizácia verejných priestranstiev na území MČ.

Aktivita 2.2. Revitalizácia parku v lokalite ulíc Púchovská – Detvianska.

Aktivita 2.3. Postupná likvidácia čiernych skládok na území MČ.

Aktivita 2.4. Energetické audity budov.

Aktivita 2.5. Realizácia programov a projektov s cieľom ochrany a zachovania viníc vo vinohradníckom regióne Rače.

Aktivita 2.6. Realizácia informačných a propagačných aktivít v oblasti ochrany životného prostredia (letáky, brožúry, web, miestna tlač, TV Rača).

B. DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

PRIORITA 3. KVALITNÁ A BEZPEČNÁ CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

OPATRENIE PRIORITY 3: Skvalitnenie stavu cestnej infraštruktúry, statickej dopravy a osvetlenia.

Aktivita 3.1. Rekonštrukcia miestnej komunikácie „ Podbrezovská “.

Aktivita 3.2. Rekonštrukcia miestnej komunikácie „ Alstrova “.

Aktivita 3.3. Rekonštrukcia miestnej komunikácie „ Popolná“.

Aktivita 3.4. Predĺženie komunikácie „ Na pántoch “ – I. etapa.

Aktivita 3.5. Prebudovanie komunikácie „ Na pántoch“ – II. etapa na cestu II. / 502.

Aktivita 3.6. Vypracovanie dopravných štúdií so zameraním na statickú a dynamickú dopravu.

C 1. SOCIÁLNA SFÉRA - STAROSTLIVOSŤ O STARŠÍCH

PRIORITA 4. KVALITNÁ SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

OPATRENIE PRIORITY 4: Investovanie do nových objektov sociálnej infraštruktúry.

Aktivita 4.1. Zriadenie denného stacionára.

PRIORITA 5. STAROSTLIVOSŤ O MARGINALIZOVANÉ SKUPINY OBYVATEĽSTVA

OPATRENIE PRIORITY 5: Starostlivosť o imobilných a zdravotne postihnutých.

Aktivita 5.1. Vybudovanie bezbariérových prístupov v MČ.

Aktivita 5.2. Podpora programov činnosti organizácií v MČ, zameraných na dôchodcov, imobilných a zdravotne postihnutých občanov.

Aktivita 5.3. Organizovanie seminárov, konferencií a podpora informovanosti marginalizovaných skupín obyvateľov s cieľom skvalitnenia ich života (programy o prevencii, brožúry, letáky).

PRIORITA 6. OPTIMALIZÁCIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

OPATRENIE PRIORITY 6: Zabezpečenie a skvalitnenie sociálnych služieb na území MČ.

Aktivita 6.1. Skvalitnenie materiálo – technických podmienok v rámci činnosti „Klubu dôchodcov“.

Aktivita 6.2. Rozšírenie a skvalitnenie služieb verejného stravovania pre seniorov.

C 2. SOCIÁLNA SFÉRA - STAROSTLIVOSŤ O RODINY

PRIORITA 7. SKVALITNENIE STAROSTLIVOSTI O RODINY

OPATRENIE PRIORITY 7: Investovanie do nových objektov sociálnej infraštruktúry, zameranej pre rodiny.

Aktivita 7.1. Výstavba nájomných bytov.

Aktivita 7.2. Skvalitnenie materiálo – technických podmienok v rámci činnosti „Klubu matiek“.

Aktivita 7.3. Podpora aktivít a podujatí s cieľom optimálneho využitia voľného času detí a mládeže.

D. ŠKOLSTVO

PRIORITA 8: KVALITNÁ A MODERNÁ ŠKOLSKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

OPATRENIE PRIORITY 8.: Skvalitnenie a zmodernizovanie školskej infraštruktúry.

Aktivita 8.1. Skvalitnenie infraštruktúry škôl (MŠ, ZŠ) v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ (opravy striech, výmeny okien, tepelné vyregulovanie školských objektov, zateplenie budov, generálne opravy sociálnych zariadení).

Aktivita 8.2. Revitalizácia školských areálov.

Aktivita 8.3. Skvalitnenie a revitalizácia (činnosti) zariadení školského stravovania (revitalizácia zariadení školského stravovania v MŠ a ZŠ).

PRIORITA 9: BUDOVANIE ZNALOSTNEJ SPOLOČNOSTI

OPATRENIE PRIORITY 9.: Zabezpečenie zvýšenia vzdelanostnej úrovne žiakov, študentov, pedagógov a obyvateľov MČ.

Aktivita 9.1. Modernizácia škôl a vzdelávacieho procesu so zameraním na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov (rozvoj jazykových vedomostí a IKT vedomostí).

Aktivita 9.2. Podpora aktivít pre rozvoj talentovaných i integrovaných žiakov.

Aktivita 9.3. Podpora projektov a podujatí v rámci cezhraničných partnerstiev škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ.

E. KULTÚRA

PRIORITA 10: ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ

OPATRENIE PRIORITY 10.: Vytvorenie kvalitnejších podmienok pre rozvoj kultúry.

Aktivita 10.1. Vybudovanie námestia (spoločenského polyfunkčného centra MČ Rača) na Rustaveliho ulici.

Aktivita 10.2. Skvalitnenie interiéru a expozície Račianskej izby.

Aktivita 10.3. Rekonštrukcia prírodného amfiteátra.

Aktivita 10.4. Rekonštrukcia pamätihodnosti „Nemeckého kultúrneho domu“.

Aktivita 10.5. Podpora realizácie tradičných kultúrnych podujatí realizovaných na území MČ.

Aktivita 10.6. Modernizácia a digitalizácia knižnice.

Aktivita 10.7. Rekonštrukcia kultúrneho strediska „Impulz“.

F. CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA A CESTOVNÝ RUCH

PRIORITA 11. ZVÝŠENIE INOVAČNÉHO POTENCIÁLU V MČ

OPATRENIE PRIORITY 11: Vytváranie podmienok, ktoré stimulujú inovatívne procesy s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti MČ.

Aktivita 11.1. Realizácia projektov s cieľom skvalitniť doterajšiu spoluprácu z partnermi (obec Gols, Rakúsko, mesto Priverno, Taliansko).

Aktivita 11.2. Podpora partnerskej cezhraničnej spolupráce s cieľom výmeny skúseností a vedomostnej ekonomiky v rámci krajín EÚ a V4.

Aktivita 11.3. Podpora realizácie projektov v oblasti cestovného ruchu a rozvoja vinárskych a vinohradníckych tradícií.

Aktivita 11.4. Podpora aktivít a podujatí v rámci „ Malokarpatskej vínnej cesty“.

Aktivita 11.5. Realizácia projektov s cieľom skvalitnenia cestovného ruchu v oblasti zvýšenia informovanosti (značenia turistických chodníkov, mapy, letáky).

G. Š P O R T

PRIORITA 12: ROZVOJ A MODERNIZÁCIA EXISTUJÚCICH ŠPORTOVÝCH AREÁLOV A ÚZEMÍ. ROZVOJ MASOVÉHO ŠPORTU.

OPATRENIE PRIORITY 12.: Skvalitnenie a zmodernizovanie existujúcich športových areálov a rozvíjanie prirodzených území pre oblasť športových aktivít.

Aktivita 12.1. Vybudovanie cyklotrasy „ Malokarpatsko-Šúrska magistrála“ v rámci MČ.

Aktivita 12.2. Revitalizácia detských ihrísk a športovísk..

Aktivita 12.3. Vybudovanie športovej haly.

Aktivita 12.4. Vybudovanie areálu športov v lokalite Rača – Slalomka.

Aktivita 12.5. Realizácia a podpora športových podujatí na území MČ.

H. INFORMATIZÁCIA

PRIORITA 13: INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI.

OPATRENIE PRIORITY 13.: Rozvoj a skvalitňovanie verejných služieb prostredníctvom zavádzania informačno-komunikačných technológií .

Aktivita 13.1. Vybudovanie webového portálu pre občanov.

Aktivita 13.2. Rozšírenie miest s verejne prístupným internetom na území MČ.

Aktivita 13.3. Vybudovanie geograficko – informačného systému.

Aktivita 13.4. Vzdelávanie zamestnancov Miestneho úradu a obyvateľov MČ v oblasti informačných technológií.

7. AKČNÉ PLÁNY

Akčné plány zhromaždené v tejto kapitole nie sú podrobnými realizačnými projektmi. Ako súčasť dokumentu s dlhodobým plánovacím horizontom môžu mať len charakter rámcových projektov – nemôžu byť príliš podrobné, inak by sa rýchlo stali neaktuálnymi.

Rámcové projekty, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu, obsahujú:

- stručný popis daného projektu/aktivity,
- odôvodnenie jeho prínosu pre obec a pre splnenie jedného alebo viacerých strategických cieľov (väzba na cieľ),
- určenie zodpovedného subjektu (garanta projektu) a spolupracujúcich subjektov,
- približné obdobie realizácie,
- definovanie potrebných krokov podmieňujúcich realizáciu (len v prípade rozsiahlejších projektov),
- stanovenie spôsobu financovania, prípadne odhad nákladov (nie však presného rozpočtu a plánu financovania),
- indikátory úspešnosti (v podobe merateľných kvantitatívnych ukazovateľov - len ak nie je účelné posudzovať splnenie projektu v zmysle jeho popisu v stanovenom čase).

Na základe rámcových projektov, pri ktorých sa počíta so získaním finančného príspevku z fondov EÚ, sa následne pripravujú detailné projekty so žiadosťou o poskytnutie nenávratného finančného príspevku v zmysle požiadaviek riadiacich orgánov príslušných operačných programov (stanovených v programových doplnkoch operačných programov).

Návrhy projektov sú výsledkom konsenzu s predpokladanými nositeľmi (garantmi), ako aj subjektmi, ktoré budú na realizácii projektov spolupracovať.

Pri zostavovaní katalógu projektov boli uprednostnené projekty s najvyšším potenciálom efektívne naplniť stanovené ciele v zmysle princípu koncentrácie na priority.

Rozvojová oblasť (A): ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

(Akt. 1.1.) Realizácia preventívnych a technických protipovodňových opatrení - zabezpečenie územia pred privalovými vodami

> **Väzba na prioritu:** 1 OCHRANA VÔD A OCHRANA PRED POVODŇAMI

> **Garant:** BVS a. s., SVP š. p., MČ Rača

> **Spolupráca:** MČ Rača, Bratislavská vodárenská spoločnosť, Slovenský vodohos. podnik

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, OP Životné prostredie, BVS a. s., SVP š. p., prípadné kofinancovanie v rámci spolupracujúcich subjektov

> **Obdobie realizácie:** 2008 - 2013

(Akt. 1.2.) Rekonštrukcia kanalizačného systému

> **Väzba na prioritu:** A1

> **Garant:** Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s.

> **Spolupráca:** MČ Rača

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** Environmentálny fond (program na podporu realizácie environmentálnych opatrení MŽP), BVS, a.s., Kohézny fond, Nórsky finančný mechanizmus, Švajčiarsky finančný mechanizmus, BVS a. s. .

> **Obdobie realizácie:** 2009 -2013

(Akt. 2.1.) Revitalizácia verejných priestranstiev na území MČ

(chodníky, zastávky, parkový mobiliár, fontány, terénne a sadové úpravy, výsadba zelene, lavičky, odpadkové koše, osvetlenie)

> **Väzba na prioritu:** 2 INTEGROVANÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** MČ Rača

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, OP BK

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 2.2.) Revitalizácia parku v lokalite ulíc Púchovská - Detvianska
> Väzba na prioritu: 2 INTEGROVANÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: MČ Rača
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, OP BK
> Obdobie realizácie: 2009 - 2010

(Akt. 2.3.) Postupná likvidácia čiernych skládok na území MČ
> Väzba na prioritu: 2 INTEGROVANÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: MČ Rača
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, OP Životné prostredie
> Obdobie realizácie: priebežne (postupne)

(Akt. 2.4.) Energetické audity budov
> Väzba na prioritu: 2 INTEGROVANÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: MČ Rača
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, OP ŽP
> Obdobie realizácie: priebežne 2008 - 2013

(Akt. 2.5.) Realizácia programov a projektov s cieľom ochrany a zachovania viníc vo vinohradníckom regióne Rača, ako súčasť Malokarpatskej vinnej cesty
> Väzba na prioritu: 2 INTEGROVANÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: MČ Rača
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 2.6.) Realizácia informačných a propagačných aktivít v oblasti ochrany životného prostredia
> Väzba na prioritu: 2 INTEGROVANÁ OCHRANA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: MČ Rača, mimovládne organizácie, mesto Bratislava
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, OP ŽP, OP BK
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

Rozvojová oblasť (B): DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

(Akt. 3.1.) Rekonštrukcia miestnej komunikácie „ Podbrezovská “
> Väzba na prioritu: 3. KVALITNÁ A BEZPEČNÁ CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: MČ Rača
> Náklady: . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: vlastné zdroje
> Obdobie realizácie: 2008 - 2009

(Akt. 3.2.) Rekonštrukcia miestnej komunikácie „ Alstrova “
> Väzba na prioritu: 3. KVALITNÁ A BEZPEČNÁ CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca:
> Náklady: . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: vlastné zdroje
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 3.3.) Rekonštrukcia miestnej komunikácie „ Popolná“
> Väzba na prioritu: 3. KVALITNÁ A BEZPEČNÁ CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca:
> Náklady: . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: vlastné zdroje
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

<p>(Akt. 3.4.) Predĺženie komunikácie „ Na pántoch “ – I. etapa</p> <p>(Akt. 3.5.) Prebudovanie komunikácie „ Na pántoch“ – II. Etapa na cestu II. / 502</p>
<p>> Garant: Hlavné mesto SR Bratislava</p>
<p>> Spolupráca: MČ Rača, Hl. mesto</p>
<p>> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu</p>
<p>> Financovanie: Hlavné mesto SR Bratislava, súkromní investori</p>
<p>> Obdobie realizácie: 2009 - 2013</p>

<p>(Akt. 3.6.) Vypracovanie dopravných štúdií so zameraním na statickú a dynamickú dopravu</p>
<p>> Väzba na prioritu: 3. KVALITNÁ A BEZPEČNÁ CESTNÁ INFRAŠTRUKTÚRA</p>
<p>> Spolupráca: MČ Rača, Hlavné mesto SR Bratislava, súkromní investori</p>
<p>> Náklady: . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu</p>
<p>> Financovanie: vlastné zdroje, Hlavné mesto SR Bratislava, súkromní investori</p>
<p>> Obdobie realizácie: 2009 - 2013</p>

**Rozvojová oblasť (C): STAROSTLIVOSŤ O KOMUNITY
(C 1): STAROSTLIVOSŤ O SENIOROV**

(Akt. 4.1.) Zriadenie denného stacionára

- > **Väzba na prioritu:** 4. KVALITNÁ SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA
- > **Garant:** MČ Rača
- > **Spolupráca:** VUC
- > **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
- > **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky, VUC
- > **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 5.1.) Vybudovanie bezbariérových prístupov v MČ

- > **Väzba na prioritu:** 5: Starostlivosť o imobilných a zdravotne postihnutých
- > **Garant:** MČ Rača
- > **Spolupráca:** VUC
- > **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
- > **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky,
MPSVR SR, VUC, MŠ SR
- > **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

**(Akt. 5.2.) Podpora programov činnosti organizácií v MČ, zameraných na
dôchodcov, imobilných a zdravotne postihnutých občanov**

- > **Väzba na prioritu:** 5. Starostlivosť o imobilných a zdravotne postihnutých
- > **Garant:** MČ Rača
- > **Spolupráca:** VUC
- > **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
- > **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky MPSVR SR, MF SR
- > **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 5.3.) Organizovanie seminárov, konferencií a podpora informovanosti marginalizovaných skupín obyvateľov s cieľom skvalitnenia ich života (programy o prevencii, brožúry, letáky)
> Väzba na prioritu: 5. Starostlivosť o imobilných a zdravotne postihnutých
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: VUC
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky MPSVR SR, MF SR
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 6.1.) Skvalitnenie materiálo – technických podmienok v rámci činnosti „Klubu dôchodcov“
> Väzba na prioritu: 6: Zabezpečenie a skvalitnenie sociálnych služieb na území MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca:
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky MPSVR SR, MF SR
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 6.2.) Rozšírenie a skvalitnenie služieb verejného stravovania pre seniorov
> Väzba na prioritu: 6: Zabezpečenie a skvalitnenie sociálnych služieb na území MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: VUC
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky MPSVR SR, VUC
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

**Rozvojová oblasť (C) : STAROSTLIVOSŤ O KOMUNITY
(C 2) : STAROSTLIVOSŤ O RODINY**

(Akt. 7.1.) Výstavba nájomných bytov

> Vázba na prioritu: 7:

Investovanie do nových objektov sociálnej infraštruktúry, zameranej na rodiny

> Garant: MČ Rača

> Spolupráca:

> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, ŠFRB

> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

**(Akt. 7.2.) Skvalitnenie materiálo – technických podmienok
v rámci činnosti „Klubu matiek**

> Vázba na prioritu: 7:

Investovanie do nových objektov sociálnej infraštruktúry, zameranej na rodiny

> Garant: MČ Rača

> Spolupráca:

> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky „ Malé granty“

> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

**(Akt. 7.3.) Podpora aktivít a podujatí s cieľom optimálneho využitia
voľného času detí a mládeže**

> Vázba na prioritu: 7

Investovanie do nových objektov sociálnej infraštruktúry, zameranej na rodiny

> Garant: MČ Rača

> Spolupráca: mimovládne organizácie

> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky

> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

Rozvojová oblasť (D): ŠKOLSTVO

(Akt. 8.1.) Skvalitnenie infraštruktúry škôl (MŠ, ZŠ) v zriaďovateľskej pôsobnosti MČ (opravy striech, výmeny okien, tepelné vyregulovanie školských objektov, zateplenie budov, generálne opravy sociálnych zariadení)
--

> Väzba na prioritu: 8. KVALITNÁ A MODERNÁ ŠKOLSKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
--

> Garant: MČ Rača

> Spolupráca: Rada školy

> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, MF SR, MŠ SR

> Obdobie realizácie: 2009 - 2013
--

(Akt. 8.2.) Revitalizácia školských areálov
--

> Väzba na prioritu: 8. KVALITNÁ A MODERNÁ ŠKOLSKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
--

> Garant: MČ Rača

> Spolupráca: Rada školy

> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky, OP BK, MŠ SR

> Obdobie realizácie: 2009 - 2013
--

(Akt. 8.3.) Skvalitnenie a revitalizácia zariadení školského stravovania - (revitalizácia zariadení školského stravovania v MŠ a ZŠ)

> Väzba na prioritu: 8. KVALITNÁ A MODERNÁ ŠKOLSKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
--

> Garant: MČ Rača

> Spolupráca: Rada školy

> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje

> Obdobie realizácie: 2009 - 2013
--

(Akt. 9.1.) Modernizácia škôl a vzdelávacieho procesu so zameraním na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov (rozvoj jazykových vedomostí a IKT vedomostí)
> Väzba na prioritu: 9. BUDOVANIE ZNALOSTNEJ SPOLOČNOSTI
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: Rada školy
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, ESF , MŠ SR
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 9.2.) Podpora aktivít pre rozvoj talentovaných i integrovaných žiakov
> Väzba na prioritu: 9. BUDOVANIE ZNALOSTNEJ SPOLOČNOSTI
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: Rada školy, Centrá výchovnej a psychologickéj prevencie, MVO
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, malé granty, mimovládne organizácie, MŠ SR
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 9.3.) Podpora projektov a podujatí v rámci cezhraničných partnerstiev škôl v rámci MČ
> Väzba na prioritu: 9. BUDOVANIE ZNALOSTNEJ SPOLOČNOSTI
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: školy, súčasné a budúce partnerské mestá a obce
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, VUC, cezhraničná spolupráca
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

Rozvojová oblasť (E): KULTÚRA

(Akt. 10.1.) Vybudovanie námestia (spoločenského polyfunkčného centra MČ Rača) na Rustaveliho ulici

> **Väzba na prioritu:** 10. ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** súkromný investor

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky, MK SR

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 10.2.) Skvalitnenie interiéru a expozície Račianskej izby

> **Väzba na prioritu:** 10. ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** Matica slovenská, Magistrát hl. mesta

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky, MK SR - grantový program Obnov si svoj dom, Nórsky finančný mechanizmus

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 10.3.) Rekonštrukcia prírodného amfiteátra

> **Väzba na prioritu:** 10. ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** Hlavné mesto SR Bratislava, VUC

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky, MK SR , programy cezhraničnej spolupráce

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 10.4.) Rekonštrukcia pamätihodnosti „Nemeckého kultúrneho domu“
> Väzba na prioritu: 10. ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: súkromní investori
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky, MK SR - grantový program Obnov si svoj dom, Nórsky finančný mechanizmus
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 10.5.) Podpora a realizácia tradičných kultúrnych podujatí realizovaných na území MČ
> Väzba na prioritu: 10. ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca:
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, zdroje od sponzorov
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 10.6.) Modernizácia a digitalizácia knižnice
> Väzba na prioritu: 10. ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca:
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, grantové prostriedky , OP IS
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 10.7.) Rekonštrukcia kultúrneho strediska „ Impulz“
> Väzba na prioritu: 10. ROZVOJ KULTÚRNEHO ŽIVOTA V MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca:
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje
> Obdobie realizácie: 2009

Rozvojová oblasť (F): CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA A CESTOVNÝ RUCH

(Akt. 11.1.) Skvalitnenie cezhraničnej partnerskej spolupráce, MČ Rača – obec Gols, Rakúsko, MČ Rača – mesto Priverno, Taliansko

> **Väzba na prioritu:** 11. ZVÝŠENIE INOVAČNÉHO POTENCIÁLU V MČ

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** partnerské mestá

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, programy cezhraničnej spolupráce

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 11.2.) Podpora partnerskej cezhraničnej spolupráce s cieľom výmeny skúseností a vedomostnej ekonomiky v rámci krajín EÚ a V4

> **Väzba na prioritu:** 11. ZVÝŠENIE INOVAČNÉHO POTENCIÁLU V MČ

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** partnerské mestá a krajiny

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, programy cezhraničnej spolupráce

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 11.3.) Podpora realizácie projektov v oblasti cestovného ruchu a rozvoja vinárskych a vinohradníckych tradícií

> **Väzba na prioritu:** 11. ZVÝŠENIE INOVAČNÉHO POTENCIÁLU V MČ

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** partnerské mestá a krajiny, súkromní podnikatelia

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, programy cezhraničnej spolupráce, súkromné zdroje

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 11.4.) Podpora aktivít a podujatí v rámci „ Malokarpatskej vínnej cesty“
> Väzba na prioritu: 11. ZVÝŠENIE INOVAČNÉHO POTENCIÁLU V MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: VUC
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, súkromné zdroje, VUC
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

(Akt. 11.5.) Realizácia projektov s cieľom skvalitnenia cestovného ruchu v oblasti zvýšenia informovanosti obyvateľov i turistov (značenia turistických chodníkov, mapy, letáky)
> Väzba na prioritu: 11. ZVÝŠENIE INOVAČNÉHO POTENCIÁLU V MČ
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: iné mestské časti , mesto Bratislava, mimovládne organizácie , VUC
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, VUC, súkromné zdroje
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

Rozvojová oblasť (G): ŠPORT

**(Akt. 12.1.) Vybudovanie cyklotrasy „ Malokarpatsko – Šúrska magistrála“
v rámci územia MČ**

> **Väzba na prioritu:** 12. ROZVOJ A MODERNIZÁCIA EXISTUJÚCICH ŠPORTOVÝCH AREÁLOV A ÚZEMÍ. ROZVOJ MASOVÉHO ŠPORTU

> **Spolupráca:** MČ Vajnory, Sv. Jur

> **Náklady:** . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, súkromné zdroje

> **Obdobie realizácie:** 2007 - 2013

(Akt. 12.2.) Revitalizácia detských ihrísk a športovísk

> **Väzba na prioritu:** 12. ROZVOJ A MODERNIZÁCIA EXISTUJÚCICH ŠPORTOVÝCH AREÁLOV A ÚZEMÍ. ROZVOJ MASOVÉHO ŠPORTU

> **Spolupráca:**

> **Náklady:** . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** OP BK, súkromní investori, MF SR

> **Obdobie realizácie:** 2008 - 2013

(Akt. 12.3.) Vybudovanie športovej haly

> **Väzba na prioritu:** 12. ROZVOJ A MODERNIZÁCIA EXISTUJÚCICH ŠPORTOVÝCH AREÁLOV A ÚZEMÍ. ROZVOJ MASOVÉHO ŠPORTU

> **Spolupráca:** športové zväzy, STARZ

> **Náklady:** . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** súkromní investori, MČ Rača

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 12.4.) Vybudovanie areálu športov v lokalite Rača - Slalomka
> Väzba na prioritu: 12. ROZVOJ A MODERNIZÁCIA EXISTUJÚCICH ŠPORTOVÝCH AREÁLOV A ÚZEMÍ. ROZVOJ MASOVÉHO ŠPORTU
> Spolupráca: športové zväzy, STARZ
> Náklady: . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: športové zväzy, STARZ, MČ
> Obdobie realizácie: 2008 – 2013

(Akt. 12.5.) Realizácia a podpora športových podujatí na území MČ
> Väzba na prioritu: 12. ROZVOJ A MODERNIZÁCIA EXISTUJÚCICH ŠPORTOVÝCH AREÁLOV A ÚZEMÍ. ROZVOJ MASOVÉHO ŠPORTU
> Spolupráca: Hlavné mesto SR Bratislava, mimovládne organizácie , športové kluby
> Náklady: . náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: súkromní investori, malé granty, MŠ SR , MČ Rača
> Obdobie realizácie: 2008 - 2013

Rozvojová oblasť (H): INFORMATIZÁCIA

(Akt. 13.1.) Vybudovanie webového portálu pre občanov

> **Väzba na prioritu:** 13. INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:**

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, ERDF (OPBK- Informatizácia spoločnosti)

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 13.2)(Rozšírenie miest s verejne prístupným internetom na území MČ

> **Väzba na prioritu:** 13. INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:**

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, ERDF , (OPBK- Informatizácia spoločnosti)

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2010

(Akt. 13.3) Vybudovanie geograficko – informačného systému

> **Väzba na prioritu:** 13. INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI

> **Garant:** MČ Rača

> **Spolupráca:** Hlavné mesto SR Bratislava

> **Náklady:** náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu

> **Financovanie:** MČ Rača, ERDF (OPBK – opatrenie 2.2 Informatizácia spoločnosti)

> **Obdobie realizácie:** 2009 - 2013

(Akt. 13.4) Vzdelávanie zamestnancov Miestneho úradu a obyvateľov MČ v oblasti informačných technológií
> Väzba na prioritu: 13. INFORMATIZÁCIA SPOLOČNOSTI
> Garant: MČ Rača
> Spolupráca: VUC
> Náklady: náklady budú vyšpecifikované v čase realizácie projektu
> Financovanie: MČ Rača, ESF
> Obdobie realizácie: 2009 - 2013

8. FINANČNÁ A ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA MČ RAČA

Základy finančného hospodárenia MČ Rača upravujú nasledovné predpisy:

- Zákon č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov ,
- Štatút hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy,
- Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení.

Príjmy MČ sú:

- a) príjmy z majetku mestskej časti a z majetku zvereného mestskej časti do užívania (nájom),
- b) nedaňové príjmy z vlastníctva a z prevodu vlastníctva majetku mestskej časti a z činnosti, mestskej časti a jej rozpočtových organizácií podľa tohto alebo osobitného zákona,
- c) výnosy z finančných prostriedkov mestskej časti ,
- d) sankcie za porušenie finančnej disciplíny uložené mestskou časťou,
- e) dary a výnosy dobrovoľných zbierok v prospech mestskej časti ,
- f) podiely na daniach v správe štátu podľa osobitného predpisu (zákon č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov),
- g) dotácie zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok a dotácie zo štátnych fondov,
- h) ďalšie dotácie zo štátneho rozpočtu v súlade so zákonom o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok,
- i) účelové dotácie z rozpočtu vyššieho územného celku, hlavného mesta Bratislavy alebo z rozpočtu inej mestskej časti na realizáciu zmlúv podľa osobitných predpisov (napríklad zákon č. 369/1990 Zb., v znení neskorších predpisov),
- j) prostriedky z Európskej únie a iné prostriedky zo zahraničia poskytnuté na konkrétny účel,
- k) iné príjmy ustanovené osobitnými predpismi.

Výdavky MČ sú:

- a) záväzky mestskej časti vyplývajúce z plnenia povinností ustanovených osobitnými predpismi,
- b) výdavky na výkon samosprávnych pôsobností MČ podľa osobitných predpisov a na činnosť rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií zriadených mestskou časťou,

- c) výdavky na úhradu nákladov preneseného výkonu štátnej správy podľa osobitných predpisov,
- d) výdavky spojené so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku mestskej časti a majetku iných osôb, ktorý mestská časť užíva na plnenie úloh podľa osobitných predpisov,
- e) záväzky vzniknuté zo spolupráce s inou mestskou časťou alebo s vyšším územným celkom, hlavným mestom SR , prípadne s ďalšími osobami na zabezpečenie úloh vyplývajúcich z pôsobnosti obce vrátane záväzkov vzniknutých zo spoločnej činnosti,
- f) výdavky vyplývajúce z medzinárodnej spolupráce mestskej časti ,
- g) úroky z prijatých úverov, pôžičiek a návratných finančných výpomocí,
- h) výdavky súvisiace s emisiou cenných papierov vydaných mestskou časťou a na výdavky na úhradu výnosov z nich,
- i) iné výdavky ustanovené osobitnými predpismi.

Finančnú a rozpočtovú situáciu MČ Rača prinášame v nasledovných prehľadoch.

Tabuľka č. 36.: Príjmy MČ Rača v rokoch 2007 - 2010				
BEŽNÉ PRÍJMY (v tis. Sk)	Rozpočet	Rozpočet	Rozpočet	Rozpočet
	2007	2008	2009	2010
	PLNENIE	SCHVÁLENÝ	NÁVRH	NÁVRH
DAŇOVÉ PRÍJMY SPOLU	75 126	100 770	100 000	101 000
NEDAŇOVÉ PRÍJMY SPOLU	32 517	27 130	28 000	29 000
GRANTY A TRANSFÉRY SPOLU	36 961	37 619	38 200	38 800
BEŽNÉ PRÍJMY SPOLU	144 604	165 519	166 200	168 800
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY (v tis. Sk)				
	Rozpočet	Rozpočet	Rozpočet	Rozpočet
	2007	2008	2009	2010
	PLNENIE	SCHVÁLENÝ	NÁVRH	NÁVRH
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY SPOLU	28 350	9 855	5 600	6 000
PRÍJMY SPOLU (BEŽNÉ + KAPITÁLOVÉ)	172 954	175 374	171 800	174 800
FINANČNÉ OPERÁCIE - PRÍJMOVÉ				
	1 200	12 257	22 660	2 820
SPOLU (PRÍJMY SPOLU + FIN. OPERÁCIE)				
	174 154	187 631	194 460	177 620

Zdroj: Údaje MČ Rača

Tabuľka č. 37.: Výdavky MČ Rača v rokoch 2007- 2008

BEŽNÉ VÝDAVKY KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY (v tis. Sk)		Rozpočet		Rozpočet	
		2007		2008	
		PLNENIE		SCHVÁLENÝ	
		BEŽNÝ	KAPITÁLOVÝ	BEŽNÝ	KAPITÁLOVÝ
Všeobecné verejné služby	01	54 709	1 441	42 145	3 793
Obrana	02	17	0	30	0
Verejný poriadok a bezpečnosť	03	40	0	130	0
Ekonomická oblasť	04	4 620	384	6 660	23 200
Ochrana životného prostredia	05	6 665	2 278	3 037	2 150
Bývanie a občianska vybavenosť	06	8 640	15	20 876	2 384
Zdravotníctvo	07	1 163	35	0	0
Rekreácia, kultúra, náboženstvo	08	4 542	0	7 981	1 020
Školstvo	09	60 740	3 443	66 451	4 062
Sociálne zabezpečenie	10	3 271	0	3 712	0
ROZPOČTOVÉ VÝDAVKY SPOLU		144 407	7 596	151 022	36 609
ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE		197	20 754	14 497	-26 754
FINANČNÉ OPERÁCIE - VÝDAVKOVÉ		0		0	
FINANČNÉ OPERÁCIE		1 200		12 257	
ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE		22 151		0	

Zdroj: Údaje MČ Rača

Tabuľka č. 38.: Výdavky MČ Rača v rokoch 2008-2010

BEŽNÉ VÝDAVKY KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY (v tis. Sk)		Rozpočet		Rozpočet	
		2009		2010	
		NÁVRH		NÁVRH	
		BEŽNÝ	KAPITÁLOVÝ	BEŽNÝ	KAPITÁLOVÝ
Všeobecné verejné služby	01	42 220	1 000	44 050	2 000
Obrana	02	120	0	120	0
Verejný poriadok a bezpečnosť	03	120	0	120	0
Ekonomická oblasť	04	5 400	42 000	5 400	20 000
Ochrana životného prostredia	05	3 200	2 000	3 450	0
Bývanie a občianska vybavenosť	06	18 900	0	19 250	0
Zdravotníctvo	07	0	0	0	0
Rekreácia, kultúra, náboženstvo	08	7 100	0	7 200	0
Školstvo	09	66 800	5 000	67 350	5 000
Sociálne zabezpečenie	10	3 600	0	3 680	0
ROZPOČTOVÉ VÝDAVKY SPOLU		147 460	50 000	150 620	27 000
ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE		21 340	-44 000	18 180	-21 000
FINANČNÉ OPERÁCIE - VÝDAVKOVÉ		0		0	
FINANČNÉ OPERÁCIE		22 660		2 820	
ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE		0		0	

Zdroj: Údaje MČ Rača

V prevádzkovom ako aj v kapitálovom okruhu dosahuje MČ Rača priaznivé výsledky hospodárenia ovplyvnené predovšetkým týmito faktormi:

- V príjmovom okruhu tvoria daňové príjmy 60% z bežných príjmov samosprávy a tieto sú tvorené predovšetkým prerozdelením podielovej dane medzi hlavné mesto a mestské časti. Od roku 2008 MČ Rača získala vyšší podiel na prerozdelení výnosu dane z príjmov fyzických osôb, čo má priaznivý vplyv na rozpočtové hospodárenie MČ.
- Dostatočná finančná rezerva vytvorená akumuláciou zdrojov z predchádzajúcich rokov má priaznivý dopad na krytie kapitálových výdavkov, čo sa prejavuje zvýšenou aktivitou v investičných zámeroch MČ.
- Nárast bežných príjmov priaznivo ovplyvňuje napĺňanie prevádzkových potrieb pri plnení samosprávnych úloh a kompetencií MČ.
- MČ nemá žiadne dlhy, čo dáva priaznivý pohľad na jej hospodárenie a na jej schopnosť kryť svoje záväzky vlastnými a dotačnými zdrojmi.

Za dôležité pre strednodobú rozpočtovú stabilitu MČ a na potvrdenie vývoja a výkonnosti MČ považujeme, aby sa MČ predovšetkým zameriavala na zvýšenie efektívnosti zabezpečovaných verejných služieb v oblasti správy majetku – úspora energií, nákladov.

9. ORGANIZAČNÉ A FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PROCESU REALIZÁCIE PHSR

9.1. ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. Definovanie konkrétnych projektov v podobe rámcových akčných plánov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry zabezpečujúce realizáciu cieľov. Je to možné nasledujúcim spôsobom:

- a) zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu PHSR, alebo
- b) zriadiť Komisiu PHSR pre implementáciu PHSR.

Činnosť pracovnej skupiny, alebo Komisie PHSR bude definovaná buď uznesením zastupiteľstva (návrh činnosti pracovnej skupiny PHSR, úlohy, kompetencie, zodpovednosť) alebo uznesením zastupiteľstva, týkajúcim sa zriadenia Komisie a definovania úloh vyplývajúcich zo štatútu Komisie PHSR.

Subjekt vzniknutý podľa bodu a) alebo b) bude vykonávať nasledovné úlohy:

- ▶ pravidelné zasadania členov (presne zadané, optimálne raz za mesiac),
- ▶ delegovanie zodpovednosti za jednotlivé projektové zámery v rámci Akčných plánov a ich návrhy plnenia,
- ▶ aktualizácia projektových zámerov,
- ▶ sledovanie aktuálnych výziev, grantových výziev, dotácií a ostatných možností získania finančných prostriedkov pre naplnenie financovania alebo kofinancovania jednotlivých projektov zadaných v PHSR,
- ▶ návrhy realizácie projektov v rámci programového rozpočtovania,
- ▶ podávanie správ zastupiteľstvu o stave realizácie cieľov PHSR,
- ▶ koordinácia v rámci MÚ , komunikácia s predkladateľmi nových projektových zámerov (MVO, obyvatelia, podnikateľské subjekty, pracovníci MÚ, poslanci),
- ▶ aktualizácia PHSR.

Proces realizácie PHSR MČ RAČA sa začne po jeho schválení Miestnym zastupiteľstvom. Udržiavanie a realizáciu PHSR MČ RAČA bude kontrolovať Komisia PHSR MČ RAČA, alebo pracovná skupina.

Jednotlivé úlohy programu budú realizované pomocou bežných postupov a procedúr Miestneho úradu MČ Rača a ďalších zúčastnených inštitúcií, pričom rozhodujúcim pre úspech bude monitorovanie a koordinácia týchto úloh uskutočnená určeným odborom (oddelením) MÚ alebo príslušnými zodpovednými osobami.

PHSR MČ RAČA je živý a otvorený dokument, ktorý bude reagovať na zmeny v okolí, zmeny potrieb obyvateľov MČ Rača a legislatívne zmeny.

Pre úspešnú realizáciu viacerých navrhnutých projektov je dôležité získanie podpory kompetentných regionálnych štruktúr.

9.2 FINANČNÉ ZABEZPEČENIE

Mnohé aktivity a opatrenia predstavujú finančne náročné projekty. Je preto nevyhnutné identifikovať zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu.

Pre jednotlivé aktivity, opatrenia a projekty sú v kapitole 5 – Akčné plány definované subjekty, ktoré ich budú financovať, ako aj odhadované náklady (pokiaľ ich bolo možné špecifikovať). Vzhľadom k tomu, že v aktuálnej fáze nie je možné výšku nákladov presne určiť, bude finančná tabuľka vyplnená dodatočne (vo fáze rozpracovania daného projektu a príprave žiadosti o finančný príspevok).

Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja MČ Rača, budú v zásade pochádzať z troch zdrojov:

1. verejné zdroje (obecný rozpočet, štátny rozpočet),
2. súkromné zdroje,
3. fondy Európskej únie.

> Verejné zdroje

Ako ukázala analýza majetkovej a rozpočtovej situácie, zdroje obce neumožnia všetky investície. Dôležité bude preto získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov, predovšetkým fondov EÚ.

Je samozrejme nutné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty je možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy rozložené na dlhšie časové úseky z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

V súčasnosti majú samosprávy len minimálne možnosti získania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity (ak nepočítame automatické dofinancovanie príspevku zo štrukturálnych fondov). Väčšina štátnych fondov bola zrušená; jediným fondom poskytujúcim aspoň limitovanú nenávratnú finančnú pomoc pre investičné projekty obcí je Štátny fond rozvoja bývania. Z neho môžu pri výstavbe miestnych nájomných bytov podľa stanovených kritérií získať nenávratný finančný príspevok. V minulom období zohrával dôležitú úlohu pri rozvoji environmentálnej infraštruktúry Štátny fond životného prostredia, pričom v súčasnosti bol opätovne vytvorený pod názvom Environmentálny fond. Čerpanie zdrojov z tohto fondu je možné od roku 2005.

> Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formou investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor hľadá primárne ziskovú návratnosť, ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov mestskej časti i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je u nás zatiaľ zriedkavé, rovnako ako v zahraničí často realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v MČ Rača bude potrebné zamerať pozornosť aj na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Pokiaľ ide o projekty a aktivity obsiahnuté v tomto dokumente, časť z nich počíta s príspevkami zo súkromných zdrojov, napríklad formou sponzorských príspevkov.

> Fondy Európskej únie

Po vstupe SR do Európskej Únie sa mestám a ďalším subjektom otvorili možnosti získania dodatočných finančných prostriedkov z fondov EÚ. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity.

Pre zabezpečenie realizácie rozvojových projektov MČ Rača sa počíta s využitím zdrojov z fondu ERDF (projekty a aktivity), aj z ESF.

Na základe analýz štruktúry finančných potrieb v sektorových častiach NSRR boli pre OP BK schválené finančné prostriedky z ERDF vo výške 87 000 000 EUR v bežných cenách, suma 15 352 941 EUR predstavuje spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu vo výške 15 %.

Tabuľka č. 39.: Finančný plán OPBK na roky 2007 – 2013 (v EUR) v bežných cenách

ZDROJE	ERDF -EÚ zdroje	SR verejné zdroje	Celkom
Prioritná os 1 : Infraštruktúra	45 932 540	8 105 742	54 038 282
Prioritná os 2 : Vedomostná ekonomika	37 587 460	6 633 082	44 220 542
Prioritná os 3 : Technická pomoc	3 480 000	614 118	4 094 118
CELKOVO	87 000 000	15 352 942	102 352 942

Zdroj: MvaRR SR

10. ZÁVER

Strednodobý dokument PHSR MČ RAČA vyjadruje víziu rozvoja mestskej časti , ciele, priority a projektové zámery v rámci rozvojových oblastí.

Rozvojové oblasti sú definované v rámci rozvojových oblastí životného prostredia, ľudských zdrojov, podnikania a investícií. Akčný plán charakterizujú jednotlivé projektové zámery, vychádzajúce z reálnych potrieb s cieľom naplnenia základnej vízie mestskej časti v strednodobom horizonte.

Schválený PHSR MČ RAČA je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové priority, opatrenia a aktivity, resp. môžu sa niektoré opatrenia a aktivity rušiť.

PHSR MČ RAČA schvaľuje miestne zastupiteľstvo. Po jeho schválení je možné pristúpiť k jeho realizácii a týmto spôsobom skvalitniť život nielen obyvateľom MČ Rača, ale i obyvateľom Bratislavy a zahraničným návštevníkom.